

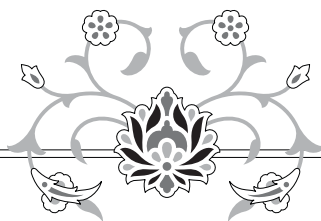
راه و رسم عاشقی

راهنمای جامع اعتکاف دانش آموزی
از برنامه ریزی تا اجرا

پدیدآورنده:
ستاد مرکزی اعتکاف
معاونت جوان و نوجوان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

ستاد مرکزی اعتکاف
المقر المركزي لإعتكاف
Central Headquarters of
Itikaf

رشته‌های جشنواره:

- علمی / مقاله، پژوهش
- ادبی / شعر، داستان و روایت کوتاه
- هنری / مستندسازی، عکاسی، گزارشگری
- فضای مجازی / تولید محتوا و انتشار در فضای مجازی،
شامل: پست، استوری، کلیپ، پادکست و...
- نوآوری و فناوری / ایده‌پردازی معنوی و اخلاقی، فناوری،
/ و کاربردی‌سازی ایده‌های اعتکافی
- هوش مصنوعی / داستان، تولید عکس و کلیپ
- بخش خادمان اعتکاف / خاطره‌نویسی، ایده‌های کاربردی اعتکاف
- بخش ویژه دانش‌آموزی / در تمامی رشته‌ها

محورهای جشنواره:

- اعتکاف، عبادتی جامع / اسرار، احکام و آثار آن.
- اعتکاف، و بیانیه‌ی گام دوم انقلاب اسلامی.
- اعتکاف، تثبیت و ماندگاری حالات معنوی فردی و اجتماعی.
- اعتکاف، فناوری تبدیل ایمان مردم به عمل صالح.
- اعتکاف، پیش‌ران مقاومت و وحدت.
- اعتکاف، معنویت تمدن‌ساز.
- اعتکاف، معنویت، صبر و استقامت.

مهلت ارسال آثار: ۲۹ اسفند ۱۴۰۴

راه‌های ارتباط و ارسال آثار

صندوق پستی: ۳۷۱۹۵-۱۴۴۵

نشانی اینترنتی: www.itikaf.ir

ارتباط در پیام‌رسان‌ها: ۲۱۱۷ ۱۵۴ ۹۱۹۰ (فضای مجازی)

راه ورسم عاشقی

راهنمای جامع اعتکاف دانش آموزی،
از برنامه ریزی تا اجرا

پدیدآورنده:

ستاد مرکزی اعتکاف

معاونت جوان و نوجوان

(زیر نظر شورای علمی اعتکاف)

نویسنده:

عباس صالحی

ستاد مرکزی اعتکاف
المقر المركزي للإعتكاف
Central Headquarters of
I'tikāf

راه و رسم عاشقی

راهنمای جامع اعتکاف دانش آموزی، از برنامه ریزی تا اجرا

پدیدآورنده: ستاد مرکزی اعتکاف؛ معاونت جوان و نوجوان

زیر نظر: شورای علمی اعتکاف

نویسنده: عباس صالحی

ناشر: قم، انتشارات مطبع

چاپخانه و صحافی: قم، مجتمع چاپ و بسته بندی گل ها

نوبت چاپ و تاریخ انتشار: اول، پاییز ۱۴۰۴

شمارگان: ۱,۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۰۰-۶۹-۵

حقوق مادی و مالکیت معنوی این اثر محفوظ است؛

و متعلق به ستاد مرکزی اعتکاف می باشد.

فهرست

- پیش‌گفتار..... ۸
- مقدمه..... ۱۰
- سخنی با خواننده..... ۱۳

بخش اول برنامه‌های پیشینی اعتکاف

- فَعَالِیَّت ۱: انتخاب و شناسایی مسجد..... ۱۷
- فَعَالِیَّت ۲: جلسه با روحانی و هیأت امنای مسجد..... ۲۰
- فَعَالِیَّت ۳: آماده‌سازی چارت اجرایی و انتخاب نیروها..... ۲۳
- فَعَالِیَّت ۴: برنامه‌ریزی و تولید محتوا..... ۲۹
- فَعَالِیَّت ۵: مشخص کردن خادمین اعتکاف..... ۳۴
- فَعَالِیَّت ۶: انتخاب مربیان و مُبلّغین..... ۳۷
- فَعَالِیَّت ۷: تبلیغات..... ۴۱
- فَعَالِیَّت ۸: طراحی و اجرای سیستم ثبت‌نام..... ۴۶
- فَعَالِیَّت ۹: تبلیغات (محیطی و دیجیتال)..... ۵۰
- فَعَالِیَّت ۱۰: جمع‌بندی اطلاعات و گروه‌بندی معتکفین..... ۵۵
- فَعَالِیَّت ۱۱: تغذیه دراعتکاف دانش‌آموزی..... ۶۱
- فَعَالِیَّت ۱۲: جلسه‌ی توجیهی مربیان و مُبلّغین..... ۶۷

- فَعَالِیَّت ۱۳: جلسه‌ی توجیهی معتکفین و خانواده‌ها..... ۷۴
- فَعَالِیَّت ۱۴: تهیّهی لوازم فرهنگی و پک هدایای اعتکاف..... ۸۱
- فَعَالِیَّت ۱۵: آماده‌سازی فضای مسجد و سن اجرای مراسم..... ۸۷
- فَعَالِیَّت ۱۶: تشکیل واحد رسانه‌ای اختصاصی اعتکاف..... ۹۵

بخش دوم: برنامه‌های حین اعتکاف

- فصل ۱: برنامه‌های عمومی حین اعتکاف..... ۱۰۳
- فَعَالِیَّت ۱: استقبال از معتکفین..... ۱۰۳
- فَعَالِیَّت ۲: نماز جماعت..... ۱۱۰
- فَعَالِیَّت ۳: مناجات خوانی..... ۱۱۷
- فَعَالِیَّت ۴: ختم قرآن و ختم صلوات..... ۱۲۲
- فَعَالِیَّت ۵: حلقه‌های تربیتی..... ۱۲۶
- فَعَالِیَّت ۶: مراسم‌های ایّام اعتکاف..... ۱۲۹
- فَعَالِیَّت ۷: اعمال اُمّ‌داوود..... ۱۳۳
- فَعَالِیَّت ۸: بدرقه..... ۱۳۷
- فصل ۲: ویژه برنامه‌ها..... ۱۴۱
- فَعَالِیَّت ۱: ویژه برنامه‌ی یادواره‌ی شهدا..... ۱۴۱
- فَعَالِیَّت ۲: محفل اُنس با قرآن..... ۱۴۵
- فَعَالِیَّت ۳: کتابخانه اعتکافی..... ۱۴۸
- فَعَالِیَّت ۴: پخش کلیپ، فیلم سینمایی و مُستند اعتکافی..... ۱۵۲
- فَعَالِیَّت ۵: اجرای تئاتر اعتکافی..... ۱۵۵

۱۵۸.....فعّالیت ۶: میزهای مشاوره اعتکافی

۱۶۲.....فعّالیت ۷: مسابقات اعتکافی

بخش سوم: برنامه‌های پسینی اعتکاف

۱۶۹.....فعّالیت ۱: تشکیل هیأت اعتکافی

۱۷۱.....فعّالیت ۲: برنامه‌های مناسبتی و قله‌های معنوی

۱۷۲.....فعّالیت ۳: شبکه‌های اجتماعی و برنامه‌های غیرحضوری

۱۷۴.....فعّالیت ۴: رشد شخصی و مهارت‌های نوجوانان

۱۷۶.....فعّالیت ۵: جشنواره ملّی و بین‌المللی اعتکاف

۱۷۸.....چالش‌های مهم اعتکاف دانش‌آموزی

پیش‌گفتار

قال رسول الله ﷺ :

مَنْ اغْتَكَفَ إِيمَانًا وَ اخْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ؛

هر آن‌که از سرِ ایمان و برای رضای الهی معتکف شود، قلم

عفو بر گناهان پیشین او کشیده خواهد شد.^۱

اعتکاف، جلوه‌ای ناب از پیوند آگاهانه‌ی انسان با معبود،

و فرصتی گران‌بها برای بازگشت به فطرتِ الهی، تزکیه‌ی نفس

و تعمیق معنویت در دلِ هیاهوی زندگی اجتماعی است. این سُنت

ریشه‌دار اسلامی که در کلام معصومین علیهم‌السلام به عنوان عبادتی سرشار

از نور و اخلاص معزّی شده، همواره بستری بی‌بدیل برای خودسازی

فردی و تقویت روح جمعی مؤمنان بوده است.

رهبر حکیم انقلاب، حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای مُله

همواره بر لزوم **تعمیق، تثبیت و امتداد** آثار معنوی اعتکاف تأکید

ورزیده‌اند؛ بدین معنا که این تجربه‌ی نورانی، نباید صرفاً به یک

خاطره‌ی خوشِ معنوی محدود ماند، بلکه باید به سرمایه‌ای پایدار

برای رشد اخلاقی، بصیرت دینی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی بدل

گردد.

در لبتیک به این منظومه‌ی فکری و با هدفِ تحقّق عملی مطالبات رهبر فرزانه‌ی انقلاب عَلَيْهِ السَّلَام، ستاد مرکزی اعتکاف بر آن شد تا پاسخی شایسته به نیازهای معرفتی و اجرایی میدان‌داران این عرصه ارائه دهد. بر این اساس و با نیم‌نگاهی راهبردی به **بیانیه‌ی گام دوم انقلاب**، تدوین مجموعه‌ای منسجم در دستور کار قرار گرفت؛ مجموعه‌ای که تلاش دارد تا منشوراتی کاربردی و متناسب با اقتضائات اساتید، مدیران و معتکفین عزیز فراهم آورد و ضمن بهره‌گیری از معارف ناب دینی، بستری برای جهاد تبیین و ارتقای عیار معنوی اعتکاف باشد.

امید است با عنایت حضرت بقیّة الله الأعظم حجّت بن الحسن المهدی عَلَيْهِ السَّلَام، این آثار در راستای شعار محوری «**اعتکاف؛ معنویت، اتحاد و استقامت**»، گامی مؤثر در جهت تعمیق معرفت، ارتقای کیفیت برگزاری و ماندگاری آثار این عبادت ارزشمند در زیست فردی و اجتماعی مخاطبان باشد.

سید علی‌رضا تکیه‌ای

رئیس ستاد مرکزی اعتکاف

مقدمه

اعتکاف، فرصتی بی‌نظیر برای نوجوانان و جوانان است تا در محیطی معنوی و تربیتی، لحظاتی را در حضور خدا سپری کنند و با خودسازی، تعمیق باورها و تقویت روحیه دینی، مسیر زندگی خود را روشن‌تر سازند.

تجربه نشان داده است که اگر این فرصت با برنامه‌ریزی دقیق، محتوای غنی و نظارت درست همراه شود، اثرات آن نه تنها در همان سه روز محسوس است، بلکه تثبیت و ثبات حالات معنوی نوجوانان و جوانان را در طولانی‌مدت نیز تضمین می‌کند.

این نکته‌ای است که مقام معظم رهبری علیه السلام نیز در دیدگاه‌های خود درباره‌ی اعتکاف بارها تاکید کرده‌اند که فضای معنوی اعتکاف به گونه‌ای طراحی شود که حالات معنوی نوجوان و جوان تثبیت شود و جریان‌سازی تربیتی آن استمرار یابد.^۱

این کتابچه با هدف راهنمایی مدیران، مربیان و خادمین اعتکاف دانش‌آموزی تهیه شده است تا هرکسی که قصد دارد یک

۱. کاری کنید که این جوانی که سه روز می‌آید آن‌جا توجه پیدا می‌کند و حال و توشل و تضرع و تغییر در او به وجود می‌آید - قهراً [این جوری است] دیگر؛ جوان‌ها زود [آنس می‌گیرند] - این بماند، این تثبیت بشود؛ یعنی این حالت، ثبات پیدا کند. [بیانات در پایان مراسم روضه شهادت امام کاظم علیه السلام در جمع مسئولان ستاد مرکزی اعتکاف، ۱۴۰۳/۱۱/۰۷؛ <https://khl.ink/f/59119>]

اعتکاف برگزار کند، چه برای اولین بار و چه با تجربه، بتواند با کیفیتی بالا، یک برنامه‌ی تربیتی و معنوی اثرگذار فراهم آورد. در این کتاب، تمامی مراحل اعتکاف از آماده‌سازی محیط، برنامه‌ریزی روزانه، ویژه برنامه‌ها، فعالیت‌های پسینی تا سوالات مهم و نکات اجرایی پوشش داده شده است. ما در این کتابچه تلاش کرده‌ایم تا:

- برای مدیران با تجربه، ایده‌های تازه و شیوه‌های اجرایی نو ارائه کنیم تا کیفیت برنامه‌هایشان ارتقا یابد.
 - برای برگزارکنندگان اولیه، راهنمایی جامع و کاربردی فراهم شود تا بتوانند اولین تجربه اعتکاف خود را با نظم، برنامه‌ریزی دقیق و اثرگذاری تربیتی بالا برگزار کنند.
 - تمامی نکات عملی و تربیتی از جمله رفتار با نوجوانان، تعامل با خانواده‌ها، انتخاب مخاطبین مناسب، برگزاری برنامه‌های معنوی، محافل انس با قرآن، ویژه برنامه‌های تربیتی و نکات اجرایی محیط مسجد، به صورت کاربردی و قابل اجرا ارائه شود.
 - استمرار و تثبیت معنویت نوجوانان پس از اعتکاف نیز مدنظر قرار گیرد تا برنامه‌های پسینی اعتکاف، تجربه‌ی معنوی روزهای اعتکاف را در زندگی روزمره آن‌ها استمرار بخشد.
- این کتابچه حاصل تجربه عملی، پژوهش‌های تربیتی و الهام از بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام و آموزه‌های دینی است و هدف آن

فراهم کردن یک چهارچوب جامع و قابل اعتماد برای برگزاری اعتکاف دانش‌آموزی است؛ چهارچوبی که هم آموزنده باشد، هم قابل اجرا، و هم بتواند نوجوانان و جوانان را در مسیر رشد معنوی و شخصیتی همراه سازد.

امید است با بهره‌گیری از این راهنما، هر اعتکافی که برگزار می‌شود، فرصتی بی‌نظیر برای خودسازی، ارتقای معرفت دینی و تجربه‌ی معنوی نوجوانان و جوانان باشد و یاد و اثر آن، فراتر از سه روز اعتکاف در زندگی آن‌ها جریان یابد.

همچنین برای تکمیل فرایند برنامه‌ریزی و بهره‌مندی بیشتر از تجربه‌ها و توصیه‌های اجرایی، پیشنهاد می‌شود از سامانه‌ی پشتیبان اعتکاف دانش‌آموزی نیز بازدید شود.

این سامانه به‌نشانی <http://nojavan.itikaf.ir/> با ارائه‌ی مجموعه‌ای گسترده از شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی، محتواهای چندرسانه‌ای شامل صوت، تصویر و گرافیک، تجربه‌ها و ایده‌های اعتکافی، آموزش‌های ویژه‌ی مدیران، مربیان، مبلّغان و خادمین، و نیز بخش‌های تحلیلی و تربیتی مانند مقالات، مجله، پادکست و...، امکان برنامه‌ریزی دقیق‌تر و اجرای کیفی‌تر اعتکاف دانش‌آموزی را فراهم می‌کند.

سخنی با خواننده

نحوه‌ی استفاده از این کتاب

سلام دوست عزیز!

اگر این کتاب را در دست گرفته‌ای، یعنی قدم اوّل را برای برگزاری یک اعتکاف دانش‌آموزی موفق و اثرگذار برداشته‌ای. اما باید بدانیم این کتاب فقط یک متن ساده نیست، بلکه یک نقشه راه کامل برای برگزاری اعتکاف است؛ از همان لحظه «بسم الله» تا پایان سه روز، از ویژه برنامه‌ها و محافل تا مدیریت محیط، از پیش برنامه‌ریزی تا فعالیت‌های پسینی، همه و همه در این جا گرد آمده است.

این کتاب برای دو گروه اصلی از خوانندگان طراحی شده:

۱. مدیران و مربیان تازه‌کار

اگر تا به حال اعتکاف دانش‌آموزی برگزار نکرده‌اید، نگران نباشید! این کتاب شما را قدم به قدم همراهی می‌کند، از برنامه‌ریزی قبل از اعتکاف، تا نحوه‌ی برگزاری ویژه برنامه‌ها و مدیریت روزانه، تا پیگیری حالات معنوی نوجوانان بعد از اعتکاف. با استفاده از لیست‌های کاری دقیق و قابل اجرا که در هر بخش آمده است، شما می‌توانید حتی بدون

تجربه‌ی قبلی، یک اعتکاف با کیفیت، منظم و موفق برگزار کنید و تبدیل به یک مدیر اعتکافی با تجربه شوید.

۲. مدیران و مربیان باتجربه

اگر سال‌هاست اعتکاف برگزار می‌کنید، این کتاب به شما کمک می‌کند ایده‌های تازه یافته، برنامه‌هایتان را سازمان‌دهی کنید و نقاط ضعف خود را تقویت نمایید. هر جا که احساس کردید در مدیریت، اجرای برنامه‌ها یا ایجاد فضاهای معنوی کمبود دارید، می‌توانید به بخش‌های مرتبط این کتاب رجوع کنید، مطالعه کنید و از ابزارها و راهکارهای پیشنهادی بهره ببرید.

ویژگی مهم این کتاب این است که نه تنها متن آموزشی است، بلکه ابزاری عملی برای اجرا هم هست. هر فعالیت، هر ویژه‌برنامه و هر مرحله از اعتکاف، همراه با لیست کاری گام به گام ارائه شده است تا شما بتوانید دقیقاً بدانید چه کاری، چه زمانی و چگونه باید انجام شود تا اثرگذاری برنامه‌ی حداکثری باشد.

پس فرقی نمی‌کند تازه‌کار باشید یا چندین سال تجربه داشته باشید، این کتاب به شما کمک می‌کند تا اعتکاف دانش‌آموزی را به بهترین شکل ممکن مدیریت و اجرا کنید، نوجوانان و جوانانی که همراه شما هستند، از لحظه‌ای که وارد مسجد می‌شوند تا روز پایانی، تجربه‌ای معنوی، تربیتی و ماندگار را تجربه کنند.

بخش اول

برنامه‌های

پیشینی اعتکاف

فَعَالِیَّت ۱: انتخاب و شناسایی مسجد

۱. توضیح فَعَالِیَّت

مسجد، رُکن اصلی اعتکاف دانش آموزی است و باید محیطی مناسب برای سه روز زندگی معنوی و آموزشی دانش آموزان فراهم کند. انتخاب مسجد درست کیفیت اعتکاف را تضمین می کند و زمینه ی استمرار فَعَالِیَّت های تربیتی پس از اعتکاف را فراهم می کند.

۲. ضرورت و هدف

- ایجاد محیط امن، آرام و مناسب برای برنامه ها.
- دسترسی آسان دانش آموزان (نزدیکی به مدارس و محلات پرجمعیت جوان).
- بهره گیری از مساجد فَعَال با پایگاه فرهنگی (بسیج، کانون فرهنگی، گروه تربیتی) برای استمرار فَعَالِیَّت ها.

۳. خروجی مورد انتظار

- یک یا چند مسجد مناسب شناسایی شده و اطلاعات کامل آن ثبت شده باشد.
- اولویت بندی مسجدها آماده شده باشد.

- کاربرگ ارزیابی مسجد (فرم ۱) تکمیل شده باشد.

۴. مراحل اجرایی

پیشینی

- شناسایی مساجد منطقه: تهیّی لیست تمام مساجد فعّال در محله.
- بررسی موقعیت مکانی: نزدیکی به مدارس، مسیرهای امن و محلات پرجمعیت جوان.
- بررسی فعّالیت‌های فرهنگی مسجد: وجود بسیج، کانون فرهنگی یا گروه تربیتی فعّال.
- بررسی امکانات فیزیکی: فضای خواب، وضوخانه، سرویس بهداشتی، فضای نماز و کلاس، تهویه و نور مناسب.
- بازدید میدانی: حضور مدیر یا تیم اجرایی برای بررسی واقعی امکانات مسجد.
- تکمیل فرم ۱: ثبت اطلاعات مسجد و ارزیابی بر اساس امکانات، فعّالیت‌های فرهنگی و موقعیت مکانی.
- مقایسه و اولویت‌بندی: مقایسه مساجد بر اساس کاربرگ‌ها و تعیین اولویت‌ها.
- انتخاب مسجد نهایی: با هماهنگی امام جماعت و هیأت امنای مسجد.

حین اعتکاف

- حضور تیم اجرایی برای اطمینان از آماده بودن فضای مسجد و هماهنگی با امام جماعت.
- بررسی و رفع نواقص احتمالی فضای خواب، سرویس بهداشتی و کلاس‌ها.

پسینی

- ارزیابی تجربه و ثبت نکات برای اعتکاف‌های بعدی.
- مستندسازی برای استفاده در برنامه‌های آینده.

۵. چک‌لیست اجرایی

- ☐ تهیه‌ی لیست اولیّه مساجد فعّال در محلّه.
- ☐ بررسی موقعیت مکانی و دسترسی آسان.
- ☐ بررسی فعّالیت‌های فرهنگی فعّال مسجد.
- ☐ بررسی امکانات فیزیکی (فضای خواب، وضوخانه، سرویس، کلاس‌ها، تهویه و نور).
- ☐ بازدید میدانی و مشاهده واقعی امکانات.
- ☐ تکمیل فرم ۱ برای هر مسجد.
- ☐ مقایسه مساجد بر اساس فرم‌ها و اولویّت‌بندی.
- ☐ انتخاب مسجد نهایی و هماهنگی با امام جماعت و هیأت اُمنّا.

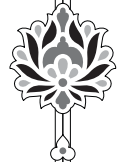
فَعَالِیَّت ۲: جلسه با روحانی و هیأت اُمْنای مسجد

۱. هدف فَعَالِیَّت

- هم‌افزایی و هماهنگی کامل با روحانی مسجد و هیأت اُمْنّا به‌عنوان تصمیم‌گیران اصلی مسجد، جهت تأمین فضای مسجد، جلب حمایت‌های انسانی و مالی، و تقسیم مسئولیّت‌ها برای اجرای مطلوب اعتکاف دانش‌آموزی.

۲. الزامات فَعَالِیَّت

- این موارد باید حتماً قبل از جلسه یا در جلسه انجام شوند:
- شناخت دقیق نقش‌ها و انتظارات: روحانی مسجد و هیأت اُمْنّا صاحب اختیار فضا هستند؛ هرگونه تصمیم درباره‌ی مسجد بدون هماهنگی با آن‌ها عملی نیست.
- آمادگی کامل برای جلسه: داشتن یک متن کوتاه ارائه، نسخه‌ی چاپی برنامه‌ی پیشنهادی اعتکاف، فرم سوابق سال‌های قبل (در صورت وجود)، و نسخه اوّلِیه تقسیم‌کار پیشنهادی.
- تعریف واضح از همکاری دوطرفه: مشخص شود که ما چه نیازهایی از مسجد داریم و مسجد چه خدماتی می‌تواند ارائه دهد (فضا، نیرو، مُبلّغ، تجهیزات، کمک هزینه، مشارکت در برنامه‌ها).

• پذیرش مشارکت دانش‌آموزان مسجد:

معمولاً مساجد خواستار حضور تعدادی از نوجوانان محل هستند؛ این موضوع باید با آغوش باز پذیرفته و سازمان‌دهی شود.

• تقسیم مسئولیت‌های مشخص:

بخش‌هایی از کار که بهتر است به مسجد سپرده شود (مثلاً پخت و پز، تدارکات، امور خادمین، تأمین مرتبی یا مبلغ، تأمین مُترَبی). البته باید سقف و کف انتظارات مشخص باشد تا ابهام ایجاد نشود.

• رعایت احترام، ادب و جایگاه معنوی جلسه:

جلسه باروحانی و هیأت‌أمنایباید با آرامش، ادب و نگاه مشارکتی پیش برود؛ هرگونه «تحمیل» نتیجه را خراب می‌کند.

۳. چک‌لیست اجرایی فعالیت

این بخش باید قابل انجام، تیک‌زدنی و مرحله‌به‌مرحله باشد:

☐ تعیین تاریخ و ساعت جلسه و هماهنگی رسمی با مسجد.

☐ آماده‌سازی بسته‌ی جلسه شامل:

☐ نسخه‌ی چاپی برنامه‌ی اعتکاف،

☐ جدول زمان‌بندی،

☐ نمونه فرم سابقه یا گزارش سال‌های قبل،

☐ فرم تقسیم‌کار پیشنهادی.

- ☐ حضور به موقع و معرّفی کامل گروه اجرایی.
- ☐ توضیح هدف اعتکاف دانش آموزی و سبک اجرای پیشنهادی.
- ☐ تشریح نیازهای اجرایی (فضا، تجهیزات، نیروی انسانی، پشتیبانی‌ها).
- ☐ دریافت نظرات روحانی و هیأت اُمنّا و ثبت مکتوب موارد مورد توافق.
- ☐ مذاکره درباره‌ی تعداد نوجوانان مسجد که تمایل دارند در اعتکاف شرکت کنند.
- ☐ نهایی سازی تقسیم مسئولیت‌ها و تعیین نماینده پیگیری.
- ☐ تهیه‌ی صورت جلسه‌ی مختصر و ارسال نسخه تایید شده برای مسجد.

۴. نکات کلیدی جلسه

- این بخش همان است که تجربه‌محورها از آن استفاده می‌کنند.
- جلسه را با یک انگیزه‌نامه‌ی کوتاه شروع کنید: این که چرا اعتکاف دانش آموزی برای آینده نوجوانان مهم است و نقش مسجد در تربیت نسل جدید چیست.
- از روحانی مسجد مشورت بخواهید؛ نه فقط اجازه: «شما چه اصلاحاتی پیشنهاد می‌دهید؟»
- به هیأت اُمنّا حَسّ مالکیت بدهید: «فلان بخش را اگر مسجد قبول کند انجام دهد، سطح کیفی اعتکاف خیلی بالا می‌رود.»

- به‌جای درخواست مستقیم نیرو، درخواست مشارکت کنید: «اگر مسجد مُبلغ یا مربّی معرّفی کند، اجرای برنامه‌ی بسیار منسجم‌تر خواهد شد.»
- در مورد امکانات مالی مسجد با احتیاط صحبت کنید: فقط بگویید: «اگر مسجد بتواند در بخش پشتیبانی مشارکت کند بسیار کمک‌کننده است.»
- اهمیّت شفاف‌سازی انتظارات قبل از شروع کار: اگر همین‌جا تکلیف وظایف روشن نشود، وسط اجرا اختلاف ایجاد می‌شود.
- در مورد حضور دانش‌آموزان محلّی مدیریت داشته باشید: ظرفیّت، تناسب و پیش‌نیازها را با احترام و منطق توضیح دهید.
- در پایان جلسه «جمع‌بندی عملیّاتی» داشته باشید: این‌طور نباشد که هرکس برداشت خودش را داشته باشد.

فَعَالِیَّت ۳:

آماده‌سازی چارت اجرایی و انتخاب نیروها

۱. توضیح ابتدایی فعالیت

پس از هماهنگی با مسجد، نخستین گام جدّی برای اجرای اعتکاف دانش‌آموزی، تشکیل یک چارت اجرایی چابک، روشن و قابل مدیریت است. این چارت باید هم کوچک باشد،

هم عملیاتی، و هم قابلیت پوشش تمام نیازهای سه‌روزه‌ی اعتکاف را داشته باشد.

در مدل پیشنهادی، مدیریت اعتکاف در چند معاونت ساده اما کارآمد سامان‌دهی می‌شود، به‌گونه‌ای که هر معاونت مسئول یک بخش مشخص باشد و هیچ مسئولیتی رها یا مبهم نماند.

۲. نکات اجرایی و گام‌به‌گام

گام ۱: تعیین «مدیر اصلی» و «مدیر اجرایی»

- مدیر اصلی: صاحب امضای نهایی و ناظر کل
- مدیر اجرایی: مسئول عملیات و هماهنگی لحظه‌به‌لحظه

گام ۲: تعریف معاونت‌ها بر اساس نیاز واقعی اعتکاف

معاونت‌های ضروری و رسمی عبارت‌اند از:

۱. معاونت تربیتی،
۲. معاونت فرهنگی،
۳. معاونت مالی،
۴. معاونت پشتیبانی و لجستیک،
۵. معاونت ثبت‌نام،
۶. معاونت رسانه،
۷. معاونت بازرسی،
۸. معاونت ارزیابی.

گام ۳: انتخاب افراد برای هر معاونت

- هر معاونت باید «حداقل یک مسئول اصلی» داشته باشد.
- معاونت‌ها در صورت کمبود نیرو می‌توانند یک دستیار بگیرند.
- افراد منتخب باید از پیش رزومه مختصر، سوابق فعالیت مسجدی و توانمندی‌های خود را ارائه دهند.

گام ۴: توضیح مأموریت دقیق هر معاونت و تحویل شرح وظایف کتبی

- مدیر اجرایی باید شرح وظایف را کامل برای مسئول بخواند، تحویل دهد و پرسش‌های او را پاسخ دهد.

گام ۵: تعیین ارتباطات و خطوط گزارش دهی

- همه‌ی معاونت‌ها زیر نظر مستقیم مدیر اجرایی هستند.
- بازرسی و ارزیابی مستقیم به مدیر اجرایی گزارش می‌دهند.
- مدیر اصلی در جریان کلی، نه جزئیات، قرار می‌گیرد.

۳. چارت ساختاری پیشنهادی

مدیر اصلی

مدیر اجرایی

فرهنگی	تربیتی	مالی	پشتیبانی / لجستیک	ثبت نام	رسانه
--------	--------	------	-------------------	---------	-------

بازرسی (مستقیم زیر نظر مدیر اجرایی)

ارزیابی (مستقیم زیر نظر مدیر اجرایی)

۴. شرح وظایف معاونت‌ها (کوتاه، عملیاتی و قابل اجرا)

۱. مدیر اصلی اعتکاف

- هماهنگی کلی با مسجد، ناظران و نهادهای حامی.
- تایید برنامه‌ها، بودجه و چارت.
- مداخله در مواقع بحرانی یا اختلافات.
- نماینده‌ی رسمی اعتکاف در ارتباطات بیرونی.

۲. مدیر اجرایی اعتکاف

- مدیریت کامل و لحظه‌به‌لحظه سه‌روزه.
- نظارت بر عملکرد معاونت‌ها.
- کنترل حضور مسئولان و اجرای دقیق برنامه‌ها.
- تصمیم‌گیری سریع در چالش‌های اجرایی.
- ارتباط مستمر با روحانی مسجد و مدیر اصلی.

۳. معاونت تربیتی

- تقسیم دانش‌آموزان در گروه‌های تربیتی.
- انتخاب مربیان گروه‌ها.
- رسیدگی به ارتباطات عاطفی، چالش‌های رفتاری و نیازهای تربیتی.
- مدیریت گفت‌وگوهای فردی، جلسات درونی و مشاوره‌های لازم.
- ارائه‌ی گزارش تربیتی روزانه.

۴. معاونت فرهنگی

- طراح‌ی فضاسازی معنوی و فرهنگی مسجد.
- تهیه‌ی بسته‌های فرهنگی ویژه‌ی اعتکاف دانش‌آموزی.

- برنامه‌ریزی مراسم‌ها (افتتاحیه، مناجات‌ها، اختتامیه).
- هماهنگی با سخنرانان، قاریان، مدّاحان.
- مدیریت محتوای اطلاع‌رسانی و تابلوهای فرهنگی.

۵. معاونت مالی

- تنظیم بودجه.
- ثبت دقیق هزینه‌ها و صدور رسید.
- مدیریت خریدهای ضروری.
- دریافت کمک‌ها و حمایت‌های مسجد یا خیرین.
- ارائه گزارش مالی پس از پایان اعتکاف.

۶. معاونت پشتیبانی و لجستیک

- مدیریت تغذیه (دریافت غذا، توزیع، کنترل سلامت).
- آماده‌سازی محلّ خواب، روشنایی، وسایل صوتی و نظافتی.
- تهیه لیست تجهیزات مورد نیاز.
- مدیریت امور ضروری: داروهای اولیه، وسایل مصرفی.
- چیدمان و جمع‌آوری تجهیزات در آغاز و پایان اعتکاف.

۷. معاونت ثبت‌نام

- آماده‌سازی فرم‌های ثبت‌نام.
- ارتباط با خانواده‌ها و دریافت اطلاعات لازم.
- تشکیل لیست نهایی شرکت‌کنندگان.
- تحویل کارت شناسایی یا دستبند به معتکفین.
- مدیریت میز استقبال و سامان‌دهی ورود.

۸. معاونت رسانه

- ثبت لحظات اعتکاف با رعایت حریم نوجوانان.
- تولید محتوا برای انتشار کنترل شده (عکس، ویدیو، گزارش).
- مدیریت کانال اطلاع رسانی.
- تعامل با رسانه‌های محلّی در صورت نیاز.
- خروجی رسانه‌ای نهایی برای ثبت در پرونده اعتکاف.

۹. معاونت بازرسی

- نظارت بر اجرای دقیق برنامه‌ها.
- چک کردن نظم خوابگاه، تغذیه و برنامه‌های تربیتی.
- کنترل حضور مسئولان در شیفت‌ها.
- ثبت تخلّفات یا نقص‌ها.
- ارائه‌ی گزارش به مدیر اجرایی.

۱۰. معاونت ارزیابی

- تهیه‌ی شاخص‌های ارزیابی قبل از آغاز اعتکاف.
- سنجش کیفیت برنامه‌ها در طی سه روز.
- جمع‌آوری بازخورد مربّیان، دانش‌آموزان و مسجد.
- تحلیل نقاط قوّت و ضعف.
- ارائه‌ی گزارش نهایی ارزیابی به مدیر اصلی.

این معاونت می‌تواند در برخی اعتکاف‌ها با معاونت بازرسی ادغام شود.

۵. چک‌لیست اجرایی فعالیت

- ☐ انتخاب مدیر اصلی و مدیر اجرایی.
- ☐ تعیین معاونت‌های هشت‌گانه و شرح وظایف هر کدام.
- ☐ انتخاب افراد مناسب برای هر معاونت.
- ☐ تحویل شرح وظایف به هر مسئول.
- ☐ برگزاری جلسه‌ی هماهنگی اولیّه با همه‌ی معاونت‌ها.
- ☐ تعیین کانال ارتباطی داخلی (گروه واتساپ یا ایتا).
- ☐ ثبت نهایی چارت و امضای مدیر اصلی.
- ☐ اعلام رسمی چارت به مسجد و روحانی.

فعالیت ۴: برنامه‌ریزی و تولید محتوا

۱. توضیح ابتدایی فعالیت

اعتکاف دانش‌آموزی یک برنامه‌ی سه‌روزه ساده نیست؛ یک رویداد تربیتی - فرهنگی عمیق است که باید از پیش طراحی شده، یک پارچه و هدفمند باشد. تمام اجزای اعتکاف - از فضا سازی و سخنرانی‌ها تا بنرها، حلقه‌های تربیتی، کارت دعوت و حتی نامه‌ی پایانی - باید زیر یک پیام و یک خط محتوایی یک پارچه شکل گیرد.

طراحی محتوای اعتکاف، مسئولیت مشترک معاونت فرهنگی و معاونت تربیتی است و باید با تایید نهایی مدیر اصلی انجام شود.

۲) نکات اجرایی و گام به گام

گام ۱: تعیین موضوع یا شعار محوری اعتکاف

- موضوع می‌تواند شعار اعتکاف کل کشور باشد.
- یا می‌تواند متناسب با نیازهای منطقه، سن دانش‌آموزان یا مأموریت تربیتی مجموعه انتخاب شود.
- شعار باید ساده، دقیق، قابل فهم برای نوجوان و قابل تکرار باشد. مثال: «رفاقت با خدا»، «بازگشت به خود»، «شروع دوباره»، «آرامش در حضور».

گام ۲: تشکیل کارگروه محتوایی

- اعضا: معاون فرهنگی، معاون تربیتی، یک نماینده از مربیان، نماینده‌ی رسانه
- زمان تشکیل: ۱ تا ۳ ماه قبل از اعتکاف
- خروجی کارگروه باید «طرح کلی محتوا» شامل موارد زیر باشد:
 - جدول برنامه‌ی سه‌روزه.
 - اهداف تربیتی هر بخش.
 - متن‌های مورد نیاز (سخنرانی، دل‌نوشته، پیام‌های کوتاه، بنرها، محتوا برای مربیان).
 - سناریوی فضاسازی فرهنگی.
 - محتواهای آماده برای اطلاع‌رسانی به خانواده‌ها.
 - محتوای مراسم افتتاحیه و اختتامیه.

گام ۳: تولید محتوا یا انتخاب بسته‌های آماده

دو مسیر برای تولید محتوا وجود دارد:

مسیر ۱: تولید محتوای اختصاصی

- در مجموعه‌های توانمند قابل انجام است؛ شامل:
- تولید پوستر، بنر و سناریوهای فضا سازی.
- طراحی حلقه‌های تربیتی.
- تهیه متن‌های سخنرانی.
- طراحی بسته‌ی فرهنگی اعتکاف.
- تولید کلیپ‌ها یا پادکست‌های کوتاه (در صورت توان).

مسیر ۲: استفاده از محتوای آماده و معتبر

اگر مجموعه توان تولید ندارد:

- از بسته‌های موجود در سایت‌ها و مراکز معتبر استفاده شود.
- مثال: پایگاه «نوجوان اعتکاف» که شیوه‌نامه‌های محتوایی آماده ارائه کرده است.
- محتواهای آماده باید بازبینی و هماهنگ با شعار اعتکاف تنظیم شوند.

گام ۴: یک پارچه‌سازی محتوا در همه‌ی اجزا

- هر خروجی فرهنگی و تربیتی باید زیر یک مفهوم واحد باشد. یعنی:
- فضا سازی با موضوع هماهنگ باشد.

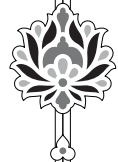
- سخنرانی‌ها خط محتوایی مشترک داشته باشند.
 - نام برنامه‌ها و عنوان حلقه‌ها هم‌جهت باشند.
 - بنرها، کارت دعوت، پوسترها و بسته‌ی فرهنگی با همان پیام طرّاحی شوند.
 - حتّی نامه‌ی پایانی به خانواده‌ها ادامه‌ی همان مسیر محتوایی باشد.
- این یکپارچگی باعث می‌شود دانش‌آموز در سه روز به‌جای چند پیام پراکنده، یک مسیر مشخص تربیتی را طی کند.

گام ۵: نهایی‌سازی و تایید مدیر اصلی

- مدیر اصلی باید موارد ذیل را بررسی و تایید کند. پس از تایید، نسخه‌ی نهایی به همه‌ی معاونت‌ها ابلاغ می‌شود.
- طرح کلی محتوا،
 - برنامه‌ی سه‌روزه،
 - جدول سخنرانی و حلقه‌های تربیتی،
 - مجموعه بنرها و نوشته‌ها،
 - سناریوی مراسم‌ها،
 - بسته‌ی فرهنگی.

۳. نکات کلیدی در طرّاحی محتوا

- محتوا نوجوان‌پسند باشد؛ مفاهیم سنگین حوزوی در قالب ساده شده بیان شود.

- محتوا باید تربیتی-تجربی باشد؛ نه صرفاً آموزشی.
- هر برنامه باید هدف تربیتی و نتیجه مورد انتظار داشته باشد.
- تعادل بین برنامه‌های جمعی، فردی و خلوت‌گزینی رعایت شود.
- فرصت گفت‌وگو، مشاوره، سؤالات و تعامل در برنامه‌ها پیش‌بینی شود.
- محتوا از نظر زمان‌بندی حتماً با اوقات شرعی تنظیم شود.
- روحانی مسجد در بخش سخنرانی در جریان خط محتوایی کتابچه قرار گیرد.
- اگر پیام‌ها یا سخنرانی‌ها تکراری و سنگین باشند، از اثر تربیتی کاسته می‌شود.
- کیفیت مهم‌تر از کمیت است؛ ۳ پیام عمیق بهتر از ۱۰ برنامه خسته‌کننده است.

۴. چک‌لیست اجرایی فعالیت

- ☐ تعیین شعار یا موضوع مرکزی اعتکاف،
- ☐ تشکیل کارگروه محتوایی با حضور فرهنگی، تربیتی و رسانه
- ☐ طراحی برنامه‌ی سه‌روزه و اهداف تربیتی هر بخش
- ☐ تهیه‌ی فهرست کامل محتواهای لازم (سخنرانی، بنر، بسته‌ی فرهنگی، متن‌ها)
- ☐ تصمیم‌گیری بین تولید محتوا یا استفاده از بسته‌های آماده

- یک پارچه سازی محتوا در فضا سازی، سخنرانی ها، حلقه ها و اطلاع رسانی
- تایید نهایی محتوا توسط مدیر اصلی
- ابلاغ نسخه ی نهایی به همه ی معاونت ها

فَعَالِیَّتْ ۵: مشخص کردن خادمین اعتکاف

۱. توضیح ابتدایی فَعَالِیَّتْ

خادمین بخش مهم و اثرگذار در اجرای اعتکاف دانش آموزی هستند. خادمین نه تنها نقش اجرایی دارند، بلکه الگوی رفتاری و تربیتی برای معتکفین محسوب می شوند. انتخاب درست خادمین، آموزش آن ها و تقسیم مسئولیت ها، کیفیت اعتکاف را مستقیماً افزایش می دهد.

۲. نکات اجرایی و گام به گام

۱. شناسایی و انتخاب خادمین

- اولویت با دانش آموزان دوره ی متوسطه دوم است.
- ترجیحاً خادمینی که خود معتکف هستند. در صورت نیاز، برخی خادمین بدون اعتکاف نیز پذیرفته می شوند.

۲. تقسیم‌بندی خادمین بر اساس معاونت‌ها

- معاونت فرهنگی و تربیتی
- معاونت آماد و پشتیبانی
- معاونت رسانه
- سایر گروه‌های اجرایی و خدماتی

۳. تعیین مسئول هر گروه

- مسئول هر گروه از ارکان ستاد باشد و تجربه و سن بالاتری نسبت به اعضای گروه داشته باشد.
- مسئول گروه، رابط بین خادمین و مدیر اجرایی و مدیر اصلی است.

۴. آموزش و توانمندسازی خادمین

- برگزاری دوره‌ی کوتاه آموزشی متناسب با مسئولیت: اخلاق خدمتی، مهارت ارتباطی، وظایف اجرایی و قوانین اعتکاف.

۵. حضور در برنامه‌های جمعی

- شرکت خادمین در فعالیت‌های جمعی، حلقه‌ها و جلسات تربیتی حتی در زمان استراحت و بیکاری.

۶. پایبندی به اصول اخلاقی و قوانین اعتکاف

- رعایت نظم، انضباط و اخلاق حرفه‌ای در تمام مراحل.

۳. شرح وظایف واحدها

- **خادم معاونت فرهنگی و تربیتی:** اجرای فعالیتهای فرهنگی و تربیتی، مشارکت در حلقه‌های تربیتی، کمک به برگزاری مراسم‌ها و فضا سازی معنوی.
- **خادم معاونت آماد و پشتیبانی:** کمک در تغذیه، چیدمان خوابگاه، مدیریت تجهیزات و سایر امور لجستیکی.
- **خادم معاونت رسانه:** ثبت لحظات برنامه، کمک به تولید محتوا، مدیریت اطلاع رسانی داخلی.
- **مسئول هر گروه:** هماهنگی کارهای گروه، نظارت بر حضور و عملکرد خادمین، گزارش دهی به مدیر اجرایی و مدیر اصلی.

۴. چک لیست اجرایی فعالیّت (کامل و مرحله‌ای)

- ☐ شناسایی خادمین بالقوه با معیارهای تحصیلی و اعتکاف
- ☐ بررسی تجربه و توانمندی خادمین
- ☐ تقسیم خادمین بر اساس معاونت‌ها و گروه‌های اجرایی
- ☐ تعیین مسئول برای هر گروه خادمین
- ☐ برگزاری جلسه‌ی توجیهی و توضیح وظایف برای خادمین و مسئول گروه

- برگزاری دوره‌ی آموزشی کوتاه برای هر خادم
- تعیین شیفت‌ها و زمان حضور خادمین در فعالیت‌های روزانه
- مشخص کردن حضور خادمین در حلقه‌های تربیتی و فعالیت‌های جمعی

- بررسی رعایت پایبندی به قوانین اعتکاف و اصول اخلاقی
- ثبت حضور و عملکرد خادمین در فرم‌ها یا گزارش روزانه
- جمع‌بندی و بازخورد نهایی به خادمین و مسئولان

فعالیت ۶: انتخاب مربیان و مبلغین

۱. توضیح ابتدایی فعالیت

در هر فرایند تربیتی، مبلغین، مربیان و هادیان اصلی‌ترین نقش را در تأثیرگذاری بر ذهن و دل نوجوان دارند. در اعتکاف دانش‌آموزی نیز این نقش به صورت پررنگ‌تر و حسّاس‌تر دیده می‌شود. انتخاب درست مربیان و مبلغین، کیفیت تربیتی اعتکاف را تضمین و مسیر اثرگذاری را روشن می‌کند.

در این برنامه دو گروه اصلی فعال هستند:

- **مُبلغین:** ترجیحاً طلاب و روحانیون حوزوی؛ مسئول پاسخ‌گویی فقهی، بیان معارف، همراهی معنوی و ارائه محتوای شرعی و دینی.
- **مربیان:** می‌توانند از میان طلاب جوان، دانشجویان، معلمان،

فَعْلان فرهنگی و تربیتی انتخاب شوند؛ نقش اصلی آن‌ها همراهی تربیتی، ارتباط مستمر با نوجوان و هدایت معنوی روزانه است.

۲. نکات اجرایی و گام به گام

۱. معیارهای انتخاب مُبَلِّغین

- طلبه یا روحانی بودن (حوزوی): داشتن حدّ اقل پایه‌ی ۶.
- سابقه کار تربیتی با نوجوان: حدّ اقل یک سال تجربه کار مستقیم (مدرسه، هیأت، اردو، مسجد و...)
- پایبندی اخلاقی و انضباطی: رعایت کامل قوانین اعتکاف، اخلاق خدمتی و ادب تربیتی.
- داشتن پرونده تبلیغی: برای ثبت فعالیت و امکان پرداخت حق الزّحمه تبلیغی از طریق نهادهای رسمی.
- ترجیحاً معمم بودن: استفاده از لباس روحانیت به اثربخشی تربیتی کمک می‌کند.
- حضور هم‌زمان و دائم در اعتکاف: اولویت با مُبَلِّغینی که کل سه روز همراه معتکفین هستند.

۲. معیارهای انتخاب مربیان

- سابقه‌ی فعالیت فرهنگی-تربیتی: تجربه کار با نوجوان مهم‌ترین شرط است.

- توانایی ارتباط‌گیری با نوجوان: اخلاق خوب، خوش برخورد و توانمند در گفت‌وگو.
- پایبندی به اصول اخلاقی و قوانین اعتکاف.
- همراهی دائم: مربی باید در همه‌ی ساعات - از خوابگاه تا حلقه‌ها - در کنار دانش‌آموز باشد.
- معتکف بودن: حضور مؤثرتر و ارتباط عمیق‌تر ایجاد می‌کند.
- ترجیح با افراد تربیت‌یافته و آموزش‌دیده در مسجد یا مجموعه‌های فرهنگی.

۳. تفاوت نقش مُبلِّغ و مربّی وظایف اصلی

- بیان معارف، پاسخ‌گویی به مسائل شرعی، ارائه‌ی محتوا در قالب سخنرانی یا حلقه‌های معرفت
- همراهی تربیتی، پیگیری حال نوجوان، ارتباط عاطفی، مدیریت حلقه‌ها، حضور در خوابگاه و فعالیت‌ها

۴. منابع تأمین مُبلِّغین

- برای دعوت مُبلِّغین می‌توان از نهادهای رسمی استفاده کرد:
- سازمان تبلیغات اسلامی شهر - استان
- دفتر تبلیغات اسلامی شهر - استان
- حوزه‌ی علمیّه شهر - استان

- مُبَلِّغین طرح امین فَعّال در مدارس
- شبکه مُبَلِّغین بومی مساجد و هیأت‌ها

۵. توصیه‌ی مهم

- اولویّت همیشه با مربّیان و مُبَلِّغینی است که خودشان نیز معتکف‌اند و تمام سه روز همراه نوجوان هستند.

۳. شرح وظایف واحدهای مرتبط

مرئی

- همراهی مداوم با گروه نوجوانان
- اداره حلقه‌های تربیتی
- نظارت بر رفتار، اخلاق و نیازهای نوجوان
- گزارش‌دهی روزانه به معاون تربیتی
- مشارکت در برنامه‌های فرهنگی بخش فرهنگی

مُبَلِّغ

- ارائه‌ی محتوای شرعی و معارفی
- پاسخ‌گویی به شبهات و مسائل دینی
- ارتباط معنوی و معرفتی با نوجوانان
- حضور در برنامه‌های رسمی اعتکاف
- نظارت معنوی بر جریان تربیتی

۴. چک‌لیست اجرایی انتخاب مربیان و مبلغین

- ☐ تعیین تعداد مربیان و مبلغین مورد نیاز مطابق تعداد معتکفین
- ☐ شناسایی افراد پیشنهادی برای مربی‌گری و تبلیغ
- ☐ بررسی سابقه فعالیت تربیتی و پرونده تبلیغی افراد
- ☐ احراز حداقل معیارها: پایه شش حوزه (برای مبلغ)، تجربه تربیتی (برای مربی)
- ☐ بررسی توان ارتباط‌گیری با نوجوان
- ☐ هماهنگی با نهادهای رسمی تبلیغ (سازمان تبلیغات، حوزه، طرح امین و...)
- ☐ برگزاری جلسه‌ی توجیهی قبل از اعتکاف
- ☐ اعلام دقیق شرح وظایف
- ☐ بررسی تعهد به حضور کامل سه‌روزه
- ☐ ثبت نهایی اعضا در فرم مربیان و مبلغین
- ☐ تشکیل گروه مربیان و مبلغین جهت هماهنگی‌های قبل از شروع اعتکاف

فعالیت ۷: تبلیغات

۱. توضیح ابتدایی فعالیت

پس از آماده‌سازی ارکان اصلی اعتکاف (مسجد، نیروها، محتوا و مربیان)، اکنون نوبت یکی از مهم‌ترین مراحل است: تبلیغات.

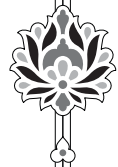
تبلیغات موّفق، تفاوت یک اعتکاف خلوت و یک اعتکاف پُر از نوجوان مشتاق را رقم می‌زند. تبلیغات خوب دو گروه را اقناع می‌کند:

۱. نوجوان برای شرکت
 ۲. والدین برای دادن اجازه و اعتماد
- بنابراین لازم است تبلیغات هم هیجان‌آور، جوان‌پسند و جذاب باشد و هم اطمینان‌بخش، رسمی و معتبر.

۲. نکات اجرایی و گام به گام

گام ۱: طّراحی محتوای تبلیغاتی

- تولید پوستر، تیزر، ویدئوی کوتاه ۳۰ ثانیه‌ای، اینفوگرافی و پست‌های مخصوص فضای مجازی
- انتخاب رنگ‌بندی نوجوان‌پسند (آبی، فیروزه‌ای، نارنجی، سبز)
- درج کامل اطلاعات:
 - تاریخ اعتکاف
 - مسجد
 - رده سنی
 - شرایط ثبت نام
 - شماره تماس پشتیبانی
 - نام ستاد اعتکاف
- تهیه‌ی نسخه‌هایی ویژه والدین با لحن رسمی‌تر

- رعایت شعار محتوایی اعتکاف که در فعالیت‌های قبل انتخاب شده است

گام ۲: انتشار در شبکه‌های اجتماعی محلی

- انتشار در گروه‌ها و کانال‌های:
 - محلی، منطقه‌ای، شهرستانی
 - کانال‌های مدارس
 - صفحات فعال فرهنگی
 - صفحات (پیج‌های) نوجوانان و هیأت‌های جوانان
- استفاده از هشتگ‌های شهری برای بیشتر دیده شدن
- درخواست از مربیان و مبلغین برای انتشار محتوای تبلیغاتی در شبکه‌های شخصی‌شان

گام ۳: استفاده از ظرفیت مربیان و مبلغین

- هماهنگی با مبلغین و مربیان برای سخنرانی‌های کوتاه ۵ تا ۷ دقیقه‌ای در:
 - مدارس اطراف
 - مساجد نزدیک
 - هیأت‌های نوجوانان
- معرفی برنامه‌ی اعتکاف همراه با پخش تیزر کوتاه
- پاسخ‌گویی به ابهامات نوجوانان و والدین

گام ۴: هماهنگی با آموزش و پرورش

- جلسه با مدیر آموزش و پرورش منطقه
- دریافت مجوز معرفی اعتکاف در مدارس
- استفاده از سامانه‌های پیام‌رسانی رسمی مدارس برای اطلاع‌رسانی
- درخواست همکاری معاونت پرورشی در معرفی نوجوانان مستعد شرکت

گام ۵: تبلیغات محیطی

- نصب پوستر در:
 - مساجد
 - پایگاه‌های بسیج
 - مدارس
 - هیأت‌های مذهبی
 - باشگاه‌ها و مراکز پرتردد نوجوان
- نصب بنر در نقاط مهم محله با اجازه شهرداری یا مسجد

گام ۶: تبلیغات چهره‌به‌چهره

- گفت‌وگوی مستقیم با نوجوانان مسجد و محل
- دعوت گروهی:
 - هر نوجوانی ثبت‌نام‌کننده، سه دوست خود را دعوت کند.
 - دعوت از خانواده‌ها در جلسات مذهبی و فرهنگی مسجد.

گام ۷: استفاده از ایده‌های خلاقانه

- مسابقه «چرا باید در اعتکاف شرکت کنم؟»
- انتشار مصاحبه‌های کوتاه از معتکفین سال قبل
- تولید ویدئوهای طنز کوتاه درباره‌ی تجربه اعتکاف
- استفاده از یک شخصیت نمادین یا «مسجد آیدی»
- ساخت استیکرهای واتساپی و بله با موضوع اعتکاف

۳. چک‌لیست اجرایی تبلیغات

- ☐ تعیین شعار تبلیغاتی اعتکاف
- ☐ طراحی پوستر، ویدئو، اینفوگرافی و پست‌های ویژه شبکه‌های اجتماعی
- ☐ تولید نسخه ویژه والدین با لحن رسمی‌تر
- ☐ تهیه تیزرهای ۱۵ تا ۳۰ ثانیه‌ای
- ☐ انتشار محتوا در گروه‌های محلی و شهری
- ☐ هماهنگی مربیان و مبلغین برای معرفی در مدارس و مساجد
- ☐ جلسه با آموزش و پرورش منطقه
- ☐ نصب پوستر در مدارس، مساجد، پایگاه‌های بسیج و اماکن
- ☐ انتشار بنر شهری با هماهنگی مسجد
- ☐ اجرای تبلیغات چهره‌به‌چهره توسط نوجوانان
- ☐ بررسی بازخورد تبلیغات و اصلاح مسیرها
- ☐ ثبت فعالیت‌ها در «فرم ۳ - ثبت مسیرهای تبلیغاتی»

فَعَالِيَّت ۸: طَرَّاحِي وَاَجْرَای سِیْسْتَم ثَبِت نام

۱. ضرورت و اهمیّت

ثبت نام یکی از مهم ترین مراحل اجرایی اعتکاف دانش آموزی است.

یک سیستم ثبت نام مناسب باید:

- ساده، سریع و قابل فهم برای نوجوان باشد
 - امن و قابل استناد باشد
 - اطلاعات لازم را در کوتاه ترین زمان جمع آوری کند
 - ابزار کافی برای گروه بندی، مدیریت مخاطب و پیگیری پرداخت ها فراهم کند
- اگر ثبت نام با کیفیت انجام نشود، تمام زحمات بخش تبلیغات و جذب به نتیجه نمی رسد.

۲. رویکردها و مدل های ثبت نام

الف: ثبت نام حضوری (سَتّی)

مزایا:

- تایید والدین در همان جلسه
- امکان ارزیابی اولیه نوجوان
- ارتباط چهره به چهره مربّی و شرکت کننده

نقاط ضعف:

- کند و زمان بر
- نیازمند نیرو و مکان
- مناسب نبودن برای ثبت نام های گسترده

ب: ثبت نام اینترنتی و یک پارچه (پیشنهاد اصلی)

قابل اجرا از طریق:

- سیستم‌های بومی ثبت نام شهر
- ابزار تحت وب مانند FormsLine
- فرم‌سازهای مشابه با امکان پرداخت

مزایا:

- سرعت بالا
- نظم و یکپارچگی اطلاعات
- امکان دسته‌بندی و خروجی گرفتن
- تسهیل مدیریت پرداخت
- قابل اجرا در کل شهر یا استان

نقاط ضعف:

- نیاز به اینترنت
- احتمال ضعف سواد دیجیتال در برخی شرکت‌کنندگان
(قابل حل با راهنمای ساده)

۳. الزامات اجرایی

برای اجرای یک سیستم ثبت نام استاندارد، موارد زیر الزامی است:

الف: الزامات ساختاری

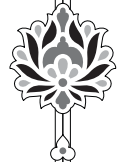
- داشتن یک سامانه ثبت نام پایدار و امن
- امکان پرداخت امن و ثبت تراکنش

- دسترسی مدیر اعتکاف به پنل مدیریت ثبت نام
- قابلیت خروجی Excel برای گروه بندی

ب: الزامات محتوایی

- تدوین فرم ثبت نام استاندارد شامل:
 - اطلاعات هویتی
 - اطلاعات آموزشی و تربیتی عمومی
 - سطح فعالیت رسانه ای و علایق
- توضیح قوانین مهم اعتکاف در صفحه ثبت نام
- امکان دانلود فایل های ضروری (رضایت نامه ی والدین، قوانین مسجد و...)

ج: الزامات ارتباطی

- پیامک یا اعلان پس از ثبت نام موفق
- ارائه ی راهنمای تصویری برای ثبت نام
- تعیین یک شماره مسئول پشتیبانی ثبت نام

۴. چک لیست اجرایی

قبل از آغاز ثبت نام

- ☐ انتخاب مدل ثبت نام (حضوری، اینترنتی یا ترکیبی)
- ☐ انتخاب سامانه (FormsLine یا مشابه)

- ☐ طراحی فرم ثبت‌نام استاندارد
- ☐ تعیین هزینه و روش پرداخت
- ☐ آماده‌سازی متن قوانین و شرایط

در زمان اجرای ثبت‌نام

- ☐ فعال‌سازی لینک و آزمایش نهایی فرم
- ☐ انتشار لینک در کانال‌ها و پوسترها
- ☐ پاسخگویی به سوالات نوجوانان و والدین
- ☐ بررسی روزانه اطلاعات ورودی
- ☐ ذخیره‌سازی و پشتیبان‌گیری منظم از اطلاعات

پس از پایان ثبت‌نام

- ☐ خروجی گرفتن از اطلاعات
- ☐ گروه‌بندی اولیه نوجوانان
- ☐ تماس با افراد ناقص اطلاعات
- ☐ ارسال پیام خوش‌آمدگویی و مدارک لازم
- ☐ تحویل لیست نهایی به معاونت تربیتی و پشتیبانی

فُعالِیَّت ۹: تبلیغات (محیط و دیجیتال)

۱. ضرورت و اهمیت

تبلیغات یکی از اثرگذارترین مراحل برگزاری اعتکاف دانش‌آموزی است. این مرحله تعیین می‌کند که اعتکاف شما یک برنامه‌ی معمولی بماند یا به یک اعتکاف گسترده، پرمخاطب و جریان‌ساز تبدیل شود.

تبلیغات کارکرد دوگانه دارد:

۱. جذب نوجوان با پیام‌های جذاب، هیجانی و متناسب با سلیقه‌ی نسل Z.
 ۲. جلب اعتماد والدین با ارائه‌ی اطلاعات شفاف، مطمئن، رسمی و قابل اطمینان.
- اگر این دو نقش به‌درستی انجام نشود، نه والدین اجازه می‌دهند و نه نوجوان ترغیب می‌شود.

۲. شیوه‌ها و مدل‌های تبلیغات

الف: تبلیغات محیطی

- پوستره‌های جذاب در مدارس، مساجد و پایگاه‌های فرهنگی
- بنرهای اطلاع‌رسانی در نقاط پرتردد محله
- اعزام مربیان و مبلغین به:
 - مدارس
 - مساجد

- پایگاه‌های بسیج
- مراکز فرهنگی نوجوانان
- برگزاری میز معرفتی اعتکاف در نماز جمعه و برنامه‌های مناسبی
- همکاری با:
- کانون‌های فرهنگی هنری مساجد
- بسیج دانش‌آموزی
- اداره آموزش و پرورش
- اتحادیه مؤسسات فرهنگی

نکته‌ی مهم: تبلیغات محیطی باید هویت و تفاوت اعتکاف شما را با دیگر اعتکاف‌ها واضح و برجسته نمایش دهد.

ب. تبلیغات دیجیتال و رسانه‌ای

- تولید پوستر دیجیتال متناسب با سلیقه‌ی نسل Z
- تدوین یک شعار (Slogan) کوتاه، احساسی و ماندگار
- ساخت تیزر کوتاه برای انتشار در شبکه‌های اجتماعی
- انتشار در:
- کانال‌ها و گروه‌های شهری
- صفحات محلی اینستاگرام
- گروه‌های والدین (مدرسه)
- گروه‌های فعال فرهنگی محله

- استفاده از تلویزیون استانی برای معزّفی برنامه (در صورت امکان)
- ایجاد یک صفحه معزّفی اعتکاف (پیچ یا سایت مختصر)

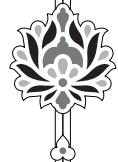
ج. اصول طّراحی محتوای تبلیغاتی

نوجوان امروز (نسل Z):

- دائماً در معرض محتواست
- سلیقه بصری دقیق و سخت‌گیر دارد
- طّراحی ضعیف را سریع کنار می‌گذارد
- بنابراین در طّراحی:
- رنگ‌بندی باید جَدّاب و مدرن باشد
- گرافیک باید حرفه‌ای باشد
- عکس‌ها واقعی و معتبر باشند
- شعار کوتاه، مؤثّر و هویت‌ساز باشد
- اطلاعات باید کامل، شفاف و مطمئن ارائه شود تا والدین اعتماد کنند

تبلیغات شما هم‌زمان باید دو هدف را بزند:

۱. هیجان و کشش برای نوجوان
۲. اعتماد و آرامش برای والدین

۳. الزامات اجرایی تبلیغات

الف: الزامات محتوایی

- تدوین پیام محوری اعتکاف (Theme)
- تولید شعار (ساده، احساسی و قابل انتشار)
- طراحی هویت بصری واحد (رنگ، فونت، لوگو، قالب)
- تهیه‌ی پوستر رسمی با اطلاعات کامل:
 - تاریخ
 - محل برگزاری
 - شرایط ثبت نام
 - مزیت‌های اعتکاف
 - شماره مسئول پاسخگویی

ب: الزامات ارتباطی

- معرفی رسمی اعتکاف به مدارس و مساجد
- ارسال نامه‌ی رسمی به آموزش و پرورش
- هماهنگی با امامان جماعت و مدیران مدارس
- معرفی اعتکاف به والدین در قالب بروشور یا پیام رسمی

ج: الزامات رسانه‌ای

- تولید تیزر کوتاه (۲۰ تا ۴۰ ثانیه)
- طراحی پوسترهای مخصوص استوری

- تولید یک ویدئوی «معرفی امنیّت و نظارت اعتکاف» برای والدین
- تشکیل تیم کوچک رسانه‌ای (طراح، تدوین‌گر، نویسنده محتوا)

۴. چک‌لیست اجرایی تبلیغات

قبل از شروع

- ☐ تعیین پیام محوری و شعار اعتکاف
- ☐ تشکیل تیم رسانه‌ای
- ☐ طراح‌ی هویت بصری واحد
- ☐ آماده‌سازی پوستر، بنر، استوری و پست
- ☐ تولید تیزر کوتاه
- ☐ تهیه‌ی لیست مدارس، مساجد و پایگاه‌های هدف
- ☐ هماهنگی با مدیران مدارس و مساجد

در حین تبلیغات

- ☐ نصب پوسترها در نقاط هدف
- ☐ توزیع پوستر در مدارس و مساجد
- ☐ اعزام مربیان برای معرفی اعتکاف
- ☐ انتشار گسترده در شبکه‌های اجتماعی
- ☐ ارسال پیام اطلاع‌رسانی برای والدین
- ☐ انتشار محتوا در کانال‌های محلی

پس از انتشار تبلیغات

- ☐ پاسخگویی فعال به دایرکت‌ها و پیام‌ها
- ☐ ارسال تیزر برای رسانه‌های محلّی
- ☐ بازنشر محتوا توسط مربّیان و فعالان فرهنگی
- ☐ ارزیابی بازخوردها
- ☐ تقوُّیت محتواهای ضعیف و تولید پست‌های تکمیلی
- ☐ آماده‌سازی مسیر انتقال از تبلیغات به ثبت نام (CTA مناسب)

فعالیت ۱۰:

جمع‌بندی اطلاعات و گروه‌بندی معتکفین

پس از پایان مرحله ثبت نام، مهم‌ترین کار، تحلیل دقیق داده‌های جمع‌آوری شده و سپس گروه‌بندی صحیح معتکفین است. این مرحله به قدری مهم است که کیفیت برنامه‌ریزی تربیتی، میزان نظم اجرایی، و حتّی موفقیت کلّی اعتکاف، کاملاً به آن وابسته است.

۱. اهمیت و ضرورت تحلیل اطلاعات

هدف از تحلیل اطلاعات، شناخت بهتر مخاطبان و آمادگی برای طرّاحی برنامه دقیق‌تر است. این اطلاعات باید به صورت منسجم بررسی شود تا بتوانیم:

- گروه‌بندی علمی و تربیتی انجام دهیم.
- مرتبی مناسب را برای هر گروه انتخاب کنیم.
- برنامه‌ی محتوایی و اجرایی را بر اساس ویژگی‌های دانش‌آموزان تنظیم کنیم.
- نیازهای خاص، ظرفیت‌ها و استعدادهای آن‌ها را شناسایی کنیم.

۲. چه اطلاعاتی باید تحلیل شود؟

در تحلیل اولیه، این اطلاعات از فرم ثبت‌نام استخراج می‌شود:

الف: مشخصات فردی

- سن
- پایه و مقطع تحصیلی
- محلّ تحصیل
- محلّ سکونت

ب: وضعیت تحصیلی

- معدل
- افتخارات علمی
- رشته

ج: مهارت‌ها و ظرفیت‌ها

- قاری قرآن، مدّاح و مؤدّن
- عضو گروه سرود یا تواشیح

- مهارت‌های هنری
- مهارت‌های ورزشی
- سواد رسانه‌ای، کار با نرم‌افزارها
- مهارت‌های رایانه‌ای، تدوین، گرافیک، فتوشاپ و...
- توانایی کار تیمی و مسئولیت‌پذیری

د: شاخصه‌های تربیتی (غیرخصوصی)

- روحیه همکاری
 - سابقه مشارکت در فعالیت‌های مذهبی
 - حضور قبلی در اعتکاف
 - سابقه حضور در گروه‌های فرهنگی یا بسیج
- نکته:** دریافت اطلاعات حسّاس، محرمانه یا شخصی ممنوع است و فقط مربّی در جریان فعالیت‌ها می‌تواند چنین نکاتی را شناسایی و در پرونده تربیتی ثبت کند.

۳. روش تحلیل اطلاعات

پس از جمع‌آوری داده‌ها:

۱. ورود اطلاعات خام به یک جدول منظم
۲. دسته‌بندی اولیه بر اساس سن، پایه، محلّ تحصیل
۳. استخراج شاخص‌های خاص مثل:
 - استعداد قرآنی

- مهارت رسانه‌ای
 - مهارت اجرایی
 - ۴. شناسایی کودکان نیازمند توجه تربیتی بیشتر
 - ۵. تفکیک دانش‌آموزانی که نیازمند مربی قوی‌تر هستند
- این تحلیل کمک می‌کند گروه‌ها هم‌سطح، منسجم و قابل مدیریت تشکیل شوند.

۴. اصول گروه‌بندی معتکفین

الف: تعداد اعضا

- هر گروه: ۱۰ تا ۱۵ نفر
- برای گروه‌های بیش از ۱۵ نفر:
- تعیین کمک‌مربی از دانش‌آموزان بزرگ‌تر و باتجربه‌تر

ب: معیارهای اصلی گروه‌بندی

- پیشنهاد می‌شود گروه‌ها بر اساس:
 - سن
 - پایه تحصیلی
 - سطح رشد تربیتی
 - مهارت‌ها و ظرفیت‌ها
 - محل زندگی یا مدرسه (در صورت نیاز)
- تشکیل شوند.

نکته‌ی مهم: گروه‌بندی باید منعطف باشد؛ دو دانش‌آموز مکمل یا مشکل‌دار را نباید در یک گروه قرار داد.

۵. انتخاب مربی مناسب برای هر گروه

هر گروه باید یک مربی ثابت داشته باشد که:

- در تمام سه روز همراه گروه باشد
 - به تک‌تک دانش‌آموزان رسیدگی کند
 - کاربرگ تربیتی آن‌ها را تکمیل کند
 - حلقه‌های تربیتی را اداره کند
 - مشکلات تربیتی و انضباطی را مدیریت کند
- کمک‌مربی نیز می‌تواند در امور اجرایی، پاسخ به سؤالات، همراهی در برنامه‌ها و مدیریت جمع به مربی اصلی کمک کند.

۶. تشکیل پرونده تربیتی برای هر معتکف

هر مربی باید برای هر دانش‌آموز یک پرونده تربیتی ایجاد کند.

این پرونده شامل:

- مشخصات پایه‌ای
- نکات مهم رفتاری و تربیتی
- مهارت‌ها و ظرفیت‌ها
- نقاط قوت
- نکات نیازمند مراقبت تربیتی

- توصیه برای مرتبان آینده دانش آموز
این پرونده پس از اعتکاف برای برنامه های بعدی دانش آموز
بسیار ارزشمند است.

۷. چک لیست اجرایی تحلیل اطلاعات و گروه بندی

مرحله ۱: جمع آوری و ورود داده ها

- ☐ استخراج اطلاعات فرم ثبت نام
- ☐ ورود اطلاعات به جدول واحد (Excel یا Forms)
- ☐ بررسی نواقص و تکمیل داده ها

مرحله ۲: تحلیل اطلاعات

- ☐ تحلیل سن و پایه تحصیلی
- ☐ استخراج مهارت ها
- ☐ شناسایی استعداد های خاص
- ☐ تعیین شاخصه های تربیتی قابل مشاهده

مرحله ۳: تشکیل گروه ها

- ☐ تشکیل گروه های ۱۰ تا ۱۵ نفره
- ☐ انتخاب مربی برای هر گروه
- ☐ انتخاب کمک مربی در صورت نیاز
- ☐ ثبت نهایی اسامی گروه ها

مرحله ۴: پرونده تربیتی

- ☐ تهیه‌ی کاربرگ تربیتی
- ☐ آموزش مربیان برای تکمیل کاربرگ
- ☐ ثبت مشاهدات تربیتی
- ☐ تحویل پرونده‌های نهایی به مدیر اعتکاف

فَعَالِیَّت ۱۱: تغذیه در اعتکاف دانش‌آموزی

۱. اهمیت تغذیه در اعتکاف

تغذیه از مؤثرترین عوامل در کیفیت تجربه‌ی معنوی معتکفین است. چرا که غذای مناسب می‌تواند:

- سطح انرژی نوجوانان را در طول روز حفظ کند
 - مانع خواب‌آلودگی، کسالت یا بی‌حوصلگی شود
 - تمرکز و آرامش ذهنی برای فعالیت‌های عبادی را افزایش دهد
- در مقابل، تغذیه نامناسب می‌تواند:
- باعث بی‌حالی، دل‌درد، ضعف و مشکلات گوارشی شود
 - اثرات معنوی اعتکاف را کاهش دهد
 - مدیریت اردو را با چالش مواجه کند
- به‌خصوص در اعتکاف دانش‌آموزی که مخاطب فعال، پرانرژی و نیازمند تغذیه متعادل است طراحی درست برنامه‌ی غذایی اهمیت دوچندان دارد.

۲. اصول کلیدی طَراحی تغذیه

۱. پخت غذا در محل یا نزدیک‌ترین آشپزخانه

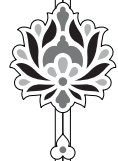
- توصیه‌ی اصلی: اگر امکان دارد، غذا در محلّ اعتکاف پخته شود.
- اگر این امکان نبود، نزدیک‌ترین آشپزخانه یا رستوران مورد اعتماد انتخاب شود تا:
- امکان نظارت بهداشتی مدیران اعتکاف فراهم باشد
- زمان بین پخت تا مصرف کوتاه بماند
- کیفیت غذا افت نکند
- احتمال فساد، آلودگی یا سرد شدن کاهش یابد

۲. توجه به اصول طبّ سنتی

- غذاها باید ملایم، سبک و قابل هضم باشند.
- از غذاهای سنگین یا نفاخ خودداری شود.
- استفاده از مواد غذایی گرم‌مزاج ملایم، مقوّی و سازگار با جوانان توصیه می‌شود.
- نوشیدنی‌های طبیعی سبک (نبات، دمنوش‌های ملایم) قابل پیشنهادند.

۳. انتخاب غذاهای آشنا برای نوجوانان

- غذاهای غیرمرسوم یا طعم‌های نامأنوس ممکن است مورد پذیرش نوجوانان نباشد.

- **اصل مهم:** نوجوان باید غذایی دریافت کند که در خانه می‌خورد و با آن احساس راحتی دارد.
- تجربه نشان داده نپذیرفتن غذا توسط بخشی از نوجوانان، کل مدیریت را دچار مشکل می‌کند.

۳. زمان بندی توزیع غذا

رعایت زمان بندی صحیح، کیفیت تجربه‌ی معنوی را افزایش می‌دهد:

- **سحری:** ۴۵ دقیقه مانده به اذان صبح به مسئولین تحویل شود و بلافاصله در اختیار معتکفین قرار گیرد.
- **افطاری:** ۳۰ دقیقه مانده به اذان مغرب تحویل شود تا فرایند توزیع بدون عجله انجام شود.
- **هدف:**

- جلوگیری از اتلاف وقت بعد از اذان
- حفظ نظم و آرامش محیط
- پیشگیری از سرمای غذا
- جلوگیری از ازدحام بعد از اذان

۴. طَراحی میان وعده‌ها

میان وعده‌ها در اعتکاف دانش‌آموزی حکم ابزار جذب، نشاط بخش و تأمین انرژی را دارند.

اصول میان وعده مناسب

- جذاب برای نسل جدید
- سبک اما مقوی
- متناسب با زمان روز
- کاهش دهنده خستگی
- قابل مصرف سریع

پیشنهاد میان وعده ها

- میوه (سیب، موز، پرتقال)
- لقمه های کوچک (پنیر و گردو، کره و عسل، تخم مرغ)
- آجیل سبک (مغزهای ساده، بدون نمک سنگین)
- کیک ساده یا کلوچه
- خرما
- نان و پنیر و خیار
- آبمیوه طبیعی یا شربت های سنتی رقیق

۵. موارد ممنوع در تغذیه

برای حفظ سلامت و آرامش و جلوگیری از عوارض گوارشی از موارد زیر استفاده نشود:

- فست فود و غذاهای صنعتی
- غذاهای چرب و سس دار

- غذاهای خیلی تند یا خیلی شیرین
- نوشابه و نوشیدنی‌های گازدار
- غذاهای سنگین مثل کله‌پاچه، فلافل صنعتی، کباب کوبیده چرب
- غذاهای ناشناس برای نوجوانان

۶. چک‌لیست کامل تغذیه در اعتکاف دانش‌آموزی

۱. انتخاب تأمین غذا

- ☐ محل پخت در اعتکاف مشخص شده
- ☐ یا نزدیک‌ترین آشپزخانه یا رستوران معتبر انتخاب شده
- ☐ امکان نظارت لحظه‌ای مدیران فراهم است
- ☐ شرایط بهداشتی کاملاً بررسی شده
- ☐ مسیر انتقال غذا کوتاه و ایمن است

۲. طراحی منوی غذایی

- ☐ غذاها سبک و قابل هضم‌اند
- ☐ مطابق طب سنتی انتخاب شده‌اند
- ☐ غذاها برای نوجوانان آشنا و مورد پسند هستند
- ☐ از غذاهای خطرزا یا سنگین اجتناب شده
- ☐ منوی سه‌روزه اعتکاف از قبل بسته شده

۳. زمان بندی توزیع

- ☐ سحری دقیقاً ۴۵ دقیقه قبل از اذان تحویل مسئولین می شود
- ☐ افطاری ۳۰ دقیقه قبل از اذان تحویل می شود
- ☐ بسته بندی غذا مناسب است
- ☐ فرایند توزیع بدون شلوغی و عجله طراحی شده
- ☐ نیروهای کافی برای توزیع تعیین شده اند

۴. میان وعده ها

- ☐ میان وعده ها جذاب و متناسب با نسل جدید هستند
- ☐ در زمان مناسب توزیع می شوند
- ☐ میوه و خوراکی سالم در لیست وجود دارد
- ☐ میان وعده ها انرژی بخش اما سبک اند
- ☐ مواد محرک یا سنگین حذف شده اند

۵. موارد کنترل و نظارت

- ☐ وضعیت سلامت معتكفین بررسی می شود
- ☐ آب آشامیدنی کافی در دسترس است
- ☐ ظروف و محلّ توزیع پاک و بهداشتی است
- ☐ بازخورد نوجوانان درباره ی غذا گرفته می شود
- ☐ شرایط اضطراری در نظر گرفته شده (حساسیت غذایی، آلرژی و...)

فعالیت ۱۲: جلسه‌ی توجیهی مربیان و مبلغین

۱. ضرورت و هدف جلسه‌ی توجیهی

جلسه‌ی توجیهی، مهم‌ترین بخش آماده‌سازی مربیان و مبلغین قبل از شروع اعتکاف است. هدف این جلسه:

- یکسان‌سازی فهم مربیان و مبلغین از اهداف اعتکاف
- آشنایی کامل با محیط مسجد، برنامه‌ها و مسئولیت‌ها
- ایجاد هماهنگی بین اعضای تیم تربیتی و فرهنگی
- انتقال محتوا و اطلاعات لازم برای مواجهه با نوجوانان و پرسش‌های آنان

۲. محل برگزاری جلسه

- جلسه باید در همان مسجد محل اعتکاف برگزار شود.
- علت این انتخاب:
- شناخت فضای واقعی
- آشنایی با قوانین، بخش‌ها، محدودیت‌ها و شرایط محیط
- برنامه‌ریزی دقیق‌تر مربیان برای اجرای مسئولیت‌ها

۳. محتوا و موضوعات اصلی جلسه

۱. ارائه‌ی محتوای آموزشی اعتکاف

- تیم محتوایی اعتکاف، بسته‌ی کامل محتوا را را در جلسه ارائه می‌کند.

- این بسته‌ها عبارتند از:
- درس‌نامه‌ها
- حلقه‌های تربیتی
- موضوعات عبادی
- بازی‌ها و فعالیت‌ها
- احکام مورد نیاز

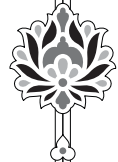
۲. توضیح کامل برنامه‌ی سه‌روزه‌ی اعتکاف

مسئول اعتکاف باید:

- جزئیات تمام برنامه‌ها از ریز تا درشت را شرح دهد
- ساعات فعالیت‌ها، نماز، برنامه‌های فرهنگی، مهمانان و مسئولیت‌ها را دقیقاً تبیین کند
- از هرگونه ابهام برای مربیان جلوگیری شود

۳. ارائه‌ی گروه‌بندی معتکفین

- گروه‌بندی نهایی معتکفین به تفکیک:
- نام و سن
- سوابق مشارکت
- ظرفیت‌ها و حساسیت‌ها
- در قالب جدول یا فایل چاپی به مربیان تحویل شود.
- مربی از این لحظه مسئول گروه خود است.

۴. ارائه‌ی بسته‌ی مخاطب‌شناسی

تحقیقات مخاطب‌شناسی که قبلاً جمع‌آوری شده شامل:

- ویژگی‌های نسلی
- نیازهای رفتاری و تربیتی
- گرایش‌های فرهنگی و رسانه‌ای
- نقاط چالش‌برانگیز
- علایق نوجوانان

باید در جلسه به مرتب‌ان داده شود تا رفتار و روش تعامل آن‌ها با نوجوانان دقیق و اثربخش باشد.

۵. تقسیم مسئولیت بین روحانیون

روحانیون و مبلغین در جلسه باید به صورت قطعی تقسیم‌کار شوند:

- امام جماعت
 - پاسخ‌گوی احکام
 - سخنران
 - مسئول دعا و مناجات خوانی
 - مسئول حلقه‌های تربیتی
 - مسئول مشاوره
 - مسئول پیگیری مسائل معنوی معتکفان
- این تقسیم‌کار باید مکتوب و در پرونده اعتکاف ثبت شود.

۶. توصیه: مرتبان و مبلّغین خودشان معتکف باشند

- حضور مرتبان به عنوان معتکف، هم افزای معنوی ایجاد می کند.
- باعث اُنس بیشتر با نوجوانان می شود
- امکان مدیریت تربیتی دقیق تر فراهم می گردد

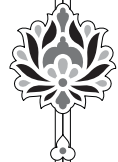
۷. بسته ی پرسش و پاسخ

با توجّه به این که نوجوانان امروز پرسش های زیادی دارند، لازم است:

- بروشورهای پرسش و پاسخ انقلاب اسلامی
 - پرسش و پاسخ های مربوط به شبهات اعتکاف
 - پرسش و پاسخ های دینی و اعتقادی رایج در شبکه های اجتماعی
 - شبهات رسانه ای که توسط اینفلوئنسرها منتشر می شود
- جمع آوری و با پاسخ معتبر در یک بسته ی چاپی در جلسه به مرتبان داده شود.

۸. تبیین شعار سال اعتکاف

- شعار سال که توسط ستاد مرکزی اعتکاف انتخاب می شود باید با تفسیر، اهداف و نحوه ی پیاده سازی برای مرتبان توضیح داده شود.

- مرتبان باید بداند:
- در حلقه‌ها چگونه به شعار اشاره کنند
- در برنامه‌ها کجا آن را برجسته کنند
- چه فعالیت‌هایی می‌تواند آن را تقویت کند

۹. جمع‌آوری نظرات مرتبان و اصلاح طرح

- در پایان جلسه، مرتبان نظرات و نگرانی‌های خود را بیان می‌کنند
- اصلاحات لازم روی برنامه انجام می‌شود
- هماهنگی نهایی قبل از شروع اعتکاف انجام خواهد شد

۴. شرح وظایف مرتبان و مُبلّغین

در جلسه باید وظایف زیر به صورت مکتوب به آن‌ها داده و توضیح داده شود:

۱. شرح وظایف اصلی

- پاسخگویی به سوالات شرعی و اعتقادی
- برگزاری حلقه‌های تربیتی
- حضور کامل در تمام برنامه‌ها
- همراهی دائمی با گروه assigned
- نظارت رفتاری و اخلاقی

- پیگیری مسائل فردی و تربیتی نوجوانان
- ایجاد ارتباط عاطفی و مطمئن

۲. وظایف فرهنگی و عملیاتی

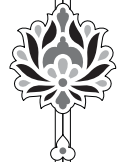
- تصحیح قرائت (نماز و قرآن)
- اجرای برنامه‌های گروهی
- کمک به تیم فرهنگی برای برنامه‌های شب
- همراهی در برنامه‌های عبادی

۳. وظایف اخلاقی و معنوی

- الگوی رفتاری بودن
- مراقبت از فضای معنوی مسجد
- جلوگیری از حواشی، درگیری‌ها یا بی‌نظمی‌ها

۴. وظایف ارتباطی (با استاد و دیگر مربیان)

- ارائه‌ی گزارش روزانه وضعیت گروه
- هماهنگی با مربیان دیگر
- اجرای تصمیمات مسئول اعتکاف
- ارجاع مسائل پیچیده به روحانی مسئول

۵. چک‌لیست نهایی جلسه‌ی توجیهی

قبل از جلسه

- ☐ دعوت‌نامه‌ی رسمی برای مرتّیان ارسال شده
- ☐ مسجد محلّ جلسه آماده است
- ☐ بسته‌ی محتوایی چاپ شده
- ☐ گروه‌بندی معتکفان آماده و چاپ شده
- ☐ بسته‌ی پرسش و پاسخ آماده
- ☐ فایل مخاطب‌شناسی آماده

حین جلسه

- ☐ معرّفی کامل طرح اعتکاف
- ☐ ارائه‌ی محتوا توسط تیم محتوایی
- ☐ تبیین برنامه‌های سه‌روزه
- ☐ تقسیم کار دقیق روحانیون
- ☐ ارائه‌ی بسته‌های اطلاعاتی (گروه‌بندی، محتوا، پرسش‌ها)
- ☐ پاسخ به سوالات مرتّیان، و اخذ نظرات و اصلاح برنامه

بعد از جلسه

- ☐ ثبت نهایی مسئولیت‌ها
- ☐ تحویل فایل و اسناد به مدیر اجرایی
- ☐ هماهنگی نهایی برای ورود معتکفین

فَعَالِیَّت ۱۳:

جلسه‌ی توجیهی معتکفین و خانواده‌ها

۱. ضرورت و فلسفه برگزاری جلسه

حدود ۳ تا ۴ روز پیش از اعتکاف (و در صورت نیاز، یک جلسه‌ی کوتاه‌تر در صبح روز شروع اعتکاف) جلسه‌ای برای توجیه معتکفین و خانواده‌ها برگزار می‌شود.

این جلسه نقش مهمی در:

- ایجاد آرامش خاطر والدین
- آماده‌سازی ذهن و دل نوجوان برای فضای معنوی اعتکاف
- کاهش نگرانی‌ها و سوء تفاهم‌ها
- آشنایی دقیق با قوانین، برنامه‌ها و مسئولین
- ایجاد اولین پیوند میان مربی و دانش‌آموز
- دارد و جزو ارکان بسیار مهم اعتکاف دانش‌آموزی است.

۲. محل و زمان برگزاری

- محل: مسجد محلّ برگزاری اعتکاف
- زمان: ۳ تا ۴ روز قبل از اعتکاف + یک جلسه‌ی کوتاه روز شروع اعتکاف
- مدّت: ۶۰ تا ۹۰ دقیقه
- حاضرین: نوجوانان، والدین، مربیان، مُبَلِّغین و مدیر اعتکاف

۳. محتوای جلسه‌ی توجیهی

۱. سخنرانی انگیزشی - اهمیت ارتباط با خدا

در آغاز جلسه، سخنرانی کوتاه و اثرگذاری درباره:

- اهمیت خلوت با خدا
 - معنای «سه روز جدا شدن از هیاهوی دنیا»
 - ارزش عبادت، دوستی با مسجد، توبه و بازسازی معنوی
 - حس مسئولیت نوجوان در مسیر الهی
- انجام می‌شود تا نوجوان و والدین با هدف اصلی اعتکاف آشنا شوند.

۲. ارائه‌ی احکام اختصاصی اعتکاف

توسط روحانی یا مبلّغ:

- احکام خاص اعتکاف
 - ۵ تا ۱۰ مسئله مهم مورد نیاز نوجوان
 - فرق احکام پسران و دختران (در صورت مختلط بودن مجموعه‌ی شهر)
 - موارد مبطل اعتکاف
 - حدود آزادی و محدودیت‌ها
- با بیانی ساده و قابل درک ارائه می‌شود.

تحويل «کاتالوگ احکام اعتکاف دانش آموزی»

کاتالوگ شامل:

- احکام ساده سازی شده
 - پرسش های پرتکرار
 - نکات ضروری شب و روز اعتکاف
- در پایان این بخش به نوجوان داده می شود.

۳. ارائه ی «کاتالوگ قوانین مسجد و اعتکاف»

در این بخش قوانین اصلی توضیح داده می شود، مانند:

- آوردن یا نیاوردن تلفن همراه
 - قوانین انضباطی
 - ساعات استراحت
 - محل نگهداری وسایل
 - نحوه ی رعایت سکوت
 - قوانین برخورد با یکدیگر
 - رعایت شان مسجد
 - موارد اضطراری و خروج از مسجد
- این قوانین باید شفاف، محترمانه و دقیق اعلام شوند تا ابهامی باقی نماند.

۴. اعلام وسایل لازم و ممنوعه

در جلسه باید لیستی شفاف از اقلام مورد نیاز ارائه شود:

وسایل لازم:

- قرآن
- مفاتیح
- چادر یا سجّاده (برای خواهران)
- پتو یا روانداز سبک
- وسایل شخصی (مسواک، حوله، لباس، داروی ضروری)
- دفترچه یادداشت
- لیوان شخصی یا قمقمه

وسایل ممنوعه یا محدود:

- گوشی تلفن (طبق سیاست اعتکاف شما: ممنوع، محدود یا تحویل در ورود)
- وسایل ارزشمند
- بازی‌های غیرمناسب
- در صورت وجود صندوق امانات، اطلاع‌رسانی شود.

۵. توضیح برنامه‌های اعتکاف

در این بخش مسئول اعتکاف یک توضیح کامل اما کوتاه ارائه

می‌دهد:

- خلاصه جدول برنامه‌ی سه‌روزه

- برنامه‌های فرهنگی و سرگرمی
 - مسابقات
 - حلقه‌های تربیتی
 - سخنرانی‌ها
 - زمان‌های آزاد
 - برنامه‌های نیمه‌شب و مناجات
 - ساعات غذا و استراحت
- این بخش باعث می‌شود نوجوان با خیال راحت‌تری وارد اعتکاف شود.

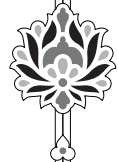
۴. معرفی مربیان و اولین ارتباط‌گیری

۱. معرفی رسمی مربیان و مبلغین

- هر مربی معرفی می‌شود
- گروه‌بندی اولیه اعلام می‌شود
- نوجوانان و مربیان اولین گفت‌وگوی خود را انجام می‌دهند (۵ تا ۱۰ دقیقه)
- مربی اعتماد اولیه نوجوان و والدین را جلب می‌کند

۲. تحویل کارت یا فرم گروه

در صورت نیاز: «کارت گروه»، «شماره‌ی مربی» و «قوانین گروهی» تحویل داده می‌شود.

۵. ارتباط والدین با مسئولین در ایام اعتکاف

۱. معرفی کانال گزارش دهی روزانه

برای اطمینان والدین:

- کانال یا صفحه رسمی اعتکاف معرفی می‌شود.
- روزانه گزارش تصویری، خبری، صوتی منتشر می‌شود.
- والدین می‌توانند دقیقاً روند رشد و نشاط فرزندشان را ببینند.
- این کار مهم‌ترین عامل آرامش والدین است.

۲. معرفی شماره‌های ضروری

- شماره مدیر اعتکاف
 - شماره مسئول فرهنگی
 - شماره مسئول پشتیبانی
 - شماره مرتبی گروه
- این شماره‌ها فقط برای موارد اضطراری است و تاکید می‌شود هرگونه تماس غیرضروری موجب اختلال برنامه‌ها می‌شود.

۳. قوانین ملاقات

- امکان ملاقات وجود دارد یا نه؟
- اگر بله: چه ساعتی؟ کجا؟ با چه شرایطی؟
- اگر خیر: توضیح محترمانه علت
- روند تحویل وسایل ضروری توسط والدین در ایام اعتکاف

۶. نکات تکمیلی بسیار مهم

- ضرورت حضور به موقع نوجوان در اولین روز
- تحویل وسایل ممنوعه (در صورت وجود سیاست جمع‌آوری)
- اعلام مسئولیت‌های اعتکاف و این که هر نوجوان چه انتظاری باید داشته باشد
- توضیح درباره‌ی امنیت غذایی، خواب، نظارت و سلامت
- تاکید بر این که تمام برنامه‌ها تحت نظارت مربیان است
- ایجاد حس «اعتماد امنیت معنویّت» در والدین و نوجوان

۷. چک‌لیست نهایی جلسه‌ی توجیهی معتکفین

وسایل آماده قبل از جلسه

☐ کاتالوگ احکام	☐ کاتالوگ قوانین
☐ جدول برنامه‌ها	☐ لیست وسایل لازم
☐ کارت گروه‌بندی	☐ بنر یا پوستر اطلاع‌رسانی

حین جلسه

☐ سخنرانی معنوی	☐ احکام مختصر و کاربردی
☐ توضیح کامل قوانین	☐ معرفی مسئولین و مربیان
☐ معرفی کانال گزارش‌دهی	☐ ارائه‌ی لیست وسایل
☐ تحویل فرم‌ها و کاتالوگ‌ها	

پایان جلسه

- ☐ فرصت پرسش و پاسخ
- ☐ آخرین نکات به والدین
- ☐ حُسن ختام و دعا

فَعَالِیَّت ۱۴:

ترهیه‌ی لوازم فرهنگی و یک هدایای اعتکاف

۱. هدف فَعَالِیَّت

- ایجاد انگیزه، نشاط معنوی و همراهی تربیتی معتکفان نوجوان.
- فراهم‌سازی اقلام کاربردی و یادگاری‌های معنوی در راستای موضوع محوری اعتکاف.
- کمک به مرّیان و عوامل اجرایی برای تشویق هدفمند و غیرآسیب‌زا.

۲. الزامات (حداقلی و تکمیلی)

الف: الزامات محتوایی

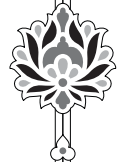
- هدایای انتخابی باید متناسب با سن نوجوان باشد.
- هماهنگ با تم محتوایی اعتکاف که توسط تیم محتوا تعیین می‌شود.
- دارای پیام روشن تربیتی (مثلاً رشد، مسئولیت‌پذیری، بندگی، دعا، اُنس با قرآن).

- پرهیز از هدیه‌هایی که رقابت ناسالم، چشم‌وهم‌چشمی یا مقایسه ایجاد کند.

ب: الزامات فرهنگی - تربیتی

- هدایا کاربردی، ساده، باارزش و تربیتی باشند، نه لزوماً گران.
- پرهیز کامل از هدیه‌های لوکس، تجملاتی، برندمحور، یا تفکیک طبقاتی.
- امکان ایجاد رابطه بلندمدت تربیتی (مثلاً گلدان برای مراقبت یک ساله، دفترچه رشد معنوی).
- سعی شود هدیه‌ها مخاطب‌محور باشند، نه «خرید عمده بدون فکر».

ج: الزامات اجرایی

- وجود یک لیست نهایی از اقلام پک که توسط مسئول فرهنگی تایید شده باشد.
- برآورد مالی دقیق، تطبیق با بودجه و امکان تأمین.
- بررسی زمان تحویل تأمین‌کنندگان و هماهنگ بودن با زمان اعتکاف.
- امکان چاپ برچسب‌ها، پیام‌ها، کارت‌های هدیه و بسته‌بندی شکیل.
- تهیه تعداد ۱۰٪ اضافه برای افراد جدید و موارد اضطراری.

د: الزامات بازار و تأمین

- بررسی پک‌های آماده از مراکز معتبر مثل:
- بنیاد ملی نوجوان
- آستان قدس رضوی
- ستاد مرکزی اعتکاف
- مجموعه‌های تولید محتوای فرهنگی نوجوان
- مقایسه قیمت، کیفیت، معنا، تناسب سنی.
- امکان سفارش ترکیبی: بخشی آماده + بخشی تولید محلی
- با قیمت ارزان.

۳. نکات کلیدی فعالیت

- هدیه نباید «جایزه رقابتی» باشد، بلکه باید بخشی از مسیر تربیتی باشد.
- پیام تربیتی هر هدیه باید در یک کارتک توضیح داده شود.
- یک هدیه کوچک اما خلاقانه و معنادار همیشه بهتر از یک هدیه گران قیمت است.
- بهتر است هدیه‌ها یک رنگ، یک دست، بدون تفاوت سطح بین بچه‌ها باشد.
- بخش‌هایی از هدیه می‌تواند توسط خود نوجوان تکمیل شود (مثلاً دفترچه‌هایی که باید با تجربه‌های اعتکاف پر کنند).

- امکان استفاده از ظرفیت خیرین محلی، مسجد، آستانه‌ها، مدارس و تشکل‌ها برای تأمین بخشی از هدایا.
- بسته‌بندی‌ها ساده ولی آراسته و محترمانه باشد.

۴. پیشنهاد‌های هدیه (حداقل و تکمیلی و خلاصانه)

الف: اقلام معنوی کاربردی

- سجاده کوچک و سبک
- تسبیح نوجوانانه
- قرآن جیبی یا جزء قرآن
- دفترکاف «گزارش رشد
- مهر تربتی سبک

ب: اقلام یادگاری و ماندگار

- گلدان کوچک برای مراقبت یک ساله
- نشان‌کتاب چوبی یا فلزی با ذکر کوتاه
- دستبند یا گردنبند با پیام تربیتی غیرلوکس
- پوستر دعا یا ذکر روزانه نوجوانانه

ج: اقلام فرهنگی - آموزشی

- کتابچه‌های کوچک ۲۰ تا ۳۰ صفحه‌ای مخصوص نوجوان
- بسته‌ی استیکرهای معنوی
- بازی‌های کوچک فکری یا کارتی ارزان
- کارت مأموریت‌های معنوی (چالش ۳۰ روزه پس از اعتکاف)

د: اقلام کاربردی

- قمقمه کوچک ساده
- روان‌نویس و دفترچه
- کیف کوچک پارچه‌ای
- بسته‌ی خوراکی سالم (خرما، کشمش، آجیل کم‌حجم)

ه: پیشنهادهای کاملاً خلاقانه

- «کپسول پیام» شامل یک جمله معنوی برای باز کردن بعد از اعتکاف
- کارت‌های «قول‌نامه‌ی نوجوان» (مثلاً قول نماز اوّل وقت)
- بسته «نامه‌ای برای آینده‌ات» که نوجوان یک نامه برای خود یک سال بعد می‌نویسد
- «مهره‌های پیشرفت» (هر نوجوان هر روز یک مهره معنا دریافت می‌کند و بعد ترکیب می‌کند)

۵. چک‌لیست اجرایی (کامل و کاربردی)

مرحله ۱: نیازسنجی

- ☐ بررسی تعداد نوجوانان و گروه‌های سنی
- ☐ دریافت موضوع محوری اعتکاف از تیم محتوا
- ☐ تعیین پیام تربیتی هدایای امسال
- ☐ مشخص کردن بودجه نهایی

مرحله ی ۲: انتخاب اقلام هدیه

- ☐ تهیه ی فهرست اولیّه اقلام پیشنهادی
- ☐ بررسی تناسب سنی و فرهنگی
- ☐ حذف اقلام غیر تربیتی یا لوکس
- ☐ نهایی سازی لیست با تایید مسئول فرهنگی

مرحله ی ۳: تأمین اقلام

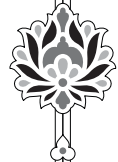
- ☐ جست و جوی وب و شبکه های تولید مذکور
- ☐ دریافت قیمت از حداقل ۳ تأمین کننده
- ☐ بررسی نمونه کیفیت
- ☐ ثبت سفارش و زمان بندی دریافت
- ☐ تهیه ی ۱۰٪ اضافه

مرحله ی ۴: بسته بندی

- ☐ طراحی کارت پیام تربیتی
- ☐ چاپ لیبل ها، بسته ها یا پاکت ها
- ☐ بسته بندی منظم و یک دست
- ☐ تحویل به انبار پشتیبانی

مرحله ی ۵: تحویل در اعتکاف

- ☐ تعیین زمان مناسب برای اهدای هدیه

- ☐ آموزش مربیان برای استفاده تربیتی از هدیه
- ☐ پرهیز از مقایسه، تبعیض و تشریفات
- ☐ ثبت اقلام تحویلی

مرحله ۶: پس از اعتکاف

- ☐ ثبت گزارش تأمین
- ☐ بررسی میزان اثرگذاری هدیه
- ☐ پیشنهاد اقلام جدید برای دوره‌ی بعد

فعالیت ۱۵:

آماده‌سازی فضای مسجد و سن اجرای مراسم

۱. توضیح فعالیت

آماده‌سازی فضاهای مسجد یعنی تقسیم و تجهیز فضای مسجد برای انجام یک اعتکاف دانش‌آموزی منظم و باکیفیت.

این شامل تعیین و چیدمان بخش‌ها و موارد ذیل است:

- محلّ عبادت
- محلّ استراحت و خواب
- محلّ حلقه‌ها و کلاس‌ها
- سن اجرای مراسم
- فضای رسانه و ضبط
- مسیرهای تردد و انبار و ذخیره‌سازی.

طرّاحی درست فضا باعث می‌شود برنامه‌ها روان اجرا شوند،

امنیت و بهداشت حفظ شود و فضای معنوی تقویت شود.

۲. ضرورت و هدف

- حفظ کرامت مسجد و ایجاد تجربه‌ی معنوی مناسب برای نوجوانان.
- تعیین مسیرهای رفت و آمد امن و جلوگیری از اختلال در برنامه‌ها.
- فراهم‌سازی امکانات لازم برای برنامه‌های فرهنگی، اجرایی و رسانه‌ای.
- تضمین امنیت، بهداشت و آسایش معتکفین.
- امکان انعطاف در طراحی سن‌ها تا هر روز گروهی خلاّقیت و اجرا داشته باشد.

۳. خروجی مورد انتظار

پس از این فعالیت مدیر باید داشته باشد:

- نقشه‌ی عملیاتی و تقسیم‌بندی فضای مسجد (سایت پلن) چاپ شده.
- سن یا سن‌های قابل استفاده با طراحی پایه‌ای آماده.
- نقاط نور، صوت و محلّ دوربین مشخص و تست شده.
- محلّ خوابگاه، غرفه حلقه‌ها، فضای رسانه و انبار مشخص و تجهیز شده.
- برنامه‌ی زمان‌بندی چیدمان و مسئولین هر بخش تعیین شده.
- فرم/چک‌لیست «آمادگی فضای مسجد» (فرم X) تکمیل شده و امضا شده.

۴. مراحل اجرایی (گام به گام)

پیشینی (قبل از هفته‌ی اعتکاف)

۱. بازدید میدانی و اندازه‌گیری فضای مسجد

- مترکشیدن مساحت کلی و هر بخش؛ ثبت ابعاد در جدول.
- بررسی ورودی‌ها، پله‌ها، درب‌ها، پنجره‌ها و مسیر خروج اضطراری.

۲. طراحی تقسیم‌بندی اولیّه (سایت پلن)

- حداقل تقسیم‌بندی: محلّ عبادت، محلّ حلقه‌ها، محلّ خواب، سِنِ اجرا، انبار، و سرویس‌ها.
- در مسجدهای کوچک: محلّ عبادت اولویت دارد؛ بقیّه فضاها با چیدمان متغیر مشخص شود (مثلاً میزبان حلقه‌ها در کلاس‌ها یا پارتیشن‌های موقت).

۳. برآورد تجهیزات و تدارکات

- فهرست تجهیزات لازم: سِن یا پارتیشن، صندلی یا متکای اضافی، میکروفن و پاور میکسر، بلندگو، کابل‌ها، پروژکتور و پرده، نور صحنه (فلاشر و نور ثابت)، پایه دوربین، میزهای پذیرایی، وانتیلاتور و پنکه، فرش، موکت، جعبه کمک‌های اولیّه، صندوق امانات، سطل زباله و کپسول آتش‌نشانی.
- تعیین اقلام مصرفی: برچسب‌ها، چسب، سیم‌کشی موقت، چوب‌لبه‌ها، پارچه‌بک‌درآپ، برشور، بئر.

۴. طرّاحی سن (سناریو و پلان روزانه)

- طرّاحی یک سن پایه که قابلیت تغییر برای هر روز را داشته باشد (ماژولار).
- تهیه‌ی لیستی از المان‌های قابل جابجایی (ماکت، بنر، بک‌دراپ، نور) تا هر گروه بتواند آن را بازطرّاحی کند.

۵. ایجاد «اتاق رسانه - دکور فیلم»

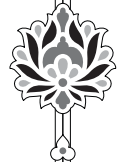
- تعیین گوشه‌ای با بک‌دراپ مناسب برای مصاحبه‌های تصویری و ضبط محتوا.
- پیش‌بینی محلّ قرارگیری دوربین، میکروفن، نور پرتابل و برق.

۶. بررسی فنی و ایمنی

- کنترل برق و ظرفیت پریزها؛ در صورت نیاز تأمین کابل افزاری یا ژنراتور اضطراری.
- شناسایی مسیرهای خروج اضطراری و اعلام به تیم.
- بررسی سرویس‌های بهداشتی و تأمین لوازم (صابون، دستمال، آب آشامیدنی).

۷. تخصیص مسئولین فضا

- تعیین تیم فضاسازی شامل یک سرپرست فضاسازی، تیم نور و صوت، تیم رسانه و تیم چیدمان.
- تهیه‌ی جدول زمان‌بندی نصب و تمرینات.

۸. تهیه‌ی مواد آموزشی و علامت‌گذاری‌ها

- طراح‌ی و چاپ تابلوهای مسیر (ورودی، خوابگاه، سرویس، دفتر مسئولین).
- آماده‌سازی تابلو قواعد و علائم ایمنی.

حین اعتکاف (روزهای اجرا)

۱. نصب و تست فنی نهایی (۶ تا ۱۲ ساعت قبل از شروع

برنامه‌ی روز اول)

- تست میکروفن‌ها، بلندگوها، پروژکتور و دوربین‌ها.
- تست نورپردازی صحنه و نور اضطراری.
- بررسی پوشش وای‌فای یا خط اینترنت برای لایوها.

۲. چیدمان مناطق و علامت‌گذاری مسیرها

- پراکندن فرش و متکای محلّ عبادت.
- نصب بک‌دراپ و المان‌های روز.
- تعیین نقاط ورود و خروج برای جمعیت و محدوده ضبط.

۳. اجرای سناریوی روزانه

- هر روز یکی از گروه‌ها مسئول طراح‌ی صحنه باشند؛ تیم فضا سازی کمک و هماهنگی می‌کند.
- زمان‌بندی تغییر سن بین برنامه‌ها (حداکثر ۳۰ تا ۶۰ دقیقه با تیم چابک).

۴. نظارت پیوسته بر نظافت و بهداشت

- تیم پشتیبانی هر ۲ تا ۳ ساعت بررسی سرویس‌ها و سطل‌ها.
- شارژ محلّ آب و تجهیزات بهداشتی.

۵. مدیریت مخاطب و صف‌ها

- قرار دادن تابلوها جهت هدایت دانش‌آموزان و خانواده‌ها.
- تعیین مسئولان نوبت‌دهی و استقبال.

۶. ضبط و پوشش رسانه‌ای

- فضای مصاحبه و رسانه در ساعات مشخص فعال باشد.
- یک نفر مسئول تیم رسانه برای هماهنگی با مدیر اجرایی داشته باشد.

پسینی (بعد از پایان اعتکاف)

۱. جمع‌آوری، بسته‌بندی و انبارداری

- جمع‌آوری المان‌ها و بسته‌بندی با لیست کنترل.
- جدا کردن اقلام قابل استفاده مجدّد از مصرف‌شدنی‌ها.

۲. نظافت نهایی و تحویل مسجد

- شست‌وشوی کامل فضاها، بازگرداندن چیدمان مسجد به حالت قبل.
- تهیه گزارش تحویل به هیأت اُمنّا.

۳. برداشت فنی و بازخورد

- ثبت مشکلات فنی برای دوره‌ی بعد (صوت، نور، برق)
- دریافت بازخورد از تیم رسانه و مربیان درباره‌ی چیدمان و عملکرد سن‌ها.

۴. آرشیو رسانه‌ای و گزارش

- ذخیره و برچسب‌گذاری فایل‌های ضبط‌شده.
- تهیه‌ی گزارش تصویری برای ستاد و گزارش بازخورد.

۵. چک‌لیست اجرایی کامل و قابل اجرا

قبل از نصب و آماده‌سازی

- ☐ بازدید میدانی و ثبت ابعاد و نقشه اولیه
- ☐ طراحی سایت پلن و چاپ یک نسخه A۳
- ☐ تعیین محل خوابگاه (جدا از محل عبادت) و برچسب‌گذاری آن
- ☐ تعیین محل حلقه‌ها، کلاس‌ها و تعداد گروه‌ها در هر فضا
- ☐ طراحی سن پایه و فهرست قطعات ماژولار آن
- ☐ فهرست تجهیزات صوتی و نوری مورد نیاز و سفارش آن‌ها
- ☐ بررسی برق و تأمین کابل یا ژنراتور در صورت نیاز
- ☐ تعیین فضای رسانه و بک‌دراپ مخصوص ضبط
- ☐ تهیه‌ی لیست اقلام بهداشتی و نظافتی
- ☐ تخصیص انبار و صندوق امانات برای وسایل دانش‌آموزان
- ☐ طراحی و چاپ تابلوهای هدایت و قوانین

نصب و تست (۶ تا ۱۲ ساعت قبل از شروع)

- ☐ نصب سین و بک دراپ
- ☐ نصب سیستم صوتی و تست میکروفن‌ها
- ☐ نصب نور صحنه و تست شدت نور در زاویه‌های مختلف
- ☐ تست پروژکتور و پرده نمایش
- ☐ تعیین و نشان دادن نقاط دوربین و تست فیلم برداری
- ☐ قرار دادن میز پذیرایی و ایستگاه اولین کمک
- ☐ جانمایی محل خواب و کنترل فاصله با محل نماز
- ☐ علامت‌گذاری مسیرهای ورود و خروج و محل اضطراری

حین اجرای برنامه (روزانه)

- ☐ حفظ فاصله و نظم در محل عبادت
- ☐ آماده‌سازی سن برای اجرای روزانه (تغییر دکور طبق برنامه)
- ☐ نظافت مستمر سرویس‌ها و فضاها
- ☐ تأمین آب و میان‌وعده در ایستگاه‌های مشخص
- ☐ نظارت بر تجهیزات صوتی و خاموش و روشن کردن آن‌ها
- ☐ مدیریت و پشتیبانی از تیم رسانه و اجرای لایوها

پس از پایان (تخلیه و تحویل)

- ☐ جمع‌آوری و بسته‌بندی تجهیزات صوتی و نوری
- ☐ جمع‌آوری بک دراپ‌ها و المان‌ها و طبقه‌بندی برای استفاده بعدی

- نظافت کامل و شست‌وشوی فضاها
- تکمیل فرم Z و تحویل به هیأت اُمنّا
- گزارش فتّی و پیشنهادی برای دوره‌ی بعد تهیّه شود

فَعَالِیَّت ۱۶:

تشکیل واحد رسانه‌ای اختصاصی اعتکاف

۱. توضیح فَعَالِیَّت

واحد رسانه‌ای اعتکاف، مسئول انعکاس لحظات، رویدادها و محتوای تربیتی اعتکاف به جامعه و مخاطبان خارج از مسجد است. هدف این واحد، ارائه‌ی تصویر واقعی و جذّاب از اعتکاف، اطلاع‌رسانی و جذب مخاطب برای دوره‌های بعدی است. واحد رسانه‌ای باید توانایی پوشش تصویری، صوتی، خبری، تدوین و مدیریت شبکه‌های اجتماعی را داشته باشد.

۲. ضرورت و هدف

- انعکاس تجربه اعتکاف به کسانی که امکان حضور نداشته‌اند.
- ایجاد محتوای خبری و تربیتی برای شبکه‌های اجتماعی، سایت‌ها و خبرگزاری‌ها.
- معرّفی برنامه‌های خاص هر مسجد و جذب مخاطب در دوره‌های بعدی.

- تقویت تجربه‌ی معنوی معتکفین و ایجاد انگیزه‌ی مشارکت فعال.
- امکان اجرا با تجهیزات حرفه‌ای یا حداقل با گوشی موبایل و ابزار ساده.

۳. خروجی مورد انتظار

- تولید حداقل یک گزارش تصویری یا ویدیویی برای هر روز اعتکاف.
- پوشش خبری در قالب خبر، عکس و ویدیو برای انتشار در سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی.
- جمع‌آوری مصاحبه‌ها با مربیان، مبلغین و معتکفین.
- انتشار محتوای مستند و جذاب از برنامه‌ها به صورت لحظه‌ای یا روزانه.
- مستندات و فایل‌های آرشیوی برای دوره‌های بعدی.

۴. مراحل اجرایی (گام به گام)

پیشینی (قبل از اعتکاف)

۱. تشکیل تیم رسانه‌ای

- تعیین سرپرست رسانه.
- تقسیم وظایف: ایده‌پردازی، فیلم‌برداری، عکس‌برداری، مصاحبه، تدوین، مدیریت شبکه‌ها.
- تعیین اندازه تیم متناسب با تعداد معتکفین و ظرفیت مسجد (کوچک، متوسط، بزرگ).

۲. شناسایی و تأمین تجهیزات

- لیست تجهیزات پایه: دوربین فیلم‌برداری، گوشی موبایل با کیفیت، میکروفن، سه‌پایه، نور پرتابل، کابل و پاوربانک، لپ‌تاپ یا کامپیوتر برای تدوین.
- تجهیزات اختیاری و حرفه‌ای: میکسر صدا، نور حرفه‌ای، اسلایدر، استابلایزر، کارت حافظه و ذخیره‌ساز، میکروفن بی‌سیم.
- تجهیزات قابل کرایه در صورت نیاز (اغلب در شهرها و شهرستان‌ها موجود است).

۳. برنامه‌ریزی رسانه‌ای روزانه

- طراحی سناریوی تصویری برای هر روز: پوشش مراسم، حلقه‌ها، مسابقات و میان وعده‌ها.
- زمان‌بندی حضور خبرنگاران و تصویربردارها در نقاط مختلف مسجد.
- مشخص کردن زمان مصاحبه‌ها با مربیان، مبلّغین و معتکفین.

۴. آموزش و توجیه تیم رسانه‌ای

- معرفی اهداف اعتکاف، قوانین و اخلاق رسانه‌ای.
- آموزش رعایت حریم خصوصی معتکفین، والدین و مربیان.
- تمرین مصاحبه، فیلم‌برداری و عکس‌برداری از زوایای مختلف.

حین اعتکاف (روزهای اجرا)

۱. ضبط و تصویربرداری

- پوشش مراسم، حلقه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی و تربیتی.
- گرفتن مصاحبه‌های کوتاه با افراد مختلف.
- ثبت تصاویر برای شبکه‌های اجتماعی و آرشیو داخلی.

۲. تدوین و آماده‌سازی محتوا

- تدوین و اصلاح ویدیوها برای انتشار روزانه یا هفتگی.
- تهیه‌ی عکس‌های باکیفیت برای پوستر و اطلاع‌رسانی بعدی.

۳. انتشار محتوا

- به اشتراک‌گذاری گزارش‌ها، تصاویر و ویدیوها در کانال‌ها، شبکه‌های اجتماعی و سایت‌های خبری.
- هماهنگی با خبرگزاری‌ها و صداوسیما در صورت نیاز.

۴. نظارت بر تجهیزات

- بررسی مداوم باتری، کارت حافظه، کابل‌ها و نور.
- آماده‌سازی جایگزین در صورت خرابی تجهیزات.

پسینی (بعد از پایان اعتکاف)

۱. جمع‌آوری تجهیزات و ذخیره‌سازی

- تمام تجهیزات جمع‌آوری و به انبار منتقل شود.
- آرشیو فایل‌ها و ویدیوها با برچسب‌های تاریخ و موضوع.

۲. ارزیابی و گزارش

- تهیه‌ی گزارش عملکرد تیم رسانه‌ای: تعداد ویدیوها، عکس‌ها، مصاحبه‌ها.
- بازخورد درباره‌ی نقاط قوت و ضعف پوشش رسانه‌ای برای دوره‌ی بعد.

۵. تجهیزات پیشنهادی

تجهیزات پایه (حداقل مورد نیاز)

- گوشی موبایل با کیفیت دوربین مناسب
- سه پایه یا استابلایزر ساده • میکروفن کوچک یا یقه‌ای
- پاوربانک و کابل‌های شارژ • لپ‌تاپ برای تدوین ساده
- کارت حافظه یا هارد اکسترنال

تجهیزات حرفه‌ای (اختیاری)

- دوربین فیلم برداری حرفه‌ای
- میکسر صدا و میکروفن بی‌سیم
- نور ثابت یا پرتابل
- اسلایدر و استابلایزر حرفه‌ای
- تجهیزات ذخیره‌سازی حرفه‌ای
- تجهیزات شبکه و اینترنت برای لایو یا استریم

۶. چک‌لیست اجرایی تیم رسانه‌ای

- ☐ تشکیل تیم و تعیین سرپرست رسانه
- ☐ تقسیم وظایف بین اعضای تیم (فیلم، عکس، مصاحبه، تدوین، شبکه‌ی اجتماعی)
- ☐ تأمین تجهیزات پایه و حرفه‌ای متناسب با ظرفیت مسجد
- ☐ آموزش و توجیه تیم برای اخلاق رسانه‌ای و قوانین اعتکاف
- ☐ برنامه‌ریزی روزانه برای تصویربرداری، مصاحبه و پوشش برنامه‌ها
- ☐ ضبط، تدوین و انتشار محتوا طبق برنامه
- ☐ بررسی و نگهداری تجهیزات حین اجرا
- ☐ آرشیو فایل‌ها و گزارش عملکرد پس از پایان اعتکاف

بخش دوم:

برنامه‌های حین اعتکاف

فصل ۱: برنامه‌های عمومی حین اعتکاف

فَعَالِیَّت ۱: استقبال از معتکفین

۱. هدف فَعَالِیَّت

استقبال از معتکفین، اولین نقطه تماس رسمی نوجوان با فضای معنوی اعتکاف است؛ لحظه‌ای که «اعتماد خانواده»، «آرامش نوجوان»، و «هویت تربیتی برنامه» شکل می‌گیرد.

هدف اصلی این فَعَالِیَّت عبارت است از:

- ایجاد یک ورود آبرومند، گرم و سازمان‌یافته برای نوجوانان و خانواده‌ها.
- فراهم کردن احساس امنیت، احترام و صمیمیت از نخستین لحظه.
- شکل‌دهی به دل‌بستگی اوّلیه تربیتی میان تیم اعتکاف، نوجوان و والدین.
- مدیریت دقیق ورودی مسجد برای جلوگیری از بی‌نظمی، ازدحام و بی‌اعتمادی خانواده‌ها.
- انتقال یک پیام: «این‌جا جای شماس‌ست؛ از لحظه اوّل به شما فکر کرده‌ایم.»

۲. نکات کلیدی

نکات طلایی که باید پیش از اجرا به آن توجه کامل شود.

الف: طَرّاحی ورودی مسجد

- ورودی باید کاملاً فضا سازی شده، خوش آمدگو و زیبا باشد.
- استفاده از:
 - گل آرای، پرچم، پارچه نوشته ها با محتوای معنوی، خوش آمدگویی
 - دود اسپند، نورپردازی مناسب
 - مدّاحی آرام و معنوی
- نصب پوستره‌ای رعایت شؤون اعتکاف (با لحنی دوستانه و مختصر).

ب: حضور مُبَلِّغین در ورودی

- حدّ اقل دو مُبَلِّغ خوش اخلاق و اجتماعی در کنار در مسجد حضور داشته باشند.
- وظایف:
 - خوش آمدگویی به نوجوان
 - پاسخ سریع و مطمئن به سؤال‌های والدین
 - ایجاد اولین ارتباط تربیتی با نوجوان

ج: نقش مدیر اعتکاف

- مدیر اعتکاف حتماً در زمان ورود معتکفین در ورودی حضور داشته باشد.
- دلیل:
- پاسخ به نگرانی والدین
- مدیریت مشکلات احتمالی (نقص مدارک، مسائل انضباطی، ترافیک ورودی)
- افزایش اعتماد خانواده‌ها

د: تیم پذیرش

- تعداد اعضا متناسب با جمعیت معتکفین.
- وظایف:
- بررسی کارت هویتی و مدارک
- چک وسایل ممنوعه با برخورد کاملاً محترمانه
- ثبت نهایی اطلاعات
- تحویل کارت اعتکاف (در صورت طراحی شده)

ه: حضور خادمین نوجوان

- بسیار مهم و اثرگذار.
- وظایف:
- همراهی نوجوان تازه‌وارد تا محلّ اسکان

- حمل ساک او
 - آشنا کردن او با مکان‌ها
- این کارها، حس رفاقت، امنیت و صمیمیت را ایجاد می‌کند.

و: مدیریت خانواده‌ها

- تعبیه فضای موقت برای منتظر ماندن والدین
- وجود یک مسئول برای پاسخ‌گویی به پرسش‌ها
- فراهم کردن امکان ثبت‌نام فوری والد برای گروه‌های پشتیبانی یا کانال اطلاع‌رسانی

ز: حضور رسانه

- تیم رسانه باید در ورودی فعال باشد.
- کارها:
- عکس یادگاری نوجوان و والد
- ثبت لحظه‌های ورود برای مستند اعتکاف
- ساخت ویدئوی کوتاه «ورود به خلوت»
- داشتن یک بک‌گراند زیبا برای عکس بسیار مهم است.

ح: جلوگیری از بی‌نظمی

- ورود باید «صف»، «مسیر»، و «چرخه مشخص» داشته باشد.
- هرگونه تعلل، بی‌برنامگی یا ازدحام شدیداً در اعتماد خانواده‌ها اثر منفی دارد.

۳. مراحل اجرای فعالیت (گام به گام)

گام ۱: آماده‌سازی ورودی مسجد

- طراحی و نصب بنرهای خوش‌آمدگویی
- آماده‌سازی نور، صوت، اسپند، گل‌آرایی
- آماده‌سازی میز پذیرش و مسیر ورود

گام ۲: تشکیل و آموزش تیم پذیرش

- انتخاب نیروهای خوش‌برخورد و جوان
- آموزش برخورد محترمانه هنگام بررسی وسایل
- آموزش نحوه‌ی پاسخ‌گویی به والدین پرسؤال
- تقسیم نقش‌ها:
 - چک هویت
 - چک وسایل
 - ثبت اطلاعات
 - هدایت به خادمین نوجوان

گام ۳: استقبال اولیه و مدیریت خانواده‌ها

- خوش‌آمدگویی گرم در ورودی
- توضیح مختصر درباره‌ی روند پذیرش
- پاسخ به دغدغه‌های امنیتی و تربیتی خانواده‌ها
- ایجاد فضای آرام و شاد اما محترمانه

گام ۴: بررسی مدارک و وسایل

- کنترل کارت ملی، فرم رضایت نامه، یا کارت مدرسه
- بررسی وسایل ممنوعه (با لحنی کاملاً مؤدبانه)
- تحویل گرفتن وسایل ممنوعه با ثبت نام صاحب وسیله

گام ۵: ثبت و تکمیل پرونده نوجوان

- ثبت اطلاعات نهایی
- ارائه ی کارت اعتکاف یا کارت شناسایی مسجد (اختیاری)

گام ۶: همراهی توسط خادمین نوجوان

- معرّفی دو خادم نوجوان مسئول راهنمایی
- حمل ساک توسط خادم
- معرّفی مسیر:
- محلّ اسکان
- سرویس ها
- وضوخانه
- دفتر مدیریت
- ایجاد ارتباط صمیمی اوّلّیه

گام ۷: ثبت لحظه های زیبای ورود

- گرفتن عکس یادگاری
- ضبط چند پلان کوتاه از ورودی
- تشویق نوجوانان برای ثبت چند ثانیه پیام (اختیاری)

گام ۸: پایان فرایند و ورود کامل

- هدایت نوجوان به محل استقرار
- اعلام آغاز رسمی اعتکاف
- اطلاع‌رسانی به والدین درباره‌ی ساعت پایان روز اول یا نحوه‌ی پیگیری اخبار اعتکاف

۴. چک‌لیست اجرایی استقبال از معتکفین

الف: پیش از روز پذیرش

- ☐ فضاسازی ورودی مسجد
- ☐ آماده‌بودن نور، صوت، اسپند، گل‌آرایی
- ☐ آماده‌بودن میز پذیرش و مسیر صف
- ☐ تعیین محل انتظار خانواده‌ها
- ☐ طراحی بک‌گراند عکس یادگاری
- ☐ آماده‌سازی کارت شناسایی اعتکاف
- ☐ آموزش تیم پذیرش
- ☐ هماهنگی با تیم امنیت مسجد
- ☐ تشکیل تیم خادمین نوجوان
- ☐ آماده‌بودن تیم رسانه

ب: هنگام ورود معتکفین

- ☐ خوش‌آمدگویی اولیه

- ☐ مدیریت صف و خانواده‌ها ☐ کنترل مدارک هویتی
- ☐ چک وسایل ممنوعه ☐ ثبت مشخصات نهایی
- ☐ تحویل کارت اعتکاف ☐ تحویل ساک به دست خادم
- ☐ همراهی نوجوان توسط خادم نوجوان
- ☐ معرفی مکان‌ها ☐ ثبت عکس و ویدئو

ج: پس از ورود

- ☐ هدایت به محلّ اسکان
- ☐ هماهنگی با مسئول حلقه جهت شناسایی افراد
- ☐ ثبت آمار نهایی ورود
- ☐ تحویل وسایل ممنوعه به والدین (در صورت نیاز)
- ☐ انتشار اولیه تصاویر استقبال در رسانه اعتکاف
- ☐ گزارش سریع به مدیر اعتکاف درباره‌ی روند ورود

فَعَالِیَّت ۲: نماز جماعت

۱. هدف فَعَالِیَّت

- نماز جماعت یکی از اصلی‌ترین ستون‌های برنامه‌ی اعتکاف است؛
- عبادتی منظم، روزانه و جمعی که:
- هویت معنوی اعتکاف را تثبیت می‌کند،
 - روحیه جمعی نوجوانان را تقویت می‌نماید،

- انس با مسجد و نماز اول وقت را ایجاد می‌کند،
- فرصت تربیتی مهمی برای الگوگیری نوجوان از امام جماعت و خادمین فراهم می‌کند.
- هدف این فعالیت ایجاد یک نماز جماعت منظم، با عظمت، بدون هرگونه بی‌نظمی و کاملاً متناسب با شأن اعتکاف نوجوانانه است.

۲. نکات کلیدی

الف: انتخاب امام جماعت

- اولویت ۱: امام جماعت رسمی مسجد (چون نوجوانان باید پیوند واقعی با مسجد محلّ بیاموزند).
- اولویت ۲: روحانی اعتکاف که در مسجد حضور ثابت دارد.
- اولویت ۳: استاد اخلاق، مدرس حوزه یا چهره تربیتی معتبر نزدیک مسجد.
- مهم: تغییر مکرر امام جماعت ممنوع. ثبات اعتماد می‌سازد.

ب: تشکیل «تیم اقامه نماز»

- این تیم باید ترکیبی از خادمین و معتکفین باشد تا نوجوان احساس مشارکت و مسئولیت کند. وظایف این تیم:
- قرائت قرآن پیش از نماز
 - اذان
 - اقامه

- تکبیرگوی
 - تنظیم صفوف
 - نظم‌دهی به وضو، ورود به مسجد، و نشست‌ها
 - آماده‌سازی مهر، سجّاده و صفوف
 - جمع‌آوری و سامان‌دهی تجهیزات
- حتماً نقش‌ها را چرخشی بدهید تا چند نوجوان تجربه خدمت در نماز را کسب کنند.

ج: زمان‌بندی مناسب برای سخنرانی

- بعد از نماز صبح: تا ۱۰ دقیقه سخنرانی کوتاه تربیتی.
- بعد از نماز ظهر و عصر: تا ۱۰ دقیقه نکته اخلاقی یا پاسخ به سؤال.
- بعد از مغرب و عشاء: هیچ سخنرانی نباید باشد.
- دلیل: نماز مغرب و عشاء باید سریع، با طهارت کامل، و بدون فاصله اقامه شود.

د: مدیریت وضو و ورود به نماز

- قبل از هر نماز، تیم نماز باید از ۱۰ تا ۱۵ دقیقه قبل نوجوانان را با صدا، اعلام یا حرکت آرام اطلاع‌رسانی کند.
- اطلاع‌رسانی باید به گونه‌ای باشد که:
- ازدحام وضوخانه ایجاد نشود،
- صف طولانی تشکیل نشود،

- و نوجوان با آرامش آماده نماز شود.
- چند خادم نوجوان باید در وضوخانه حضور داشته باشند تا روند متین و آرام پیش برود.

ه: مکان اقامه نماز جماعت

- در صورت وجود فضای کافی، محلّ مخصوص نماز جماعت بچّه‌ها ایجاد شود.
- اگر فضا محدود است،
 - صف‌های ثابت
 - جایگاه مشخصّ برای گروه‌ها
 - و مسیر ورود و خروج باید از قبل تعیین شده باشد.

و: رعایت شان نماز در اعتکاف

- صف‌ها باید کاملاً منظم، راست و بدون فاصله باشند.
- همه‌همه پس از نماز کنترل شود.
- نوجوانان باید بعد از نماز به آرامی به محلّ حلقه یا استراحت هدایت شوند.

ز: هماهنگی رسانه

- ثبت تصویر یا فیلم‌برداری فقط قبل یا بعد نماز مجاز است، نه حین عبادت.
- رسانه نباید مزاحم فضای معنوی شود.

۳. مراحل اجرایی فعالیت (گام به گام)

گام ۱: تعیین امام جماعت و زمان بندی

- هماهنگی کامل با امام جماعت مسجد
- ارائه‌ی جدول نمازها به تیم پذیرش، خادمین و حلقه‌ها
- تعیین دقیق ساعات اطلاع‌رسانی پیش نماز

گام ۲: تشکیل «تیم اقامه نماز»

- انتخاب نوجوانان مؤدّب، باصلوات و علاقه‌مند
- تقسیم مسئولیت‌ها:
 - مؤدّن
 - اقامه‌گو
 - قاری
 - تکبیرگوی
 - تنظیم‌کننده صفوف
- تعیین شیفت چرخشی برای هر نماز

گام ۳: هماهنگی وضو و آمادگی نماز

- اعلام ۱۵ دقیقه مانده به نماز
- حضور خادمین در مسیر وضو
- کنترل ورودی و جلوگیری از ازدحام
- آماده کردن مهر و صفوف توسط تیم خادمین

گام ۴: اقامه نماز جماعت

- قرائت قرآن قبل از نماز
- اذان در وقت شرعی و اقامه طبق برنامه
- تشکیل سریع صفوف
- جلوگیری از صحبت و شوخی در صف
- اقامه نماز با وقار کامل

گام ۵: سخنرانی بعد از نماز (در موارد مجاز)

- بعد از صبح: نکته اخلاقی یا تربیتی
- بعد از ظهر یا عصر: پاسخ به پرسش یا نکته مفید
- بدون سخنرانی بعد از مغرب و عشاء

گام ۶: پایان کار و جمع‌بندی

- جمع کردن مهرها و تجهیز سالن
- هدایت نوجوانان به حلقه‌ها
- ثبت مشکلات یا ناهماهنگی‌ها برای اصلاح نماز بعدی

۴. چک‌لیست اجرایی نماز جماعت

الف: قبل از اعتکاف

- ☐ هماهنگی با امام جماعت رسمی
- ☐ انتخاب روحانی یا استاد اخلاق جایگزین

- ☐ تعیین محلّ دقیق نماز
- ☐ طّراحی جدول نمازهای سه روز اعتکاف
- ☐ انتخاب و آموزش تیم اقامه نماز
- ☐ تعیین نقش‌ها (اذان، اقامه، قرآن، تکبیر، صف‌ها)
- ☐ تعیین مسئول وضوخانه
- ☐ هماهنگی با تیم رسانه برای عدم مزاحمت در نماز

ب: هر روز اعتکاف

- ☐ اعلام ۱۵ دقیقه قبل نماز
- ☐ حضور خادمین در وضوخانه
- ☐ آماده‌سازی صف‌ها
- ☐ آماده‌سازی مهرها
- ☐ انجام صحیح اذان
- ☐ اقامه با ادب و صدای مناسب
- ☐ تنظیم کامل صفوف
- ☐ نماز جماعت با حضور کامل معتکفین
- ☐ اجرای سخنرانی کوتاه (در نمازهای مجاز)
- ☐ جمع‌آوری و سامان‌دهی تجهیزات

ج: بعد از نماز

- گزارش مشکلات به مدیر اعتکاف
- ثبت نکات آموزشی برای نوجوانان
- هدایت نوجوانان به برنامه‌ی بعدی
- حفظ سکوت نسبی مسجد

فَعَالِيَّت ۳: مناجات خوانی

۱. هدف فَعَالِيَّت

مناجات خوانی از سنت‌های دیرینه اعتکاف است؛ لحظه‌ای آرام، خلوت‌بخش و اشک‌آور که نوجوان را به اوج ارتباط قلبی با خدا می‌رساند.

هدف این برنامه:

- ایجاد فضای معنوی عمیق در ساعات خلوت اعتکاف
 - آماده‌سازی روح نوجوان برای ورود به عبادت، نماز شب یا سحر
 - آرام‌سازی فضای مسجد و ایجاد اُنس روحی
 - تقوُّیت تجربه‌ی معنوی مشترک در بین جمع
- مناجات خوانی باید ملایم، کوتاه، مفهوم‌محور و تربیتی باشد.

۲. نکات کلیدی

الف: بهترین زمان‌های پیشنهادی

- قبل از بیدارباش عمومی
- چند دقیقه قبل از سحر
- یا پس از برنامه‌های شبانه، وقتی که سکوت مسجد برقرار شده است.

زمان باید کاملاً متناسب با حال و هوای جمع باشد؛ مناجات در شلوغی یا هیجان، اثر تربیتی ندارد.

ب: مدّت زمان استاندارد

- بین ۱۵ تا ۲۰ دقیقه
- بیش از این مدّت، باعث خستگی نوجوان، سنگینی برنامه‌ی و کاهش کیفیت سایر فعالیت‌ها می‌شود.

ج: انتخاب مناجات خوان

- ترجیحاً روحانی خوش صدا و باتجربه
- یا مدّاح باتربیت و مسلّط به محتوای نوجوانانه
- صدای سنگین و غم‌افزای بزرگسالانه مناسب نیست.
- مناجات باید خوانش آرام، تربیتی، قابل فهم و بدون افراط در حزن داشته باشد.

د: نوع محتوا

محتوا باید متناسب با سن نوجوان، فضای اعتکاف و اهداف تربیتی باشد:

- بخش‌هایی از مناجات شعبانیه
- مناجات امام سجّاد علیه السلام
- مناجات امیرالمؤمنین در مسجد کوفه
- دعا‌های سحرگاهی ساده
- ترجمه خوانی همراه با خوانش عربی
- دعا‌های کوتاه موضوعی مثل:

- توکل
- محبت به خدا
- طلب مغفرت
- شکرگزاری
- توبه نوجوانانه

مهم: محتوای طولانی و سنگین برای نوجوان خسته‌کننده است.

۵: نکات تربیتی مهم

- فضای مسجد باید کاملاً ساکت باشد.
- چراغ‌ها در حد نور کم اما امن تنظیم شود.
- نوجوانان باید امکان نشستن راحت و بدون صف داشته باشند.
- تیم رسانه نباید حین مناجات فیلم برداری کند مگر از نماهای بسیار دور و بدون مزاحمت.
- صدای بلندگو باید شفاف، غیرحرفه‌ای و آرام باشد (بلندی زیاد اثر را کم می‌کند).
- حتماً ترجمه با بخش‌هایی از خوانش همراه باشد تا نوجوان مفهوم را بفهمد.

۳. مراحل اجرایی (گام به گام)

گام ۱: انتخاب مناجات خوان و محتوای ثابت

- انتخاب یک روحانی یا مداح خوش صدا
- تعیین یک «لیست کوتاه» از مناجات‌های سه‌روزه
- تمرین خوانش کوتاه و مفهومی

گام ۲: تنظیم زمان هرروز

- تعیین یک ساعت ثابت برای مناجات سحرگاهی
- اعلام قبلی زمان مناجات در کانال اطلاع رسانی
- هماهنگی با تیم خواب و بیدارباش برای جلوگیری از تداخل

گام ۳: آماده سازی فضای مسجد

- کم کردن نور
- چیدمان مناسب نشستن نوجوانان
- آماده بودن بلندگو و میکروفن
- جلوگیری از ورود و خروج هنگام مناجات

گام ۴: اجرای مناجات

- آغاز با یک آیه یا جمله کوتاه
- خواندن آرام و قابل فهم
- ترجمه خوانی کوتاه بین هر بخش
- پایان آرام بدون هیاهو

گام ۵: جمع بندی و هدایت

- چند لحظه سکوت بعد از مناجات برای آرامش
- هدایت نوجوانان برای برنامه ی بعدی (سحر، نماز شب یا سحری)

۴. چک‌لیست اجرایی مناجات خوانی

الف: قبل از اعتکاف

- ☐ انتخاب مناجات‌خوان اصلی
- ☐ تهیه‌ی لیست مناجات سه‌روزه
- ☐ تعیین جایگاه مشخص برای قرائت
- ☐ تست صدای سیستم مسجد
- ☐ هماهنگی با تیم برنامه‌ریزی ساعات خواب و بیدارباش

ب: هر روز اعتکاف

- ☐ اطلاع‌رسانی ۱۰ دقیقه قبل از مناجات
- ☐ کاهش نور مسجد
- ☐ جلوگیری از رفت‌وآمد
- ☐ اجرا با صدای آرام و قابل فهم
- ☐ عدم استفاده از دوربین در حین مناجات
- ☐ ثبت گزارش مختصر برای رسانه در زمان مناسب

ج: پس از پایان

- ☐ ایجاد چند دقیقه سکوت
- ☐ ارزیابی کیفیت اجرا
- ☐ اصلاح زمان یا محتوا برای شب بعد

فَعَالِیَّت ۴: ختم قرآن و ختم صلوات

۱. توضیح فَعَالِیَّت

ختم قرآن و ختم صلوات از برنامه‌های ثابت و جریان ساز در ایام اعتکاف نوجوانان است که به صورت اختیاری اما با انگیزه سازی صحیح اجرا می شود.

این فَعَالِیَّت علاوه بر ایجاد فضای ذکر و انس با قرآن، باعث حرکت جمعی و شکل گیری حس مشارکت معنوی در بین معتکفین می شود. برای اجرای دقیق و منظم، لازم است مسئولیت روشن، سازوکار مشخص و ابزارهای ساده و قابل پیگیری تعریف شود.

۲. ضرورت اجرای فَعَالِیَّت

- ایجاد ارتباط معنوی بیشتر نوجوانان با قرآن و ذکر.
- ایجاد حس مشارکت جمعی و رشد انگیزه معنوی.
- سازمان دهی صحیح و کاهش هرج و مرج در ختم های روزانه.
- تولید خروجی معنوی قابل ارائه در پایان اعتکاف (آمار و گزارش).
- جلوگیری از اجبار و ایجاد جذابیت طبیعی با سازوکار رقابتی سالم.

۳. خروجی مورد انتظار

- در پایان فَعَالِیَّت، موارد زیر باید حاصل شده باشد:
- ثبت دقیق میزان ختم صلوات و صفحه های تلاوت شده قرآن.

- مشارکت داوطلبانه و غیر اجباری نوجوانان.
- ایجاد رقابت سالم و انگیزه معنوی.
- اعلام آمار شفاف و ارائه‌ی گزارش نهایی.
- انتخاب و معرفی ۲ نوجوان فعال در هر بخش (ختم قرآن یا ختم صلوات).

۴. مراحل اجرای فعالیت

۱. مرحله‌ی پیشینی

۱. تعیین دو مسئول از میان معتکفین:

- مسئول ختم قرآن
- مسئول ختم صلوات معیار انتخاب: خوش برخورد، مسئولیت‌پذیر، منظم و اهل احترام.

۲. آماده‌سازی تجهیزات:

- تهیه‌ی تیکت‌های شماره‌دار برای ختم صلوات (۱۰۰، ۲۰۰ و ...).
- آماده‌سازی جعبه ختم صلوات.
- آماده‌سازی ۳ تا ۴ جلد قرآن برگ‌برگ‌شده، شماره‌گذاری و پرس شده.

۳. معرفی مسئولین به کلّ معتکفین در اولین برنامه‌ی عمومی.

۴. آموزش کوتاه به مسئولین درباره‌ی نحوه‌ی ثبت، تحویل و پیگیری.

۵. درج نام فعالیت و مسئولین در تابلو اعلانات اعتکاف.

۲. مرحله‌ی حین اجرا

الف: ختم صلوات

۱. نوجوان تعداد صلوات موردنظر را اعلام می‌کند.
۲. مسئول تیکت شماره‌دار را به او تحویل می‌دهد.
۳. پس از انجام ذکر، نوجوان تیکت را داخل جعبه ختم می‌اندازد.
۴. مسئول هر شب تعداد تیکت‌های هر عدد را ثبت می‌کند.
۵. مسئول، آمار روزانه را در فرم ثبت ختم صلوات وارد می‌کند.

ب: ختم قرآن

۱. نوجوان یک صفحه از قرآن برگ‌برگ شده را تحویل می‌گیرد.
۲. تلاوت را انجام داده و همان صفحه را برمی‌گرداند.
۳. مسئول صفحه بعدی را به نفر بعدی تحویل می‌دهد.
۴. در صورت نیاز، نوجوان قاری یا مربی برای اصلاح قرائت کمک می‌کند.
۵. میزان صفحات خوانده شده روزانه در فرم ثبت ختم قرآن ثبت می‌شود.

نکات مهم در حین اجرا

- فعالیت کاملاً اختیاری است و نه اجباری.
- انگیزه‌سازی توسط مبلّغ، مربی، سخنران و حتی نوجوانان فعال انجام می‌شود.
- از تشویق‌های روزانه ساده (معرفی شفاهی) استفاده شود.
- زمان‌های مناسب:

- بعد از نماز صبح
- بین الصلاتین
- زمان‌های آزاد عصر یا شب

۳. مرحله‌ی پسینی

۱. ارائه‌ی آمار روزانه در جلسه‌ی مسئولین اعتکاف.
۲. تهیه‌ی گزارش نهایی شامل:
 - مجموع صلوات
 - تعداد صفحات خوانده‌شده
 - تعداد ختم قرآن کامل
۳. معرفی نفرات فعال در اختتامیه اعتکاف.
۴. اهدای هدیه ساده معنوی (تسبیح، کتاب دعا، جانماز، نشان اعتکاف).
۵. بایگانی فرم‌ها برای استفاده در ارزیابی نهایی.

۵. چک‌لیست اجرایی فعالیت

پیش از شروع

- ☐ انتخاب دو مسئول (قرآن و صلوات)
- ☐ تهیه‌ی تیکت‌های شماره‌دار
- ☐ آماده‌سازی جعبه ختم صلوات
- ☐ آماده‌سازی قرآن‌های برگ‌برگ‌شده

- آموزش کوتاه به مسئولین
- اعلام فعالیت در تابلو اطلاع رسانی

حین اجرا

- ☐ تحویل تیکت ختم صلوات
- ☐ ثبت صفحات قرآن
- ☐ نظارت مربی بر صحت اجرا
- ☐ اعلام انگیزشی توسط مبلّغ یا سخنران
- ☐ ثبت شبانه آمار ختم‌ها

پس از اجرا

- ☐ جمع‌بندی آمار روزانه
- ☐ تکمیل گزارش نهایی
- ☐ معرّفی نفرات فعال
- ☐ اهدای هدیه یا تقدیر معنوی
- ☐ بایگانی فرم‌ها

فَعَالِیَّت ۵: حلقه‌های تربیتی

توضیح: حلقه‌های تربیتی یکی از مهم‌ترین بخش‌های اعتکاف است که فرصت تعامل مستقیم نوجوانان با مربیان و مبلّغین را فراهم می‌کند. در این جلسات، مربیان می‌توانند موضوعات اعتکاف را به شکل ملموس و قابل درک دریافت کنند و با آموزش‌های عملی و کاربردی، مفاهیم دینی و تربیتی را تجربه کنند.

ضرورت

- ارتقای فهم اعتقادی و تربیتی نوجوانان.
- ایجاد فضای پرسش و پاسخ و تعامل مستقیم با مربیان.
- انسجام گروهی و تقویت حس تعلّق به جمع اعتکاف.
- امکان پیاده‌سازی محتوای آماده‌شده توسط تیم محتوا با پشتیبانی مربیان.

خروجی مورد انتظار

- هر نوجوان حداقل در یک حلقه تربیتی شرکت کرده باشد.
- درک مفاهیم اعتقادی و تربیتی متناسب با سن و ظرفیت گروه.
- تشکیل پرونده تربیتی اولیه برای هر مربی.
- استفاده مؤثر از ابزارهای کمک آموزشی (پاورپوینت، لپ‌تاپ، ویدئو و...) در آموزش.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از اعتکاف)

۱. تعیین تعداد حلقه‌ها: پیشنهاد ما ۲ حلقه در طول روز است؛ در صورت نیاز ویژه و شگرد آموزشی خاص، می‌توان تعداد را افزایش داد.
۲. اختصاص مربیان و مبلغین به هر حلقه بر اساس تجربه، مهارت و حضور دائم در اعتکاف.

۳. ارائه‌ی محتوای حلقه‌ها به مرتب‌یان و مُبلّغین حدّاقل یک هفته قبل از اعتکاف.
۴. آماده‌سازی ابزارهای کمک آموزشی (لپ‌تاپ، پروژکتور، جزوات و بروشورها).
۵. آموزش مرتب‌یان برای ارائه‌ی مفاهیم به زبان نوجوان و قابل فهم بودن مطالب.

ب: حین اعتکاف

۱. تشکیل حلقه‌ها طبق برنامه‌ی روزانه و حضور مداوم مرتب‌یان در حلقه‌ها.
۲. استفاده از شیوه‌های جدّاب آموزشی: پرسش و پاسخ، نمایش، مثال‌های عملی و ابزارهای بصری.
۳. در صورت امکان دعوت از مهمانان یا متخصصان مرتبط با موضوع حلقه.
۴. ثبت حضور نوجوانان و پیگیری مشارکت آن‌ها برای پرونده تربیتی.
۵. توجّه به جدّابیت و قابل فهم بودن محتوا برای نوجوانان، جلوگیری از اجباری بودن حضور.

ج: پسینی (بعد از حلقه‌ها)

۱. جمع‌بندی نکات کلیدی حلقه‌ها توسط مرتب‌یان و ثبت در پرونده تربیتی هر نوجوان.

۲. تحلیل بازخورد نوجوانان و اصلاح محتوای آموزشی برای حلقه‌های بعدی.
۳. ارزیابی اثرگذاری آموزش‌ها و شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین تعداد حلقه‌ها و زمان‌بندی روزانه.
- ☐ اختصاص مربیان و مبلّغین متناسب با موضوع حلقه‌ها.
- ☐ ارائه‌ی محتوای آماده‌شده به مربیان و مبلّغین.
- ☐ آماده‌سازی ابزارهای کمک آموزشی.
- ☐ آموزش مربیان برای ارائه‌ی مطالب متناسب با سن نوجوانان.
- ☐ تشکیل حلقه‌ها طبق برنامه و ثبت حضور نوجوانان.
- ☐ استفاده از روش‌های جذاب آموزشی و ابزارهای بصری.
- ☐ جمع‌بندی و ثبت نکات حلقه در پرونده تربیتی.
- ☐ تحلیل بازخورد و اصلاح محتوای آموزشی.

فَعَالِیَّت ۶: مراسم‌های ایّام اعتکاف

توضیح: در طول ایّام اعتکاف، دو مراسم ویژه برگزار می‌شود:

۱. مراسم شام ولادت
۲. مراسم وفات و شهادت گونه حضرت زینب علیها السلام

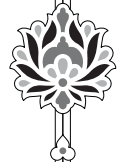
این مراسم‌ها، رویدادهای فرهنگی و تربیتی مهمی هستند که ضمن ارائه محتوای دینی و تربیتی، زمینه مشارکت فعال نوجوانان را نیز فراهم می‌کنند.

ضرورت

- انتقال مفاهیم دینی و تربیتی با شیوه‌ای جذاب و تعاملی.
- فراهم کردن فرصت مشارکت نوجوانان در اجرای دکور، آماده‌سازی و برنامه‌های مراسم.
- ایجاد تجربه‌ی معنوی و جمعی متناسب با ایام ولادت یا وفات معصومین علیهم‌السلام.
- تقویت روحیه مشارکت و مسئولیت‌پذیری در نوجوانان.
- ایجاد فضای مناسب برای مناجات، عزاداری و تفکر معنوی، به‌ویژه در مراسم وفات حضرت زینب علیها‌السلام.

خروجی مورد انتظار

- نوجوانان به صورت رسمی و منظم در مراسم شرکت کنند.
- دکور مراسم آماده و اجرا شده و بخشی از آن توسط نوجوانان انجام شده باشد.
- برنامه‌ها با حضور مربیان و نظارت مسئولان اعتکاف به صورت منسجم و هماهنگ اجرا شود.

- انتقال پیام‌های تربیتی و دینی مراسم به نوجوانان با کیفیت بالا.
- فضای مراسم جذاب، شاداب و متناسب با محتوا (ولادت یا وفات) باشد.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از مراسم)

۱. تعیین محل اجرای مراسم و ظرفیت شرکت‌کنندگان.
۲. طراحی دکور متناسب با نوع مراسم (ولادت یا وفات).
۳. تخصیص بخشی از مسئولیت طراحی و آماده‌سازی دکور به گروه‌های نوجوان حاضر در اعتکاف.
۴. آماده‌سازی برنامه‌ی محتوایی شامل سخنرانی، مناجات، مسابقه و سایر آیت‌های فرهنگی-تربیتی.
۵. هماهنگی با مربیان برای مدیریت و نظارت بر نوجوانان در اجرای مراسم.
۶. مشخص کردن لباس رسمی و آیت‌های ظاهری نوجوانان برای حضور در مراسم.

ب: حین مراسم

۱. حضور منظم نوجوانان با لباس‌های رسمی و رعایت نظم و ترتیب در مراسم.

۲. اجرای دکور و برنامه توسط گروه‌های مشخص و زیر نظر مربیان.
۳. اجرای آیتم‌های برنامه شامل سخنرانی، مناجات، عزاداری و مسابقه (برای مراسم ولادت می‌تواند شامل تواشیح، مسابقه و بازی‌های گروهی باشد).
۴. ثبت حضور نوجوانان و مشارکت فعال آن‌ها در برنامه‌ها.
۵. مدیریت فضا توسط مربیان و مسئولان اعتکاف برای حفظ روحیه معنوی و نظم مراسم.

ج: پسینی (بعد از مراسم)

۱. جمع‌بندی نقاط قوت و ضعف مراسم توسط مربیان و مسئولان.
۲. ثبت مشارکت نوجوانان و تجربه کسب شده برای برنامه‌های بعدی.
۳. بررسی جذابیت برنامه‌ها و بهبود برنامه‌ریزی برای مراسم‌های آینده.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین محلّ مراسم و ظرفیت شرکت‌کنندگان.
- ☐ طراحی دکور مناسب و خلّاقانه برای مراسم.
- ☐ تخصیص بخشی از مسئولیت دکور و اجرای برنامه به نوجوانان.
- ☐ آماده‌سازی محتوای برنامه شامل سخنرانی، مناجات، مسابقه و تواشیح.

- هماهنگی با مرتبان برای نظارت و مدیریت مراسم.
- تعیین لباس رسمی و ظاهری برای نوجوانان.
- حضور منظم نوجوانان و اجرای برنامه‌ها طبق برنامه.
- ثبت مشارکت و حضور نوجوانان.
- جمع‌بندی تجربه و نقاط قوت و ضعف مراسم.

فَعَالِیَّت ۷: اعمال اُمّ داوود

توضیح: اعمال اُمّ داوود یکی از اعمال مستحب مهم در ایام اعتکاف است که در روز سوم اجرامی شود. در اعتکاف دانش‌آموزی، با توجه به سن و ظرفیت نوجوانان، اجرای کامل این اعمال نیاز به برنامه‌ریزی خاص دارد تا هم کیفیت حفظ شود و هم تجربه‌ی معنوی نوجوانان به حداکثر برسد.

ضرورت

- فراهم کردن تجربه‌ی معنوی ارزشمند و کامل برای نوجوانان در لحظات پایانی اعتکاف.
- حفظ سنت اجرای اعمال اُمّ داوود با توجه به ظرفیت و شرایط نوجوانان.
- تقویت انگیزه نوجوانان برای مشارکت در قرآن‌خوانی و مناجات.
- ایجاد فرصت تربیتی برای ارتباط نوجوان با خدا و تعهد شخصی در پایان اعتکاف.

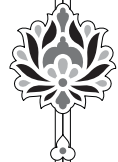
خروجی مورد انتظار

- نوجوانان به صورت فعال و مشارکتی در قرآن خوانی، مناجات و دعا شرکت کنند.
- تجربه‌ی معنوی پایانی اعتکاف برای نوجوانان ماندگار و اثرگذار باشد.
- دفترچه قول اعتکاف برای هر نوجوان به منظور ثبت تعهد فردی در سال آینده توزیع شود.
- اجرای اعمال اُمّ داوود به شیوه‌ای متناسب با سن و ظرفیت نوجوانان انجام شود.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از اعمال اُمّ داوود)

۱. تعیین محلّ مناسب برای اجرای اعمال اُمّ داوود متناسب با ظرفیت نوجوانان.
۲. آماده‌سازی قرآن‌ها و صفحات لازم برای قرائت گروهی یا عمومی.
۳. اطلاع‌رسانی به مربّیان و نوجوانان درباره‌ی نحوه‌ی اجرای اعمال و زمان دقیق.
۴. آموزش کوتاه مربّیان در مورد شیوه هدایت گروه‌ها و اجرای قرآن خوانی و مناجات.
۵. آماده‌سازی دفترچه قول اعتکاف برای توزیع در پایان مراسم.

ب: حین اعمال اُمّ داوود

روش اوّل: گروهی و حلقه‌ای

۱. تقسیم نوجوانان به گروه‌های کوچک، هر گروه تحت نظارت مربّی خود.
۲. قرائت قرآن توسط هر گروه متناسب با ظرفیت آن‌ها.
۳. بعد از اتمام تمام گروه‌ها، اجرای مناجات خانی جمعی و خواندن دعای اُمّ داوود.
۴. برگزاری نماز مغرب و اختتام اعمال.

روش دوم: مشارکت داوطلبانه

۱. آماده‌سازی گوشه‌ای از مسجد برای نوجوانان داوطلب، با حضور مربّیان و خادمین.
۲. قرائت آرام قرآن توسط گروه کوچکی از مربّیان و داوطلبان، به‌گونه‌ای که دیگران در آرامش بتوانند استراحت یا دعا کنند.
۳. گسترش تدریجی گروه‌ها تا رسیدن به بخش جز سی قرآن.
۴. قرائت عمومی جز سی و انجام مناجات خانی و دعای اُمّ داوود.
۵. اختتام با نماز مغرب.

توجّه:

- اعمال اُمّ داوود مستحب است و اجبار به قرائت کل قرآن وجود ندارد.

- بهتر است نوجوانان با ترغیب مربیان و مُبلّغین به مشارکت دعوت شوند.
- لحظات پایانی اعمال (مناجات و دعای اُمّ داوود) بهترین فرصت برای فعالیت تربیتی و ارائه‌ی دفترچه قول اعتکاف است.

ج: پسینی (بعد از اعمال)

۱. جمع‌آوری بازخورد از نوجوانان و مربیان درباره‌ی تجربه‌ی معنوی اعمال.
۲. توزیع دفترچه قول اعتکاف و ثبت تعهدات نوجوانان.
۳. بررسی نقاط قوّت و بهبود برنامه برای اعتکاف‌های بعدی.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین محلّ اجرای اعمال اُمّ داوود مناسب با ظرفیت نوجوانان.
- ☐ آماده‌سازی قرآن‌ها و صفحات لازم.
- ☐ اطلاع‌رسانی زمان و شیوه اجرا به مربیان و نوجوانان.
- ☐ آموزش کوتاه مربیان برای هدایت قرآن‌خوانی و مناجات.
- ☐ آماده‌سازی دفترچه قول اعتکاف.
- ☐ تقسیم نوجوانان به گروه‌ها (روش گروهی) یا آماده‌سازی محلّ مشارکت داوطلبانه.
- ☐ اجرای قرآن‌خوانی گروهی یا داوطلبانه.
- ☐ اجرای مناجات خانی جمعی و دعای اُمّ داوود.

- اختتام با نماز مغرب.
- توزیع دفترچه قول اعتکاف و ثبت تعهد نوجوانان.
- جمع‌بندی و تحلیل تجربه برای بهبود برنامه‌های آینده.

فَعَالِيَّت ۸: بدرقه

توضیح: بدرقه، آخرین مرحله از اعتکاف است که نوجوانان پس از اتمام برنامه‌های پایانی و خوردن آخرین وعده (افطاری یا سحری) آماده خروج می‌شوند. این مرحله، فرصت مناسبی برای ایجاد حس معنوی پایانی، تثبیت تجربه اعتکاف و ارتباط با خانواده‌ها است.

ضرورت

- پایان بخشی مناسب و آرام اعتکاف برای نوجوانان.
- ایجاد تجربه مثبت و یادماندنی برای نوجوانان و خانواده‌ها.
- امکان ثبت لحظات ناب با فعالیت رسانه‌ای و تصویربرداری.
- تقویت ارتباط نوجوانان با مربیان و خادمان و حس همراهی.
- اطلاع‌رسانی به خانواده‌ها درباره‌ی برنامه‌های تربیتی مستمر و ادامه‌ی مسیر اعتکاف.

خروجی مورد انتظار

- خروج آرام و منظم نوجوانان از مسجد با همراهی خادمان.
- ثبت تصاویر، مصاحبه و لحظات اثرگذار برای مستندسازی و فعالیت رسانه‌ای.
- ارائه‌ی هدیه و یادگاری به نوجوانان به عنوان خاطره اعتکاف.
- اطلاع‌رسانی خانواده‌ها درباره‌ی برنامه‌های بعدی و استمرار تربیتی اعتکاف.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از بدرقه)

۱. آماده‌سازی محیط بیرونی مسجد شامل:
 - زدن ایستگاه صلواتی.
 - گل‌آرایی و فضا سازی بصری.
 - اسپند دود و موسیقی ملایم و مناسب برای فضای بدرقه.
۲. آماده‌سازی هدایا و یادگاری‌ها برای نوجوانان.
۳. هماهنگی تیم خادمان و تیم رسانه‌ای برای حضور و ثبت لحظات.
۴. اطلاع‌رسانی به خانواده‌ها درباره‌ی زمان خروج و محل ملاقات.

ب: حین بدرقه

۱. خادمان نوجوانان را همراهی کنند تا با آرامش و نظم از مسجد خارج شوند.

۲. هدایا و یادگاری‌ها در هنگام خروج به نوجوانان تقدیم شود.
۳. ایجاد تونل بدرقه با حضور خادمان، همراه باشکلات و شیرینی، جهت ایجاد حس همراهی و خوشامدگویی پایانی.
۴. تیم رسانه‌ای لحظات بدرقه را مستندسازی کرده و در صورت امکان مصاحبه کوتاه با نوجوانان و خانواده‌ها انجام دهد.
۵. اطلاع‌رسانی کوتاه به خانواده‌ها درباره‌ی برنامه‌های تربیتی و ادامه‌ی مسیر اعتکاف (مثلاً توزیع کاتالوگ یا بروشور).

ج: پسینی (بعد از بدرقه)

۱. جمع‌آوری بازخورد تیم اجرایی و مربیان درباره‌ی روند بدرقه.
۲. بررسی کیفیت ثبت رسانه‌ای لحظات بدرقه و تدوین گزارش تصویری برای استفاده در آینده.
۳. ارزیابی نظم، آرامش و رضایت نوجوانان و خانواده‌ها جهت بهبود برنامه‌های بعدی.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ آماده‌سازی محیط بیرونی مسجد (ایستگاه صلواتی، گل‌آرایی، اسپند و موسیقی).
- ☐ آماده‌سازی هدایا و یادگاری‌ها برای نوجوانان.
- ☐ هماهنگی تیم خادمان و رسانه‌ای.
- ☐ اطلاع‌رسانی به خانواده‌ها درباره‌ی زمان و محل خروج.

- ☐ بدرقه آرام و منظم نوجوانان توسط خادمان.
- ☐ توزیع هدایا و یادگاری‌ها هنگام خروج.
- ☐ ایجاد تونل بدرقه با حضور خادمان و همراهی با شیرینی و شکلات.
- ☐ ثبت رسانه‌ای لحظات بدرقه و مصاحبه کوتاه.
- ☐ اطلاع‌رسانی خانواده‌ها درباره‌ی برنامه‌های تربیتی و مسیر اعتکاف.
- ☐ جمع‌آوری بازخورد تیم اجرایی و تدوین گزارش نهایی.

فصل ۲: ویژه برنامه‌ها

فَعَالِیَّت ۱: ویژه برنامه‌ی یادواره‌ی شهدا

توضیح: ویژه برنامه‌ی یادواره‌ی شهدای یکی از برنامه‌های مهم و اثرگذار در ایام اعتکاف است که با هدف افزایش حس معنویّت، آشنایی نوجوانان با ارزش‌های ایثار و شهادت، و ایجاد ارتباط تربیتی با تاریخ شهدا اجرا می‌شود.

این برنامه می‌تواند شامل روایتگری، نمایش کلیپ، توزیع کتابچه‌ها و برگزاری مراسم یادبود باشد.

ضرورت

- تقویّت حس معنویّت و تعلّق نوجوانان به ارزش‌های دفاع مقدّس و شهدای انقلاب و دفاع از حرم.
- ایجاد تجربه تربیتی و آموزشی با محوریت الگوهای معنوی و اخلاقی.
- تثبیت آموزه‌های اعتکافی و ارزش‌های دینی در قالب فَعَالِیَّتِ جَدّاب و تعاملی.
- ایجاد فرصت مشارکت فَعّال نوجوانان در برگزاری برنامه‌های فرهنگی و تربیتی.

خروجی مورد انتظار

- برگزاری یک یادواره شهدا با مشارکت نوجوانان، مربیان و راویان.
- ایجاد ارتباط عاطفی و تربیتی نوجوانان با شهدا از طریق معرّفی زندگی و ارزش‌های آن‌ها.
- توزیع کتابچه‌ها، کلیپ‌ها و وسایل آموزشی مرتبط با شهدا.
- تثبیت قول‌ها و تعهدات تربیتی نوجوانان نسبت به آموزه‌های اخلاقی و معنوی.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از برگزاری یادواره)

۱. تعیین زمان مناسب برگزاری یادواره با توجّه به برنامه‌های اعتکاف و ظرفیت مسجد.
۲. آماده‌سازی بستر محیطی شامل:
 - پوسترها و تصاویر شهدا.
 - طراحی دکور مناسب با محوریت شهدا.
 - تجهیز سالن و فضای مراسم برای حضور نوجوانان و مربیان.
۳. آماده‌سازی محتوا و وسایل آموزشی:
 - کلیپ‌ها، فیلم‌ها، کتابچه‌های مربوط به شهدا.
 - انتخاب راویان (از جنگ ۸ سال دفاع مقدّس، مدافعین حرم یا شهدای شاخص).

۴. تفکیک و سامان‌دهی گروه‌های نوجوانان برای مشارکت فعال در برگزاری یادواره.

ب: حین اجرا

۱. اجرای مراسم با مشارکت گروه‌های نوجوان و مربیان.
۲. ارائه‌ی روایتگری توسط راویان و معرفی شهدا با تمرکز بر زندگی و ارزش‌های تربیتی آن‌ها.
۳. پخش کلیپ‌ها و ارائه‌ی کتابچه‌ها و وسایل آموزشی به نوجوانان.
۴. فعالیت تعاملی: هر نوجوان «رفیق شهید» خود را انتخاب کرده و با او آشنا می‌شود (مطالعه، شناخت شخصیت و ارزش‌های او).
۵. تثبیت قول‌ها و تعهدات تربیتی نوجوانان: هر نوجوان در پایان یادواره قول‌هایی به‌عنوان پایبندی اخلاقی و دینی ثبت می‌کند (مثلاً ترک گناه، انجام کار خیر).

ج: پسینی (بعد از یادواره)

۱. جمع‌بندی و ثبت بازخورد نوجوانان، مربیان و راویان درباره‌ی کیفیت یادواره.
۲. بررسی اثرگذاری برنامه بر نوجوانان و تثبیت تعهدات تربیتی آن‌ها.

۳. تدوین گزارش تصویری و رسانه‌ای از مراسم برای استفاده در اعتکاف‌های آینده.
۴. پیگیری قول‌ها و تعهدات نوجوانان در طول اعتکاف و در برنامه‌های بعدی.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین زمان مناسب برگزاری یادواره.
- ☐ آماده‌سازی محیط و دکور مراسم.
- ☐ طراحی و توزیع پوسترها و تصاویر شهدا.
- ☐ آماده‌سازی کتابچه‌ها و کلیپ‌های آموزشی.
- ☐ دعوت و هماهنگی با راویان.
- ☐ تفکیک گروه‌های نوجوانان برای مشارکت فعال.
- ☐ اجرای مراسم با حضور نوجوانان و مربیان.
- ☐ برگزاری فعالیّت تعاملی «رفیق شهید» و تثبیت قول‌های تربیتی.
- ☐ ثبت رسانه‌ای مراسم و تهیه‌ی گزارش تصویری.
- ☐ جمع‌آوری بازخورد و ارزیابی اثربخشی برنامه.
- ☐ پیگیری قول‌ها و تعهدات تربیتی نوجوانان.

فَعَالِیَّت ۲: محفل اُنس با قرآن

توضیح: محفل اُنس با قرآن یکی از برنامه‌های اثرگذار و کلیدی در ایام اعتکاف است که علاوه بر قرائت قرآن، شامل تدبّر در آیات و کاربرد عملی آموزه‌های قرآنی در زندگی نوجوانان می‌شود. این محفل می‌تواند در طول سه روز اعتکاف یک یا چند بار برگزار شود و بر اساس تعداد معتکفین، سن آن‌ها و ظرفیت مسجد تنظیم گردد.

ضرورت

- افزایش علاقه و اُنس نوجوانان با قرآن کریم.
- آموزش تدبّر و تفسیر عملی آیات قرآن در زندگی روزمره نوجوانان.
- ارتقای تجربه‌ی معنوی نوجوانان و تثبیت مفاهیم تربیتی اعتکاف.
- ایجاد فرصت مشارکت فعال نوجوانان در اجرای برنامه‌های قرآنی.

خروجی مورد انتظار

- برگزاری یک یا چند محفل اُنس با قرآن با حضور همه‌ی معتکفین.
- قرائت قرآن توسط قاریان و حافظان، شامل نوجوانان و مربّیان.

- تدبیر در آیات منتخب و آموزش کاربرد عملی آن‌ها در زندگی نوجوانان.
- ایجاد حس تعهد و مسئولیت‌پذیری نوجوانان نسبت به آموزه‌های قرآنی.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از محفل)

۱. تعیین زمان مناسب برگزاری محفل انس با قرآن در هر روز یا کل اعتکاف.
۲. انتخاب آیات قرآن مرتبط با زندگی نوجوانان و اهداف تربیتی اعتکاف.
۳. آماده‌سازی گروه‌های نوجوان برای مشارکت فعال در اجرای محفل (قرائت، اجرای برنامه، هدایت گروه‌ها).
۴. شناسایی و هماهنگی با قاریان و حافظان قرآن (از میان معتکفین یا مربیان).
۵. آماده‌سازی محیط و فضا برای اجرای محفل شامل نورپردازی، صندلی‌ها، دکور و تجهیزات صوتی.

ب: حین اجرا

۱. آغاز برنامه با قرائت قرآن توسط قاریان و حافظان.

۲. تدبّر و تفسیر آیات منتخب، توضیح مفاهیم و نکات تربیتی مرتبط با نوجوانان.
۳. ارائه‌ی پیشنهادهای عملی و فعالیت‌های روزانه مبتنی بر آیات قرآن.
۴. مشارکت نوجوانان در اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های قرآنی.
۵. ترغیب نوجوانان به حفظ و قرائت قرآن، همراه با اجرای گروه‌های تواشی ای و فعالیت‌های جمعی.

ج: پسینی (بعد از محفل)

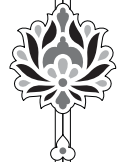
۱. جمع‌بندی نتایج و بازخورد نوجوانان و مربیان درباره‌ی محفل.
۲. ثبت حضور و مشارکت نوجوانان در فعالیت‌های قرآنی برای پیگیری انگیزه و عملکرد.
۳. تدوین گزارش تصویری و رسانه‌ای از محفل برای استفاده در اعتکاف‌های آینده.
۴. ارائه‌ی تمرین‌ها یا چالش‌های قرآنی برای استمرار فعالیت نوجوانان بعد از محفل.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین زمان برگزاری محفل انس با قرآن.
- ☐ انتخاب آیات قرآن متناسب با سن و اهداف تربیتی.

- ☐ آماده‌سازی گروه‌های نوجوان برای مشارکت فعال.
- ☐ هماهنگی با قاریان و حافظان قرآن.
- ☐ تجهیز محیط برگزاری شامل نور، صندلی و تجهیزات صوتی.
- ☐ برگزاری قرائت قرآن توسط قاریان و حافظان.
- ☐ تدبیر و آموزش کاربرد عملی آیات قرآن.
- ☐ اجرای فعالیّت‌های گروهی و مشارکتی نوجوانان.
- ☐ ثبت مشارکت نوجوانان و بازخورد آن‌ها.
- ☐ تهیه‌ی گزارش تصویری و رسانه‌ای محفل.
- ☐ ارائه‌ی تمرین‌ها و چالش‌های قرآنی بعد از محفل برای استمرار اثرگذاری.

فَعَالِیَّت ۳: کتابخانه اعتکافی

توضیح: ایجاد کتابخانه اعتکافی یکی از ویژه‌ترین برنامه‌های سه‌روز اعتکاف است که علاوه بر ارائه‌ی کتاب‌های مناسب نوجوانان، زمینه‌ساز رشد فکری، فرهنگی و تربیتی آن‌ها می‌شود. کتابخانه می‌تواند شامل کتاب‌های مرتبط با زندگی شهدا، اهل بیت علیهم‌السلام، بزرگان فرهنگی و علمی و کتاب‌های مفید برای رشد شخصیتی نوجوانان باشد.

ضرورت

- ترویج فرهنگ کتابخوانی و مطالعه در بین نوجوانان.
- ایجاد فرصتی برای دسترسی نوجوانان به منابع تربیتی و فرهنگی مناسب.
- پیوند محتوای ویژه برنامه‌ها (قرآنی، شهدا، مراسمات) با فعالیت‌های کتابخوانی.
- افزایش تفکر انتقادی و خلاقیت در نوجوانان.

خروجی مورد انتظار

- راه‌اندازی یک کتابخانه فعال و جذاب متناسب با ظرفیت معتکفین.
- ارائه خدمات امانت و استفاده از کتاب‌ها توسط نوجوانان.
- برگزاری مسابقه‌های کتابخوانی متناسب با محتوای ارائه شده.
- ایجاد پیوند بین برنامه‌های ویژه و عمومی اعتکاف با محتوای کتاب‌ها.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از کتابخانه)

۱. تعیین فضای مناسب برای کتابخانه در مسجد.
۲. انتخاب کتاب‌های مناسب بر اساس موضوعات تیم محتوایی اعتکاف.

۳. تعیین مسئولین کتابخانه (۱ تا ۳ نفر از نوجوانان و معتکفین).
۴. آماده‌سازی قفسه‌ها، میزها و تجهیزات لازم برای ارائه و امانت کتاب.
۵. هماهنگی با انتشارات یا کارشناسان حوزه کتاب برای تهیه و انتخاب کتاب‌ها.

ب: حین اجرا

۱. ارائه‌ی کتاب‌ها به معتکفین و توضیح درباره‌ی موضوع و اهمیت هر کتاب.
۲. نظارت مسئولین کتابخانه بر امانت و بازگشت کتاب‌ها.
۳. راه‌اندازی فعالیت‌های جانبی مانند مسابقه کتابخوانی مرتبط با کتاب‌های موجود.
۴. ایجاد فضایی جذاب و تعاملی برای نوجوانان تا با کتاب‌ها و محتوای آن‌ها ارتباط برقرار کنند.
۵. استفاده از کتابخانه به عنوان حلقه اتصال بین برنامه‌های ویژه و عمومی اعتکاف.

ج: پسینی (بعد از کتابخانه)

۱. جمع‌آوری کتاب‌ها و بررسی وضعیت آن‌ها.
۲. ثبت فعالیت‌ها و تعداد استفاده‌کنندگان از کتابخانه برای ارزیابی و بهبود.

۳. ارائه‌ی بازخورد به تیم محتوایی درباره‌ی استقبال و علاقه نوجوانان به کتاب‌ها.
۴. آماده‌سازی گزارش تصویری و متنی برای استفاده در اعتکاف‌های آینده.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین فضای مناسب کتابخانه در مسجد.
- ☐ انتخاب کتاب‌های مناسب با موضوعات تربیتی و فرهنگی.
- ☐ تعیین مسئولین کتابخانه از بین نوجوانان و معتکفین.
- ☐ آماده‌سازی قفسه‌ها، میزها و تجهیزات امانت کتاب.
- ☐ هماهنگی با انتشارات و کارشناسان کتاب برای تهیه‌ی منابع مناسب.
- ☐ ارائه و معرفی کتاب‌ها به نوجوانان و تشویق به مطالعه.
- ☐ نظارت بر امانت و بازگشت کتاب‌ها.
- ☐ برگزاری مسابقه کتابخوانی مرتبط با کتاب‌های موجود.
- ☐ پیوند دادن کتاب‌ها با برنامه‌های ویژه و عمومی اعتکاف.
- ☐ ثبت استفاده‌کنندگان و بازخورد نوجوانان.
- ☐ تهیه‌ی گزارش تصویری و متنی کتابخانه برای اعتکاف‌های بعدی.

فَعَالِيَّت ۴:

پخش کلیپ، فیلم سینمایی و مُستند اعتکافی

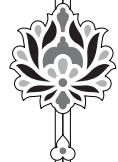
توضیح: یکی از ویژه برنامه های اعتکاف، پخش یک کلیپ، مُستند یا فیلم سینمایی مرتبط با محتوای اعتکافی است که می تواند در یکی از شب های سه روز اعتکاف انجام شود. این فَعَالِيَّت ضمن جذّابیت برای نوجوانان، می تواند پیام تربیتی و معنوی را به شکل تصویری منتقل کند.

ضرورت

- ارائه ی محتوای تربیتی و معنوی از طریق رسانه تصویری.
- ایجاد تجربه تفریحی آموزنده و متناسب با فضای مسجد.
- جذب نوجوانان و تقوُّیت انگیزه حضور در برنامه های اعتکافی.
- تقوُّیت ارتباط محتوای تصویری با موضوعات ویژه و عمومی اعتکاف.

خروجی مورد انتظار

- اجرای موفق یک جلسه ی پخش کلیپ، فیلم یا مُستند مرتبط با اعتکاف.
- افزایش فهم معنوی و تربیتی نوجوانان از طریق محتوای تصویری.

- ارائه‌ی تجربه‌ای جذاب و آموزنده بدون خدشه به قداست مسجد.
- امکان استفاده از محتوای تصویری برای فعالیّت‌های رسانه‌ای بعدی.

مراحل اجرای فعالیّت

الف: پیشینی (قبل از پخش)

۱. انتخاب شب مناسب برای پخش کلیپ، فیلم یا مُستند.
۲. انتخاب محتوای تصویری متناسب با رنج سنی نوجوانان و موضوع اعتکاف.
۳. دریافت فیلم یا مُستند از منابع معتبر (مانند مجموعه عمّار).
۴. تیم محتوایی پیش از پخش، محتوای تصویری را مشاهده و اصلاحات لازم را اعمال کند.
۵. هماهنگی با امام جماعت مسجد و دریافت موافقت ایشان.
۶. آماده‌سازی سیستم صوت و تصویر با کیفیت مناسب در مسجد.
۷. تعیین تیم اجرایی برای مدیریت پخش و نظارت بر نظم جلسه.

ب: حین اجرا

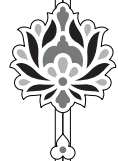
۱. استقرار نوجوانان و ایجاد محیطی مناسب برای تماشای فیلم یا کلیپ.

۲. رعایت مقررات مسجد و حفظ قداست محیط در طول پخش.
۳. مدیریت نظم جلسه توسط تیم اجرایی و مسئولین مسجد.
۴. ارائه‌ی توضیح کوتاه پیش از پخش درباره‌ی محتوای تصویری و هدف تربیتی آن.

ج: پسینی (بعد از پخش)

۱. جمع‌آوری بازخورد نوجوانان درباره‌ی فیلم، کلیپ یا مُستند.
۲. بررسی تأثیر محتوای تصویری بر نوجوانان و ثبت نتایج برای برنامه‌های آینده.
۳. آرشیکردن کلیپ‌ها و مُستندها برای استفاده در اعتکاف‌های بعدی.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین شب مناسب برای پخش کلیپ، فیلم یا مُستند.
- ☐ انتخاب محتوای تصویری متناسب با رنج سنی و موضوع اعتکاف.
- ☐ دریافت محتوا از منابع معتبر (مانند مجموعه عمّار).
- ☐ مشاهده و اصلاح محتوای تصویری توسط تیم محتوایی پیش از پخش.
- ☐ هماهنگی با امام جماعت مسجد و دریافت تایید ایشان.
- ☐ آماده‌سازی سیستم صوت و تصویر با کیفیت مناسب.

- تعیین تیم اجرایی برای مدیریت نظم جلسه.
- ارائه‌ی توضیح کوتاه پیش از پخش درباره‌ی هدف تربیتی محتوا.
- مدیریت نظم و حفظ قداست مسجد در حین پخش.
- جمع‌آوری بازخورد نوجوانان و مُستندسازی تأثیر محتوا.
- آرشیو محتوا برای استفاده در اعتکاف‌های بعدی.

فَعَالِیَّت ۵: اجرای تَأَثَر اعتکافی

توضیح: تَأَثَر یکی از برنامه‌های جَدَاب و اثرگذار اعتکاف است که می‌تواند تأثیر عمیقی بر نوجوانان و جوانان داشته باشد. این فَعَالِیَّت فرصت می‌دهد تا پیام‌های تربیتی و محتوایی اعتکاف به شکل نمایشی، ملموس و جَدَاب منتقل شود. تَأَثَر می‌تواند شامل نمایش‌های کوتاه یا بلند با موضوعات مذهبی، تربیتی، شهدایی و قرآنی باشد و متناسب با محتوای اعتکاف طَرَاحی شود.

ضرورت

- ارائه‌ی محتوای تربیتی و اعتقادی به شکل جَدَاب و اثرگذار.
- ایجاد تجربه بصری و احساسی برای نوجوانان و جوانان.
- تقوِیَّت فهم مفاهیم اعتکاف از طریق نمایش عملی.
- افزایش مشارکت و تعامل معتکفین در فَعَالِیَّت‌های گروهی.

خروجی مورد انتظار

- اجرای موفق یک یا چند تئاتر متناسب با موضوع اعتکاف.
- اثرگذاری تربیتی و معنوی بر مخاطبین نوجوان و جوان.
- ایجاد انگیزه برای حضور فعال در برنامه‌های اعتکافی و حلقه‌های تربیتی.
- امکان مشارکت نوجوانان در طراحی و اجرای محتوا.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از اجرا)

۱. تعیین موضوع تئاتر متناسب با محتوای اعتکاف توسط تیم علمی و محتوایی.
۲. انتخاب نوع اجرا:
 - دعوت تیم حرفه‌ای تئاتر از بیرون.
 - اجرای داخلی توسط حلقه‌های تربیتی و نوجوانان معتکف.
۳. ارائه‌ی نمایشنامه یا سناریو به تیم یا حلقه تربیتی مربوطه.
۴. تمرین و آماده‌سازی بازیگران و عوامل اجرایی.
۵. آماده‌سازی محیط اجرا (سن، نورپردازی، صدا و دکور).
۶. هماهنگی با مسئولین مسجد برای مدیریت نظم و امنیت جلسه.

ب: حین اجرا

۱. استقرار مخاطبین در محیط مناسب و رعایت فاصله‌ها و نظم سالن.
۲. آغاز اجرا با معرفی کوتاه موضوع و اهداف تربیتی نمایش.
۳. مدیریت صدا، نور و هماهنگی میان بازیگران توسط تیم اجرایی.
۴. نظارت بر نظم و رعایت مقررات مسجد در طول اجرا.

ج: پسینی (بعد از اجرا)

۱. جمع‌آوری بازخورد مخاطبین (نوجوانان و جوانان).
۲. بررسی اثرگذاری محتوا و شناسایی نکات برای بهبود اجراهای بعدی.
۳. آرشیو نمایشنامه و ویدئو اجرای تئاتر برای استفاده در اعتکاف‌های بعدی.
۴. تشویق نوجوانان و حلقه‌های تربیتی که در اجرا مشارکت داشتند.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین موضوع و سناریوی تئاتر متناسب با محتوا و اهداف اعتکاف.
- ☐ انتخاب نوع اجرا: تیم حرفه‌ای یا اجرای داخلی توسط حلقه‌های تربیتی.

- ☐ ارائه‌ی نمایشنامه به تیم اجرایی یا حلقه‌های تربیتی.
- ☐ تمرین و آماده‌سازی بازیگران و عوامل اجرایی.
- ☐ آماده‌سازی محیط اجرا شامل سن، نورپردازی، صدا و دکور.
- ☐ هماهنگی با مسئولین مسجد برای مدیریت نظم و امنیت جلسه.
- ☐ استقرار مخاطبین و معرفی کوتاه موضوع تئاتر قبل از شروع.
- ☐ نظارت بر اجرای دقیق، صدا و نور و هماهنگی بازیگران.
- ☐ جمع‌آوری بازخورد و ثبت تأثیر اجرای تئاتر.
- ☐ آرشیو محتوا و نمایشنامه برای استفاده‌های بعدی.
- ☐ تشویق مشارکت‌کنندگان و ثبت تقدیر از آن‌ها.

فَعَالِیَّت ۶: میزهای مشاوره اعتکافی

توضیح: میزهای مشاوره یکی از خدمات حیاتی و اثرگذار در ایام اعتکاف هستند که به نوجوانان و جوانان امکان می‌دهند در فضایی امن و حمایتی، مسائل اعتقادی، تربیتی، روانشناسی و تحصیلی خود را مطرح کرده و پاسخ دریافت کنند. این فضاها فرصتی فراهم می‌کنند که نوجوانان به خدماتی دسترسی پیدا کنند که ممکن است خارج از اعتکاف به دلیل محدودیت‌ها یا شرایط خاص، امکان آن را نداشته باشند.

ضرورت

- ارائه‌ی مشاوره تخصصی و کاربردی به نوجوانان و جوانان در حوزه‌های مختلف.
- حل مشکلات فردی و تربیتی نوجوانان با رویکرد دینی و اعتقادی.
- ایجاد فضایی امن برای بیان دغدغه‌ها و سوالات شخصی.
- ترویج فرهنگ مشاوره و استفاده از راهنمایی مربیان متخصص.

خروجی مورد انتظار

- برقراری میزهای مشاوره در زمینه‌های اعتقادی، تربیتی، روانشناسی و تحصیلی.
- رفع نیازهای فردی و سوالات نوجوانان و جوانان.
- ثبت مشاوره‌های ارائه شده و بازخورد از تجربه نوجوانان.
- توانمندسازی مربیان در ارائه‌ی مشاوره مؤثر با رویکرد دینی و تربیتی.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از اجرا)

۱. شناسایی و دعوت مشاوران متخصص در حوزه‌های اعتقادی، روانشناسی، تربیتی و تحصیلی.

۲. تعیین مکان‌های مشخص و مناسب برای برپایی میزهای مشاوره در مسجد.
۳. برنامه‌ریزی ساعات حضور مشاوران (ساعات آزاد روزانه) و اطلاع‌رسانی به نوجوانان.
۴. انتخاب یک مربی مسئول مدیریت مشاورین و نوبت‌دهی برای معتکفین.
۵. آماده‌سازی فرم‌ها و ابزارهای ثبت مشاوره‌ها (اختیاری و محرمانه).
۶. هماهنگی با تیم اجرایی برای حمایت لجستیکی میزهای مشاوره (صندلی، میز، تجهیزات مورد نیاز).

ب: حین اجرا

۱. استقرار مشاوران در میزهای مشخص و اطلاع‌رسانی به نوجوانان و جوانان.
۲. مدیریت نوبت‌دهی و هدایت معتکفین توسط مربیان مسئول.
۳. ترغیب نوجوانان خجالتی یا کم‌اعتماد به حضور و بهره‌مندی از مشاوره توسط مربیان پیش‌قدم.
۴. نظارت بر رعایت قوانین حریم خصوصی و حفظ کرامت مراجعه‌کنندگان.

ج: پسینی (بعد از اجرا)

۱. جمع‌آوری بازخورد نوجوانان و ثبت تجربه‌ها.
۲. بررسی کارایی میزها و شناسایی نقاط ضعف و قوت برای دوره‌های بعدی.
۳. ارائه‌ی توصیه‌ها و نکات تربیتی از تجربه مشاوران برای فعالیّت‌های آینده.
۴. آرشیو اطلاعات و تجربه‌ها به صورت محرمانه برای استفاده تیم محتوایی و اجرایی.

چک‌لیست اجرایی

- ☐ شناسایی و دعوت مشاوران متخصص (اعتقادی، تربیتی، روانشناسی، تحصیلی).
- ☐ تعیین مکان‌های مناسب برای برپایی میزهای مشاوره.
- ☐ برنامه‌ریزی ساعات حضور مشاوران و اطلاع‌رسانی به معتكفین.
- ☐ تعیین مربّی مسئول مدیریت مشاورین و نوبت‌دهی.
- ☐ آماده‌سازی ابزار ثبت مشاوره‌ها و فرم‌های اختیاری.
- ☐ آماده‌سازی لجستیکی میزها (صندلی، میز، تجهیزات لازم).
- ☐ استقرار مشاوران و اطلاع‌رسانی به نوجوانان و جوانان.
- ☐ هدایت مراجعه‌کنندگان و ترغیب افراد کم‌اعتماد توسط مربّیان.
- ☐ نظارت بر رعایت حریم خصوصی و حفظ کرامت نوجوانان.

- جمع‌آوری بازخورد و بررسی کارایی میزهای مشاوره.
- آرشيو تجربه‌ها برای استفاده در برنامه‌های بعدی.

فَعَالِيَّت ۷: مسابقات اعتكافى

توضیح: مسابقات یکی از فَعَالِيَّت‌های رایج در ایام اعتكاف هستند که می‌توانند انگیزه و تعامل میان نوجوانان ایجاد کنند.

- انواع مسابقات می‌تواند شامل:
- مسابقات قرآنی (تلاوت، حفظ، مفاهیم قرآن)
- مسابقات حدیث خوانی و حفظ احادیث
- مسابقات خاطره‌نویسی و دل‌نوشته
- مسابقات تصویرسازی آزاد و برداشت هنری و سایر
- مسابقات خلاقانه مرتبط با محتوا و تربیت اعتكافی باشد.
- با این حال، تمرکز اصلی اعتكاف بر معنویّت، انس با قرآن و برنامه‌های تربیتی است و باید مراقب بود که مسابقات باعث انحراف نوجوانان از مسیر اصلی اعتكاف نشوند.

ضرورت

- ایجاد فضای انگیزشی و جَدّاب برای نوجوانان.
- تقویّت مهارت‌های قرآنی، هنری و نوشتاری نوجوانان.
- افزایش تعامل و مشارکت نوجوانان در فَعَالِيَّت‌های اعتكافی.

- پرهیز از ایجاد رقابت ناسالم یا انحراف از هدف اصلی اعتکاف.

خروجی مورد انتظار

- اجرای تعداد محدودی مسابقه مناسب با فضای اعتکاف.
- مشارکت نوجوانان در فعالیت‌های تعاملی و آموزشی.
- ایجاد تجربه‌ای مثبت و سرگرم‌کننده بدون انحراف از اهداف تربیتی اعتکاف.
- ارائه‌ی جوایز مرسوم و ساده که به عنوان انگیزه‌دهنده عمل می‌کنند.

مراحل اجرای فعالیت

الف: پیشینی (قبل از اجرا)

۱. انتخاب نوع مسابقه متناسب با سن و ظرفیت نوجوانان و اهداف اعتکاف.
۲. تعیین تعداد مسابقات محدود (کمینه و متناسب با تمرکز بر برنامه‌های اصلی).
۳. آماده‌سازی ابزار و منابع مورد نیاز برای اجرای مسابقات.
۴. اطلاع‌رسانی به نوجوانان درباره‌ی زمان و نحوه‌ی شرکت در مسابقات.
۵. پیش‌بینی جوایز ساده و مرسوم برای تشویق شرکت‌کنندگان (هدایای بزرگ یا رقابتی لازم نیست).

ب: حین اجرا

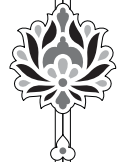
۱. برگزاری مسابقه در زمان مشخص بدون مزاحمت برای برنامه‌های اصلی اعتکاف.
۲. مدیریت فضای مسابقه توسط مربیان و خادمان نوجوان برای حفظ آرامش و تمرکز جمع.
۳. ثبت نتایج مسابقه و رعایت انصاف در ارزیابی.
۴. ارائه‌ی جوایز ساده به شرکت‌کنندگان با تاکید بر ارزش تجربه و مشارکت، نه برنده شدن.

ج: پسینی (بعد از اجرا)

۱. جمع‌بندی و ثبت نتایج مسابقه برای مستندسازی و بررسی تجربه‌های آتی.
۲. دریافت بازخورد نوجوانان درباره‌ی مسابقه و اثرگذاری آن.
۳. بررسی ضرورت کاهش یا افزایش مسابقات در دوره‌های بعدی اعتکاف.
۴. اتصال مسابقات به پویش‌ها و فعالیت‌های جمعی جهت تقویت مشارکت بدون ایجاد رقابت ناسالم.

چک‌لیست اجرایی

- انتخاب نوع مسابقه متناسب با اهداف اعتکاف و سن نوجوانان.

- ☐ محدود کردن تعداد مسابقات و جلوگیری از تمرکز بیش از حد روی رقابت.
- ☐ آماده‌سازی منابع و ابزارهای مورد نیاز مسابقه.
- ☐ اطلاع‌رسانی به نوجوانان درباره‌ی زمان و نحوه‌ی شرکت.
- ☐ آماده کردن جوایز ساده و مرسوم برای شرکت‌کنندگان.
- ☐ مدیریت و نظارت مربیان و خادمان در حین مسابقه.
- ☐ ثبت نتایج و بازخورد نوجوانان.
- ☐ بررسی و بازنگری تجربه مسابقات برای برنامه‌های آینده.
- ☐ جایگزینی یا همراهی مسابقات با پویش‌ها و فعالیت‌های جمعی در صورت نیاز.

تذکر

- مسابقات نباید باعث انحراف نوجوانان از برنامه‌های اصلی اعتکاف (نماز، انس با قرآن، حلقه‌های تربیتی و سایر برنامه‌ها) شود.
- هدایا باید ساده و نمادین باشند و تمرکز روی تجربه، یادگیری و مشارکت باشد.

بخش سوم:

برنامه‌های پسینی اعتکاف

پس از اتمام اعتکاف، هدف اصلی برنامه‌های پسینی تثبیت و استمرار حالات معنوی نوجوانان و جوانان است. این برنامه‌ها باعث می‌شوند تجربه‌ی معنوی و تربیتی اعتکاف در ذهن و رفتار نوجوانان ماندگار شود.

فَعَالِیَّت ۱: تشکیل هیأت اعتکافی

توضیح: هیأت اعتکافی می‌تواند هفتگی، ماهانه یا مناسبتی برگزار شود و نوجوانان معتکف را دوباره گرد هم جمع کند.

ضرورت

- استمرار فضای معنوی و تربیتی اعتکاف
- تقویت حس هویت و تعلق گروهی
- ایجاد فرصت برای مرور مفاهیم و برنامه‌های اعتکاف

خروجی مورد انتظار

- جمع شدن مستمر نوجوانان معتکف
- افزایش پایبندی و ارتباط معنوی نوجوانان با برنامه‌های دینی
- ایجاد شبکه هویتی پایدار میان نوجوانان

مراحل اجرایی

پیشینی

- انتخاب زمان و مکان مناسب
- اطلاع‌رسانی به نوجوانان و خانواده‌ها
- تعیین تیم اجرایی هیأت

حین اجرا

- برگزاری جلسات با برنامه‌ی مشخص
- مرور محتوای اعتکاف
- حلقه‌های گفت‌وگو و مناجات

پسینی

- ثبت حضور
- دریافت بازخورد نوجوانان
- برنامه‌ریزی جلسات بعدی و مستندسازی اثرگذاری

چک‌لیست اجرایی

- ☐ انتخاب زمان و مکان مناسب
- ☐ اطلاع‌رسانی به اعضای اعتکاف
- ☐ تعیین تیم اجرایی و مسئولان برنامه
- ☐ برگزاری جلسه با برنامه‌ی مشخص
- ☐ ثبت حضور و دریافت بازخورد

فَعَالِیَّت ۲:

برنامه‌های مناسبتی و قله‌های معنوی

توضیح: برگزاری برنامه‌های ویژه مانند شب زنده‌داری، احیای نیمه شعبان، ایستگاه صلواتی در ایام وفات و شهادت‌ها، و سفرهای زیارتی (مشهد، کربلا در اربعین) با حضور نوجوانان معتکف.

ضرورت

- استمرار تجربه‌ی معنوی اعتکاف
- تثبیت اثر تربیتی و انگیزشی
- ایجاد انگیزه برای مشارکت مستمر در فعالیت‌های دینی

خروجی مورد انتظار

- استمرار فضای معنوی و تربیتی
- مشارکت فعال نوجوانان در برنامه‌های دینی و اجتماعی

مراحل اجرایی

پیشینی

- برنامه‌ریزی زمان و مکان
- آماده‌سازی تیم‌های اجرایی
- اطلاع‌رسانی به نوجوانان

حین اجرا

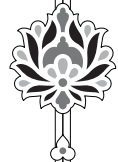
- هدایت نوجوانان و اجرای برنامه‌ها با حضور مربیان و خادمان
- ایجاد تجربه تعاملی و معنوی

پسینی

- جمع‌بندی تجربه‌ها
- مُستندسازی
- برنامه‌ریزی فعالیت بعدی

چک‌لیست اجرایی

- ☐ تعیین زمان و مکان برنامه‌ی مناسبی
- ☐ آماده‌سازی تیم اجرایی
- ☐ اطلاع‌رسانی و دعوت نوجوانان
- ☐ اجرای برنامه با حضور فعال نوجوانان
- ☐ جمع‌بندی و مُستندسازی

فَعَالِیَّت ۳:

شبکه‌های اجتماعی و برنامه‌های غیر حضوری

توضیح: ایجاد شبکه‌های هویتی و تربیتی برای نوجوانان از طریق شبکه‌های اجتماعی، برای مواقعی که امکان حضور فیزیکی وجود ندارد.

ضرورت

- استمرار ارتباط نوجوانان با فضای معنوی اعتکاف
- ارائه‌ی محتوا و فعالیت‌های تربیتی غیرحضوری
- ایجاد پایگاه هویتی و اجتماعی نوجوانان

خروجی مورد انتظار

- حضور فعال نوجوانان در شبکه‌های مجازی اعتکافی
- دریافت مستمر محتوا و آموزش‌های اعتکافی
- حفظ انگیزه معنوی و تربیتی

مراحل اجرایی

پیشینی

- ایجاد گروه‌ها و کانال‌های مرتبط
- تعیین تیم مدیریت محتوا

حین اجرا

- ارائه‌ی محتوای مناسب با محوریت اعتکاف
- مدیریت و پاسخ به پرسش‌ها و فعالیت‌های نوجوانان

پسینی

- ارزیابی تعاملات
- به‌روزرسانی و تکمیل محتوا

چک‌لیست اجرایی

- ☐ ایجاد کانال یا گروه مجازی
- ☐ تعیین تیم مدیریت و مسئول محتوا
- ☐ انتشار محتوا و فعالیت‌های تعاملی
- ☐ بررسی و پاسخ به تعاملات
- ☐ مُستندسازی و ارزیابی اثرگذاری

فَعَالِیَّت ۴: رشد شخصی و مهارت‌های نوجوانان

توضیح: برگزاری کلاس‌ها و دوره‌های مهارتی برای نوجوانان پس از اعتکاف، شامل فن بیان، مهارت‌های کامپیوتری، مهارت‌های اجتماعی و فردی.

ضرورت

- توسعه مهارت‌های فردی و اجتماعی نوجوانان
- تثبیت یادگیری و تجربه‌ی معنوی اعتکاف در زندگی روزمره
- ایجاد انگیزه برای مشارکت در فعالیت‌های مثبت

خروجی مورد انتظار

- افزایش توانایی‌های فردی نوجوانان
- تثبیت اثر تربیتی اعتکاف

- ایجاد فضای عملی برای تجربه مهارت‌ها

مراحل اجرایی

پیشینی

- شناسایی مربیان و اساتید متخصص
- تعیین موضوع کلاس‌ها و برنامه‌ی آموزشی

حین اجرا

- برگزاری کلاس‌ها به صورت گروهی یا فردی
- تعامل مستقیم نوجوانان با مربیان

پسینی

- جمع‌بندی نتایج و مُستندسازی
- ارائه‌ی بازخورد به نوجوانان

چک‌لیست اجرایی

- ☐ شناسایی مربیان و اساتید
- ☐ تعیین برنامه‌ی آموزشی و محتوای کلاس‌ها
- ☐ برگزاری کلاس‌ها و نظارت بر کیفیت
- ☐ مُستندسازی و ارائه‌ی بازخورد

فَعَالِيَّتْ ۵: جشنواره ملّی و بین المللی اعتکاف

توضیح: برگزاری جشنواره برای نوجوانان و جوانان معتکف، با محوریت بازگشت ذهن و تجربه‌ی معنوی اعتکاف و ارائه‌ی خروجی‌های تولیدی مانند محتواهای خلاق، دل‌نوشته‌ها، کلیپ‌ها و آثار تربیتی.

ضرورت

- تمديد اثر معنوی و تربیتی اعتکاف
- ایجاد انگیزه برای مشارکت و تولید محتوای مرتبط
- تثبیت تجربه‌ی معنوی نوجوانان در قالب فَعَالِيَّتْ عملی

خروجی مورد انتظار

- تولید محتوای مرتبط با تجربه اعتکاف توسط نوجوانان
- استمرار درگیری ذهنی نوجوانان با اعتکاف
- ارتقاء روحیه خلاقیت و مشارکت

مراحل اجرایی

پیشینی

- معرفی جشنواره و نحوه‌ی شرکت به نوجوانان
- فراهم کردن قالب‌ها و دستورالعمل‌های تولید محتوا

حین اجرا

- دریافت آثار و مُستندسازی آن‌ها
- ارائه‌ی بازخورد و هدایت نوجوانان

پسینی

- ارزیابی آثار
- برگزاری مراسم اختتامیه و اعلام نتایج
- مُستندسازی و انتشار آثار منتخب

چک‌لیست اجرایی

- ☐ اطلاع‌رسانی جشنواره و فراخوان
- ☐ آماده‌سازی قالب‌ها و دستورالعمل‌ها
- ☐ دریافت و ثبت آثار
- ☐ ارزیابی و بازخورد
- ☐ اختتامیه و مُستندسازی

چالش‌های مهم اعتکاف دانش‌آموزی

سؤال ۱:

- آیا همراه داشتن گوشی موبایل در اعتکاف دانش‌آموزی برای نوجوانان و جوانان مناسب است یا خیر؟

پاسخ کاربردی:

- همراه داشتن گوشی موبایل در اعتکاف دانش‌آموزی مسئله‌ای حسّاس و کاملاً چالش‌برانگیز است. استفاده از موبایل می‌تواند هم فرصت و هم تهدید باشد، اما تجربه نشان داده در اکثر اعتکاف‌ها، مدیریت این ابزار به شکل درست و اثرگذار بسیار دشوار است.

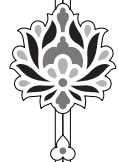
نکات کلیدی و توصیه‌ها

حضور کادر متخصص

- اگر تصمیم بر همراه داشتن موبایل باشد، تمام مربیان، معلمان، مبلّغین و خادمین باید آموزش‌های رسانه‌ای و سواد رسانه‌ای تخصصی دیده باشند.
- همه‌ی اعضای کادر باید به زوایای مختلف رسانه‌های نوین و نحوه‌ی استفاده نوجوانان از آن آگاه باشند.

توصیه‌ی اصلی

- پیشنهاد ما حذف کامل گوشی موبایل از اعتکاف است.

- این سه روز باید برای نوجوانان به دور از تکنولوژی و موبایل در نظر گرفته شود تا فرصت تمرکز بر معنویت، رشد شخصی و مشارکت در برنامه‌ها فراهم شود.

دلایل حذف موبایل

- جلوگیری از ایجاد حس رقابت و مقایسه میان نوجوانان و خادمین
- کاهش حواس‌پرتی و تمرکز بیشتر بر فعالیت‌های تربیتی و معنوی
- محافظت از نوجوانان در برابر آسیب‌های رسانه‌ای و روانی ناشی از استفاده نامناسب از موبایل

اگر تصمیم به همراه داشتن موبایل گرفته شد

- کنترل و مدیریت دقیق: نحوه‌ی مصرف گوشی باید کاملاً مدیریت شود.
- تحویل موبایل: نوجوانان باید گوشی خود را به مدیر مجموعه تحویل دهند و یک تیکت شماره‌دار دریافت کنند.
- در پایان اعتکاف، گوشی با همان تیکت تحویل داده می‌شود.
- اطلاع‌رسانی به خانواده‌ها: پیش از شروع اعتکاف، خانواده‌ها باید مطلع شوند و شماره تماس اختصاصی برای ارتباط اضطراری با نوجوانان ارائه شود.

- **عدم استفاده آزاد:** حتی مرتبان و خادمین نباید از گوشی در طول اعتکاف استفاده کنند، تا حس رقابت یا مقایسه ایجاد نشود.

مزیت دوری از موبایل

- کمک به نوجوانان برای تمرین دوری از تکنولوژی و کاهش وابستگی
- ایجاد فرصت تمرکز بر خود، معنویت، روابط اجتماعی و فعالیت‌های گروهی
- تجربه‌ای متفاوت و مؤثر برای رشد شخصی و تربیتی

جمع‌بندی عملیاتی

- **بهترین گزینه:** حذف کامل گوشی موبایل در اعتکاف
- **گزینه جایگزین:** اگر موبایل همراه است، مدیریت کامل، تحویل به مدیر، محدودیت استفاده، و اطلاع‌رسانی به خانواده‌ها الزامی است

سؤال ۲:

- آیا بازی‌های حرکتی در مسجد در طول اعتکاف مناسب هستند؟

پاسخ کاربردی:

- ایام اعتکاف سه روزه، فرصتی برای خودسازی، تقویت

معنویت و تمرکز بر رشد فردی نوجوانان است. این برنامه با یک اردو یا تفریح معمولی کاملاً متفاوت است و به همین دلیل، بازی‌های حرکتی در فضای مسجد مناسب نیستند.

نکات کلیدی و توصیه‌ها

تمایز اعتکاف و اردو

- اعتکاف، برنامه‌ای تربیتی و معنوی است، نه یک برنامه‌ی تفریحی صرف سه روزه.
- هدف از اعتکاف، نزدیک شدن نوجوان به خدا، تمرین خودسازی و تقویت مهارت‌های اخلاقی و معنوی است.

اشکالات بازی‌های حرکتی در مسجد

- بازی‌هایی مانند فوتبال با گل کوچک، والیبال نشسته، طناب‌کشی و سایر ورزش‌های پرتحرک، تمرکز و فضای معنوی اعتکاف را برهم می‌زنند.
- این بازی‌ها می‌توانند باعث حواس‌پرتی نوجوانان و کاهش بهره‌وری تربیتی شوند.

راهکار پیشنهادی

- به جای بازی‌های حرکتی، از ویژه برنامه‌های تربیتی و معنوی استفاده شود.

- فعالیت‌هایی که امکان تخلیه انرژی دارند، باید متناسب با فضای معنوی و محتواهای تربیتی باشند، مانند:
 - حلقه‌های تربیتی
 - محفل انس با قرآن
 - برنامه‌های ویژه پسینی اعتکاف
- بازی‌های حرکتی پرتحرک، حتی با برنامه‌ریزی محدود، در صحن مسجد اجرا نشوند.

پیش‌گیری و مدیریت

- برنامه‌ی دقیق و محتوای غنی، همراه با مربیان دغدغه‌مند، از بروز تمایل نوجوانان به بازی‌های حرکتی جلوگیری می‌کند.
- مدیریت اعتکاف باید با نگاه تربیتی، فضای مسجد را معنوی و محیط اعتکاف را خودسازی محور نگه دارد.

جمع‌بندی عملیاتی

- توصیه‌ی اصلی: بازی‌های حرکتی در مسجد در طول اعتکاف اجرا نشود.
- جایگزین: استفاده از فعالیت‌های معنوی، محتوای تربیتی و برنامه‌های ویژه برای تخلیه انرژی نوجوانان.
- هدف: حفظ فضای معنوی، تمرکز بر رشد فردی و جلوگیری از تبدیل شدن اعتکاف به یک اردو تفریحی.

سؤال ۳:

- بهترین سن برای مخاطب اعتکاف دانش‌آموزی چیست؟

پاسخ کاربردی:

- سن مناسب برای شرکت در اعتکاف دانش‌آموزی برای دختران و پسران متفاوت است و باید متناسب با بلوغ جسمی، روحی و تربیتی آن‌ها در نظر گرفته شود.

نکات کلیدی و توصیه‌ها

دختران نوجوان

- بهترین سن شروع اعتکاف: ۱۲ سالگی.
- دلیل: دختران زودتر از پسران به سن بلوغ می‌رسند و آمادگی پذیرش مفاهیم معنوی و تربیتی اعتکاف را دارند.

پسران نوجوان

- بهترین سن شروع اعتکاف: ۱۵ سالگی (متوسطه دوم).
- دلیل: پسران در این سن رشد جسمی و روحی مناسبی برای شرکت در برنامه‌های اعتکاف دارند.
- در صورتی که اعتکاف بخشی از یک برنامه‌ی تربیتی بلندمدت باشد، می‌توان از سنین پایین‌تر نیز برنامه‌ریزی کرد، اما اجرای برنامه‌ها باید دقیق‌تر و با نظارت بیشتر باشد.

حدّا کثر سن برای اعتکاف نوجوانان

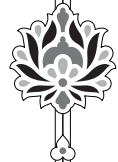
- تا قبل از ۱۷ تا ۱۸ سالگی، نوجوانان در اعتکاف دانش‌آموزی شرکت می‌کنند.
- پس از این سن، نوجوانان باید وارد اعتکاف بزرگسالان شوند.

اعتکاف برای کودکان و خردسالان

- اعتکاف‌هایی مانند مادر-فرزندی یا مادر-کودکی برای کودکان دبستانی برگزار می‌شود، امّا تعداد آن‌ها محدود است.
- به دلیل شرایط ویژه، قوانین و احکام خاص اعتکاف، توصیه نمی‌شود برای کودکان دبستانی اعتکاف مستقل برگزار شود.

توصیه برای برنامه‌ریزی

- برای اعتکاف‌های تربیتی و بلندمدّت، می‌توان متوسطه اوّل پسرانه را در پازل برنامه‌های تربیتی گنجاند.
- برای اعتکاف‌های مستقل و تک برنامه‌ای، توصیه می‌شود:
 - پسران: متوسطه دوم
 - دختران: از سن ۱۲ سالگی

جمع‌بندی عملیاتی

- دختران: از ۱۲ سالگی
- پسران: از ۱۵ سالگی (متوسطه دوم)
- حداکثر سن نوجوانان: تا ۱۷ تا ۱۸ سالگی
- کودکان دبستانی: تنها در قالب برنامه‌های ویژه مانند مادر-فرزندی
- برنامه‌های تربیتی بلندمدت: امکان پذیرش سن پایین‌تر با دقت و نظارت بیشتر

سوال ۴:

- آیا اجازه داریم بازی‌های بوردگیم (بازی‌های کارتی یا صفحه‌ای) در مسجد و ایام اعتکاف برگزار شود؟

پاسخ کاربردی:

- بازی‌های بوردگیم می‌توانند به عنوان یک فعالیت تفریحی کنترل شده در ایام اعتکاف حضور داشته باشند، اما رعایت چند نکته کلیدی ضروری است:

نوع بازی‌ها

- همه‌ی بازی‌های بوردگیم مناسب فضای مسجد نیستند.
- بازی‌های مناسب، ساده، کوتاه و غیرخشونت‌آمیز هستند که باعث دور شدن نوجوانان از اهداف معنوی نشوند.

لیست بازی‌های مجاز

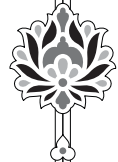
- تیم محتوایی باید لیستی از بازی‌های مجاز و تربیتی طّراحی کند.
- به نوجوانان اعلام شود که نیازی به آوردن بازی شخصی نیست.
- تنها بازی‌های از پیش تعیین شده و تایید شده در اختیار نوجوانان قرار گیرد.

فضای اختصاصی

- بهتر است یک فضای مشخص و محدود مشابه کتابخانه برای بوردگیم‌ها در مسجد در نظر گرفته شود.
- نوجوانان در زمان مشخصی و با تعداد محدود می‌توانند بازی کنند.
- پس از پایان بازی، مسئول مرتبط بازی‌ها را جمع‌آوری و نگهداری می‌کند.

تولید بوردگیم اختصاصی

- تیم محتوایی می‌تواند یک یا چند بوردگیم اختصاصی متناسب با محتوای اعتکاف طّراحی کند.
- این بازی‌ها علاوه بر سرگرمی، می‌توانند نوجوانان را با مفاهیم تربیتی و معنوی اعتکاف نیز همراه کنند.

جمع‌بندی عملیاتی

- اجازه حضور بوردگیم‌ها: با کنترل و برنامه‌ریزی
- بازی‌های شخصی نوجوان‌ها: اجازه داده نشود
- بازی‌های انتخاب شده: تایید شده و تربیتی
- محل و زمان بازی: فضای مشخص، تعداد محدود و تحت نظارت مسئولین
- بوردگیم اختصاصی: ترجیحاً طراحی شود تا سرگرمی با محتوای اعتکاف همراه شود

سوال ۵:

- چگونه با حضور خانواده‌ها در محیط اعتکاف برخورد کنیم؟

پاسخ کاربردی:

عدم حضور خانواده‌ها در فضای اصلی اعتکاف

- به خانواده‌ها تاکید شود که در طول سه روز اعتکاف نیازی به مراجعه حضوری به فضای نوجوانان نیست.
- هدف این است که نوجوانان بتوانند با فضای تربیتی مسجد و خداوند به صورت مستقل و آرام ارتباط برقرار کنند.

محل ملاقات محدود و مشخص

- در صورتی که خانواده‌ها نیاز به ملاقات کوتاه فرزندشان داشته باشند، یک محیط جدا از فضای اصلی اعتکاف در مسجد در نظر گرفته شود.

- ملاقات باید کوتاه، آرام و تحت نظارت مربیان یا خادمین انجام شود.

ارتباط خانواده با کادر اعتکاف

- خانواده‌ها باید تمام مسائل و درخواست‌های خود را از طریق مربی، مبلّغ یا مدیر مجموعه پیگیری کنند.
- از مراجعه موردی و حضور غیرمجاز خانواده‌ها در فضای نوجوانان جلوگیری شود.

حفظ نظم و امنیت غذایی

- خانواده‌ها نباید غذا، تنقلات یا میان‌وعده‌ها را به نوجوانان تحویل دهند.
- دلیل: جلوگیری از مشکلات تربیتی و امنیتی ناشی از متفاوت شدن برنامه‌ی غذایی.
- این نکته باید به شکل‌های مختلف اطلاع‌رسانی شود: بروشور، پیامک و اطلاع‌رسانی حضوری.

مشارکت خانواده در پایان اعتکاف

- خانواده‌ها تشویق شوند در روز پایانی با دسته گل و حضور دوستانه به استقبال نوجوانان بیایند.

- این لحظه فرصتی است برای ختم تربیتی اعتکاف و تثبیت حالات معنوی نوجوانان.

جمع‌بندی عملیاتی

- حضور خانواده‌ها: فقط در محیط مشخص و جدا از فضای اصلی اعتکاف
- ملاقات: کوتاه و تحت نظارت مربیان
- ارتباط با کادر: از طریق مربی، مبلّغ یا مدیر اعتکاف
- خوراکی‌ها: ممنوع از سوی خانواده‌ها
- استقبال پایانی: با فضای دوستانه و آرام، به همراه گل و پیام معنوی

سوال ۶:

- حضور نمازگزاران عادی در مسجد در طول اعتکاف دانش‌آموزی مناسب است؟

پاسخ کاربردی:

حفظ محیط اختصاصی اعتکاف

- اعتکاف دانش‌آموزی یک فضای تربیتی و معنوی خاص است و حضور نمازگزاران عادی بین معتکفین می‌تواند برداشت و تمرکز نوجوانان را تحت تأثیر قرار دهد.
- بنابراین توصیه می‌شود در طول سه روز اعتکاف، نمازگزاران عادی وارد فضای اصلی معتکفین نشوند.

تدارک محلّ جداگانه برای نماز جماعت

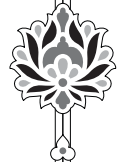
- برای این که نمازگزاران از فیض نماز جماعت محروم نشوند، می توان محیط دیگری در مسجد مانند زیرزمین، صحن فرعی یا حصّیه را برای نماز آن ها در نظر گرفت.
- این محیط کاملاً جدا از فضای استراحت و عبادت نوجوانان باشد تا هم معتکفین و هم نمازگزاران آرامش خود را حفظ کنند.

ملاحظات احکام و تربیت

- نمازگزاران ممکن است احکام خاص معتکفین را رعایت نکنند، مانند استفاده از عطر یا برخی رفتارهای خاص دیگر.
- ورود آن ها به فضای معتکفین می تواند بر روند تربیتی و معنوی برنامه تأثیر منفی بگذارد.

همکاری با هیأت اُمنّا و امام جماعت

- تصمیم گیری درباره ی حضور یا عدم حضور نمازگزاران باید با همراهی هیأت اُمنّا و امام جماعت مسجد انجام شود.
- آگاهی دهی به نمازگزاران درباره ی فضای ویژه ی اعتکاف و ایجاد هماهنگی کامل برای اجرای تصمیم، ضروری است.

جمع‌بندی عملیاتی

- حضور نمازگزاران: در فضای اصلی معتکفین ممنوع
- محلّ جایگزین نماز: زیرزمین، صحن فرعی یا حصلیه مجرّا
- رعایت احکام ویژه‌ی اعتکاف: ورود نمازگزاران محدود و کنترل‌شده
- هماهنگی: با هیأت اُمنّا و امام جماعت مسجد برای تصمیم‌گیری جامع

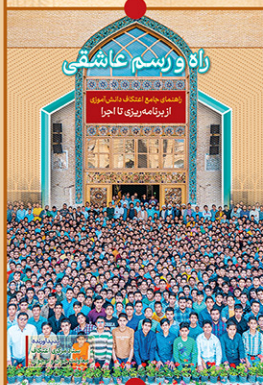

The Art and Practice of DEVOTION

A Comprehensive Guide to Student I'tikāf: From Planning to Implementation

- اعتکاف، اگر درست برگزار شود، فقط سه روز حضور در مسجد نیست؛ آغاز یک مسیر تربیتی عمیق برای نوجوانان و جوانانی است که می‌خواهند طعم واقعی خودسازی و معنویت را بچشند. سال‌ها تجربه‌ی میدانی و پژوهش‌های تربیتی به من نشان داده است که کیفیت برنامه‌ریزی، نحوه‌ی اجرا و پیگیری‌های پس از اعتکاف، نقشی تعیین‌کننده در تثبیت حالات معنوی نوجوانان دارد؛ نکته‌ای که رهبر معظم انقلاب علیه السلام نیز بارها بر آن تأکید فرموده‌اند.
- این کتاب حاصل همین تجربه‌هاست؛ یک نقشه‌ی راه جامع و عملی برای تمام کسانی که می‌خواهند اعتکاف دانش‌آموزی را با کیفیت، نظم و اثرگذاری بالا برگزار کنند؛ چه اولین بار باشد، چه پس از سال‌ها تجربه.
- در «راه و رسم عاشقی» از آماده‌سازی فضا و مدیریت روزانه تا ویژه‌برنامه‌ها، فعالیت‌های تربیتی، ارتباط با خانواده‌ها، مواجهه با چالش‌ها و حتی پیگیری حالات معنوی بعد از اعتکاف، همه به صورت کاربردی و قابل اجرا، ارائه شده است.
- اگر تازه‌کارید، این کتاب شما را قدم به قدم همراهی می‌کند؛ و اگر باتجربه‌اید، برایتان ایده‌های تازه، ساختارهای دقیق و پیشنهاد‌های ارتقای کیفیت دارد.
- هدف ما ساده است: کمک به برگزاری اعتکافی که ماندگار باشد؛ اعتکافی که اثرش نه فقط در سه روز، بلکه در زندگی نوجوانان جریان پیدا کند.
- با این راهنما، به جمع کسانی می‌پیوندید که اعتکاف را تنها یک برنامه‌ی مناسبتی نمی‌دانند؛ بلکه آن را فرصتی برای ساختن نسل مؤمن، بصیر و امیدوار به آینده می‌بینند.

ستاد مرکزی اعتکاف
المقر المركزي للإعتكاف
Central Headquarters of
I'tikaf